

MAJ 2025
RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE

DETAILHANDELSANALYSE

RAPPORT

Nygade, Ringkøbing bymidte

COWI

MAJ 2025
RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE

DETAILHANDELSANALYSE

RAPPORT

PROJEKTNR.

A291987

DOKUMENTNR.

1

VERSION

2

UDGIVELSESDATO

19. maj 2025

BESKRIVELSE

Rapport

UDARBEJDET

LRTA

KONTROLLERET

OLSE

GODKENDT

LRTA

INDHOLD

1	Indledning	7
2	Hovedanbefalingerne	10
3	Anbefalinger til detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune	11
4	Fremtidig detailhandelsstruktur og restrømmelighed	23
5	Detailhandlens status og udvikling	31
6	Udviklingen og anbefalinger til de enkelte udvalgte byer	46
6.1	Ringkøbing	46
6.2	Skjern	53
6.3	Tarm	58
6.4	Videbæk	63
6.5	Hvide Sande	67
6.6	Søndervig	72
7	Synspunkter fra butiksejerne	75
8	Ordforklaring	78
9	Metode	81
Bilag A	Baggrundstal for detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune	85
Bilag B	Branchefortegnelse detailhandel	93
Bilag C	Branchefortegnelse kundevendte servicefunktioner	95

1 Indledning

Ringkøbing-Skjern Kommune har i samarbejde med COWI gennemført en detailhandelsanalyse for hele kommunen. Analysen bidrager med viden om detailhandlen og de kundeorienterede serviceerhverv samt den fremtidige udvikling i rammebetingelserne for handelslivet.

Analysen omfatter en kortlægning og analyse af samtlige detailhandelsbutikker i Ringkøbing-Skjern Kommune samt en kortlægning af de kundeorienterede serviceerhverv i bymidterne Ringkøbing, Skjern, Tarm, Videbæk, Hvide Sande og Søndervig. Udover at gøre status på handelslivet i kommunen indeholder analysen anbefalinger til bymidterne i de udvalgte byer. Formålet med detailhandelsanalysen er at komme med input til kommunens bymidteplanlægning og detailhandelsplanlægning og bidrage med anbefalinger til en videreudvikling af detailhandlen og bylivet i kommunen.

Rapporten består af følgende hovedkapitler:

- › Anbefalinger og vurderinger til detailhandlen
- › Fremtidig detailhandelsstruktur og restrømmelighed
- › Detailhandlens status og udvikling
- › Udvikling og anbefalinger til bymidterne i de udvalgte byer
- › Synspunkter fra butiksejerne

Resultaterne af detailhandelsanalysen 2025 bliver sammenlignet med den tidligere detailhandelsanalyse, som Ringkøbing-Skjern Kommune har fået foretaget i 2015. Analyserne er foretaget efter samme metode, og herved kan kommunen følge den udvikling, som detailhandlen har været igennem. Analyserne er baseret på en kortlægning af detailhandlen via besøg i stort set alle butikker i kommunen.

Bagerst i rapporten findes metode og ordforklaring samt baggrundsdata for detailhandelsanalysen.

I analyserne er kommunen opdelt både i områder og efter detailhandelsstrukturen.

Detailhandlen er opdelt i hovedområderne Ringkøbing, Skjern, Videbæk, Tarm og Holmsland. Herudover er detailhandlen opdelt i bymidter, aflastningsområder, lokalcentre og områder til særligt pladskrævende varegrupper.

Figur 1-1

Oversigt over detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune – placeringen af butikkerne i de enkelte områder. Kilde detailhandelsanalysen 2025. Butikkerne er vist med en orange prik

Bemærkning til detailhandelsanalysen

Som en central præmis for analyserne, anbefalingerne og konklusionerne i denne rapport, er det vigtigt at være opmærksom på, at analyserne bidrager med viden om detailhandel og serviceerhverv samt rammebetingelserne ud fra en generel detailhandelsvinkel, hvilket er formålet med detailhandelsanalysen. Detailhandelsanalysen belyser de overordnede linjer og tendenser for detailhandlen. Udviklingen i den samlede omsætning for detailhandlen og især set i forhold til forbruget i kommunen er et godt målepunkt for udviklingen. Omsætningen er indsamlet ved henvendelse i de enkelte butikker. Omsætningen er gældende for året 2024, og det er omsætningen for den fysiske detailhandel i Ringkøbing-Skjern Kommune eksklusive e-handel, salg til erhverv eller salg af serviceydelser. Samme metode blev anvendt i den tidligere detailhandelsanalyse.

Detailhandelsanalysens sigte er gøre rede for udviklingen som helhed. Der er således ikke tale om en detaljeret analyse af de enkelte virksomheder, og der tages ikke stilling til den enkelte virksomheds evne til at generere et overskud, dens omkostninger eller likviditet.

Detailhandlen er generelt hårdt presset fra flere sider. Butikkerne også i Ringkøbing-Skjern Kommune er pressede på omsætningen grundet øget konkurrence fra e-handel og ændrede forbrugsmønstre. Samtidig øges omkostningerne ved at drive butik, hvilket både presser indtjeningen og overskuddet i butikkerne. Det er ikke kun øgede husleje- og lønudgifter, men også øgede transportomkostninger, råvarepriser, energipriser og inflation, som presser omkostningerne og dermed overskuddet hos de enkelte detailhandlere. De seneste år har især medført store udsving i omkostningerne på grund af både høje priser, usikkerhed på fragt og lav forbrugertillid.

Sagt på en anden måde, så er omsætningen for detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune et nøgletal for, hvorledes detailhandlen samlet set har udviklet sig i kommunen – både i forhold til antallet af butikker, arealet til detailhandel og de overordnede brancher. Samtidig har detailhandelsanalysens anbefalinger og konklusioner respekt for, at der er andre problemstillinger og hensyn, der gør sig gældende, hvis der ses nøje på enkelte brancher og på enkelte virksomheder.

Monument på Torvet i Skjern bymidte

2 Hovedanbefalingerne

Det er COWIs vurdering, at alle aktører – herunder detailhandlen, ejendomsbesiddere, interesseorganisationer og kommunen m.fl. - i fremtiden skal arbejde ud fra følgende hovedanbefalinger:

- › Hold fast i detailhandelsstrukturen og vær opmærksom på rollefordelingen. Ikke alle byer og bymidter skal kunne det samme.
- › Hav fokus på bymidterne og koncentrer som udgangspunkt både butikker og funktioner her.
- › Det er vigtigt at sikre gode rammer for flere typer af funktioner, bl.a. et spændende bymiljø, byliv, god synlighed og tilgængelighed.
- › Hav et øget fokus på flere oplevelser og mødesteder.
- › Skab grundlag for, at alle aktører samarbejder om et fælles mål.

	Anbefaling definition af roller
Ringkøbing	Prioriteres som hovedby og det vigtigste indkøbssted for områderne Ringkøbing, Holmsland og Videbæk. Bymidten skal være en vigtig og spændende shopping og oplevelses-destination for både borgerne og turister, og den skal kunne tilbyde et bredt udbud af butikker, servicefunktioner og andre oplevelser, som ikke findes andre steder i kommunen.
Skjern	Prioriteres som hovedby og et vigtigt indkøbssted for den sydlige del af kommunen for borgerne i områderne Skjern og Tarm. Bymidten skal være en vigtig shopping-destination, som har et bredt udbud af butikker og servicefunktioner, mens aflastningsområdet alene skal indeholde de butikstyper som ikke kan placeres i Skjern-bymidte.
Tarm	Skal være et vigtigt indkøbssted for især dagligvarer for borgerne i Tarm. Bymidten skal være et mødested for kultur, sundhed og uddannelse, men skal kunne noget andet end Skjern-bymidte og aflastningsområderne Skjern og Tarm. Aflastningsområdet Tarm skal på grund af det eksisterende butiksudbud understøttes som hverdagens indkøbssted for borgerne i Tarm.
Videbæk	Skal være et vigtigt indkøbssted for borgerne i Videbæk-området. Bymidten skal have fokus på at være relevant og et attraktivt indkøbs- og mødested for de lokale borgere i Videbæk og have et bredt udbud af hverdagsfunktioner, herunder forskellige typer af dagligvarebutikker.
Hvide Sande	Skal være et vigtigt indkøbssted for borgerne i Hvide Sande samtidig med at bymidten skal være en unik shopping- og oplevelses-destination for især kystturisterne.
Søndervig	Søndervigs karakter som ferieby skal understøttes. Bymidten skal være det naturlige mødested for oplevelser og shopping for kystturisterne som er på ferie i Søndervig. Bymidten skal have et bredt udbud af oplevelser med fokus på et bredt udvalg af butikker og spisesteder som er målrettet turisterne og som udgangspunkt ikke findes i Ringkøbing.

Tabel 2-1 *Anbefaling til definition af roller i de enkelte områder og bymidter*

3 **Anbefalinger til detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune**

Ringkøbing-Skjern Kommune havde 350 butikker primo 2025 med et samlet areal til butikker på ca. 234.000 m² og en samlet omsætning på 3,2 mia. kr. Turisterne står for godt en fjerdedel af omsætningen.

Trods hård konkurrence og en stigende nethandel har handelslivet i Ringkøbing-Skjern Kommune udbygget sin position siden 2014. Handelsbalancen, som er et mål for detailhandlens styrke overfor omverdenen, er steget for både dagligvarer og udvalgsvarer. Det skyldes især en markant øget turisme, som har en stor betydning for detailhandlen i kommunen.

Handelslivet i kommunen har generelt set fastholdt og i nogen dele af kommunen styrket sin position i markedet. Især Ringkøbing-bymidte har ikke oplevet det samme fald i antal butikker, som ses i sammenlignelige byers bymidter. Bymidten har både fastholdt det samlede antal butikker og omsætning. De øvrige bymidter har, trods et fald i antallet af butikker, fastholdt en vis position. Det er en generel tendens både i Danmark og i udlandet, at der bliver færre men større butikker. Dette er også tilfældet i Ringkøbing-Skjern Kommune, men på grund af turismen klarer kommunen sig bedre end gennemsnittet.

Den overordnede konklusion for detailhandelsanalysen er, at Ringkøbing-Skjern Kommunes detailhandel overordnet set har et godt udgangspunkt.

På trods af et godt udgangspunkt er detailhandlen generelt presset også i Ringkøbing-Skjern Kommune. Detailhandlen i kommunen er på mange måder begunstiget af de relativt lange afstande til større udbud, men de langt større udbud, især i Herning og Holstebro, har en betydning for detailhandlen i kommunen. Samtidig oplever flere fysiske butikker en hverdag, hvor det er svært at få enderne til at mødes. Det er ikke kun e-handel, der har skærpet konkurrencesituationen, og som fremover forventes at betyde hårdere konkurrence for detailhandlen i kommunen. Det har de ændrede forbrugsmønstre også med blandt andet større fokus på bæredygtighed og et øget fokus på flere oplevelser i den fysiske butik. Et øget fokus på flere oplevelser har blandt andet betydning for butiksstørrelsen, sortimentet og størrelsen på lageret og på hvilken uddannelse personalet har. Mange butikskæder har fokus på en optimering af størrelsen på den enkelte butik for at kunne rumme oplevelser som for eksempel en café, mulighed for at prøve produktet eller se hvordan produktet bliver produceret. Dette er alt sammen for at distancere sig fra de virtuelle butikker. Legetøjsbutikker har for eksempel legeområder som en del af butikken og i sportsbutikker kan man teste vandreskoene på forskelligt underlag. Et andet eksempel er Ringkøbing Bolcher, hvor produktionen af bolsjer sker i butikken.

Udfordringerne, potentialerne og mulighederne for både detailhandlen og bylivet er forskellige for de enkelte bymidter og områder af kommunen.

Både Ringkøbing og Skjern bymidter har de største udbud af butikker i kommunen, men konkurrencen er begge steder også præget af stærke aflastningsområder.

Herudover er bymidterne ikke nødvendigvis de mest anvendte for alle borgere i kommunen.

Mulighederne i Tarm by er præget af det begrænsede opland på grund af den korte afstand til Skjern. Videbæk er i højere grad orienteret mod Herning, og har også et begrænset opland. Detailhandlen i både Hvide Sande og Søndervig er i høj grad præget af og tilpasset turisterne.

På trods af forskellighederne i byerne er der nogle grundlæggende vilkår og tendenser som påvirker alle bymidterne uanset størrelse. Disse vil blive skitseret i dette kapitel. Hovedanbefalingerne til bymidterne i de udvalgte byer kommer under hver enkel by i kapitel 5.

Nedenstående er COWIs vurderinger og anbefalinger til en sikring af fremtidens detailhandel og byliv i Ringkøbing-Skjern Kommune samt hvilke problemstillinger detailhandlen generelt skal være opmærksom på.

3.1 Turismen understøtter udviklingen af handelslivet

Der er vækst i turismen langs Vestkysten, og især i Ringkøbing-Skjern Kommune, hvor antallet af overnatninger er steget 38 % siden 2017. Vestkystturismen med både sommerhuse, feriecentre og campingpladser er vigtige medspillere. Der er mange forskellige muligheder for badeferie og natur- og landskabsoplevelser, og der er byer med en interessant kulturarv samt attraktive kulturmiljøer. De mange overnatninger betyder et væsentligt tilskud til omsætningen og bylivet, men også et behov både for detailhandel, underholdning og oplevelser i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Ringkøbing er den naturlige "indkøbs- og serviceby" for turisterne i området og har et butiksudbud med et spændende bymiljø, der gør, at en shoppingtur til Ringkøbing vil være en attraktion i sig selv. Hvide Sande og Søndervig er ligeledes vigtige handelsdestinationer for turisterne. I alle tre byer bliver der allerede arbejdet aktivt med at skabe gode oplevelser for turisterne, herunder et godt udbud af butikker og spisesteder.

Men de andre byer og områder har også noget at byde på. Der er også gode lokale indkøbsmuligheder i andre byer, som kan udvikles. Analyserne har vist, at turismen allerede spiller en stor rolle for handelslivet, men potentialet i turismen udnyttes sandsynligvis ikke optimalt i dag alle steder i kommunen. Det kunne for eksempel være at udnytte indlandsturismen ved Skjern Å mere i både Skjern og Tarm eller i højere grad få en bedre sammenhæng fra turistdestinationerne omkring Videbæk såsom Vestjyllands Kunstpavillon. En fortsat vækst i turismen kan handelslivet i hele kommunen drage nytte af. Udvikling af turismen vil derfor bidrage til at understøtte udviklingen af handelslivet. Et attraktivt handelsliv og bymiljø har desuden betydning for bosætningen – og omvendt. Dermed er der synergi mellem flere parametre, som har betydning for den fremtidige udvikling. Arbejdet med at forlænge turistsæsonen eller sprede turisterne mere ud over året, er med til at sikre, at der er et levende byliv og detailhandel hele året og ikke kun i sommermånederne. Det er til gavn for alle.

Der er allerede mange initiativer for at udvikle turismen yderligere både med private og offentlige investeringer, især blandt de mange unikke destinationer kommunen har. Det er vigtigt fortsat at have fokus på, at turismen har en stor betydning og skal være med til understøtte udviklingen af handelslivet i hele kommunen.

3.2 Fokus på bymidterne

I fremtiden forventes stadig færre butikker. Det stiller fortsat skærpede krav til både bymidterne og butikkerne i takt med en øget professionalisering, koncentration og konceptualisering af både detailhandlen og inden for servicefunktionerne. Placeringen og synligheden af butikkerne har en afgørende betydning, ligesom tilgængelighed og parkeringsforhold er vigtige parametre. Herudover kræves i højere grad et spændende bymiljø med invitation til ophold, som ikke nødvendigvis er kommercielle – men som kan forventes at understøtte handlen.

Dette gælder også for byerne i Ringkøbing-Skjern Kommune, hvor en yderligere koncentration af både butikker og kundeorienterede servicefunktioner, både private og offentlige, vil styrke de enkelte bymidter. Derfor er en prioritering og fokusering af koncentrationen af detailhandlen vigtig i fremtiden. Som udgangspunkt bør alt koncentrereres i bymidterne, det gælder også offentlige og private funktioner som også bidrager til bylivet. Det er både offentlige funktioner såsom borgerservice, bibliotek, sundhedshuse og uddannelsesinstitutioner, men også liberale erhverv som for eksempel læger, tandlæger, behandlere, advokater, arkitekter og revisorer. Øvrige kontorer, som ikke nødvendigvis har kundevendte funktioner, men som heller ikke kræver produktion og lagerfaciliteter, er også med til at skabe liv i en bymidte, og anbefales placeret i bymidterne frem for et industriområde eller i et aflastningsområde.

Derfor er det også vigtigt at anerkende, at ikke alle bymidter skal kunne og tilbyde det samme, men tage hensyn til den kontekst byen og bymidten har. Det er derfor

vigtigt at se på den rolle som byen og bymidten har i forhold til andre byer og deres bymidte.

Bymidterne i Ringkøbing og Skjern skal understøttes som vigtige indkøbs- og mødesteder, hvor detailhandlen og bylivet skal være koncentreret. I kraft af at være de to største byer, skal både Ringkøbing og Skjern kunne betjene et større opland. Her skal både være et bredt og specialiseret udbud af udvalgsvarer, samtidig med et bredt dagligvareudbud, som er attraktivt både for kommunens borgere og turisterne. Afstanden mellem byerne betyder, at der i oplandet er et grundlag for at begge byer kan tilbyde et bredt udbud af butikker og oplevelser. Derfor er det også vigtigt, at der fortsat arbejdes på god tilgængelighed til begge byer.

Videbæk, Tarm og Hvide Sande-byer skal derimod understøttes og prioriteres som de lokale indkøbssteder. De skal kunne opfylde hverdagens behov for dagligvarer og mere standardiserede udvalgsvarer. Som udgangspunkt er det altid bymidten som skal prioriteres, men lokale eksisterende forhold betyder, at bymidterne, især i Tarm, men i et vist omfang også i Hvide Sande, har en anden rolle end butikskoncentrationerne på Åboulevarden og Parallelvej.

De øvrige mindre byer Spjald, Lem, Tim, Borris, Trolldhede, Hemmet og Kloster skal fortsat understøttes for at fastholde den gode, lokale dagligvareforsyning til nærområdet, som byerne har i dag. Søndervig skal derimod fortsat være et vigtigt og interessant handels- og mødested for turisterne.

Handel i dag handler ikke kun om at købe ind. Det handler i lige så høj grad om byliv og oplevelser. Derfor er det afgørende for bymidterne, at der fortsat tænkes i at skabe de bedst mulige rammer for den levende bymidte og de attraktive mødesteder. Det kan både være store og små events, permanente eller midlertidige, men også oplevelser i hverdagen er vigtige, om så det er oplevelser i de enkelte butikker eller i bymidterne. Bymidten skal være attraktiv både til hverdag og fest, og der skal være flere gode grunde til at besøge den og opholde sig i den, som ikke nødvendigvis altid er på grund af en kommerciel funktion. Det er mange parametre såsom byrum, byliv, butikker, bynatur, bytrafik, bebyggelse og borgernes som har betydning for bylivet og oplevelserne i bymidten. Men det er vigtigt, at der fortsat skabes spændende bymiljøer, som opfordrer til ophold, om så det er en legeplads, bænke eller en spændende belægning eller belysning.

Herudover anbefales det, at realistiske strategier for hver by udnytter de egenskaber og fordele, som hver by har. Alle har noget at byde ind med. Det kan også handle om, at handelslivet i nogle byer og især i bymidterne vil komme til at fylde mindre i fremtiden - og finde gode løsninger på det.

3.3 Hold fast i detailhandelsstrukturen

Det er vigtigt at respektere de forskellige roller byerne har i Ringkøbing-Skjern Kommune, og anerkende, at ikke alle byer og bymidter skal kunne det samme. Samtidig med, at udbuddet af både detailhandel og servicefunktioner fortsat skal styrkes i bymidterne, er det vigtigt, at den eksisterende detailhandelsstruktur fastholdes, så detailhandlen ikke spredes unødigt. Koncentration af detailhandlen og

andre funktioner er ikke kun for at understøtte kundestrømmen til de enkelte butikker, men er også for at skabe bedre muligheder for levende bymidter med spændende mødesteder, samt være med til sikre god tilgængelighed til indkøb.

Styrkeforholdet mellem bymidten og aflastningsområdet har været og er i fokus i alle større byer i Danmark. Udviklingen er drevet af den hårde konkurrence fra e-handlen kombineret med en fortsat tendens mod færre, men større butikker - også i de store byer. Der har været en klar tendens til, at aflastningsområderne i de større byer har fået en mere markant betydning for forbrugerne og for den samlede omsætning i byerne. I Danmark har bymidterne generelt mistet omsætning, mens aflastningsområderne omvendt har oplevet en stigning i omsætningen. Det skyldes især, at de store boksbutikker i aflastningsområderne på grund af størrelsen og udvalget af varer kræver et stort opland. Boksbutikkerne har herudover typisk en markant højere gennemsnitlig omsætning pr. butik end de fleste butikker i bymidten.

Omvendt er de store boksbutikker vanskelige eller uhensigtsmæssige at indpasse i en bymidte grundet ofte eksisterende og til tider bevaringsværdig bygningsstruktur. Dertil kan det grundet størrelsen på selve butikken være vanskeligt at sikre en levende butiksfacade hele vejen rundt om butikken, hvorfor disse butikker til tider ikke hele vejen rundt om butikken medvirker til et spændende byliv. Samtidig kræver de solgte varer som hårde hvidevarer, tv, møbler, træ, maling, krukker, planter etc. parkering i direkte tilknytning til butikken, hvilket også kan være vanskeligt at tilgodese i en bymidte.

Detailhandelsanalysen viser, at styrkeforholdet inden for udvalgsvareomsætningen har ændret sig både i Ringkøbing og Skjern. I begge bymidter har detailhandlen mistet betydning, mens byen i øvrigt har styrket detailhandlen. For eksempel er udvalgsvareomsætningen faldet 11 % i Ringkøbing-bymidte, mens den er steget 40 % i Ringkøbing-området i øvrigt. Samme tendens ses også i Skjern, hvor både areal og omsætning er steget mest udenfor bymidten.

Derfor er det vigtigt at fastholde en god intern rollefordeling i de enkelte byer mellem bymidten og den øvrige detailhandelsstruktur. Førsteprioriteten skal altid være, at alle typer af funktioner - også udvalgswarebutikker - prøver at finde en egnet placering i bymidten, da det er med til både at sikre og understøtte gode handels- og mødesteder til gavn for både borgere og turister. Men samtidig skal der også fortsat være plads til de typer af butikker, som ikke er hensigtsmæssige at placere i bymidten, enten i et af aflastningsområderne eller i områderne til butikker med særligt pladskrævende varer.

Bygningsstrukturen i de mest centrale dele af både Skjern og Ringkøbing-bymidter er med til at give nogle begrænsninger for butiksstørrelserne. Det er en del af charmen ved bymidterne. Den øgede konkurrence betyder, at butikskæderne har et øget fokus på optimeringer, opbygning og styrkelse af deres online-tilstedeværelse og en trimning af deres fysiske butiksnet. Det betyder blandt andet, at der på landsplan er flere eksempler på, at butikskæder flytter fra en central placering i en bymidte til et større lokale udenfor bymidten, typisk en placering i et aflastningsområde.

En fastsættelse af minimums butiksstørrelse i aflastningsområdet er et vigtigt værktøj til at sikre en god rollefordeling, og er med til at sikre koncentrationen fortsat er i bymidten. Det er med til at understøtte, at hovedparten af butikkerne - og dermed bylivet - forbliver i bymidterne. I Ringkøbing-bymidte er den gennemsnitlige butiksstørrelse for udvalgswarebutikker godt 200 m² og knap 350 m² i Skjern-bymidte, hvilket er på niveau med andre bymidter i Danmark. Udenfor bymidterne er den gennemsnitlige butiksstørrelse for udvalgswarebutikker 1.000 m² i Ringkøbing by og 1.500 m² i Skjern by.

Samtidig er det vigtigt, at minimumsstørrelsen for de enkelte områder er tilpasset den rolle aflastningsområdet har. Typisk er kravet til den minimale butiksstørrelse 800 – 1.000 m² i de fleste aflastningsområder i Danmark. Det vurderes dog, at i aflastningsområder som Tarm og Hvide Sande, som har en lidt anden rolle end de fleste andre aflastningsområder godt kan nøjes med en minimumsbutiksstørrelse på 400 til 500 m² for bedre at kunne være hverdagens mødested for de lokale borgere.

I de øvrige aflastningsområder i Ringkøbing og Skjern vurderes det at være hensigtsmæssigt at fastholde/fastsette en minimumsbutiksstørrelse på omkring 1.000 m². Det vil være med til at sikre, at de mere bymidteorienterede butikker, såsom tøjbutikker, boligtilbehør, skobutikker, optiker, materialist, fortsat placeres i Ringkøbing og Skjern-bymidter. Samtidig vurderes det, at en minimumsbutiksstørrelse på 1.000 m² vil styrke en god koncentration af de store udvalgswarebutikker i aflastningsområderne, og ikke vil begrænse etableringen af store butikker i hverken Ringkøbing eller Skjern-bymidter.

En anden mulighed er at begrænse hvilke typer af udvalgswarebutikker, der placeres i aflastningsområdet. I retningslinjerne i kommuneplanen kan det beskrives ved, hvilke specifikke brancher, der ikke kan etableres i området. Det kunne for eksempel være for ikke at tillade brancher som tilhører bymidtens kerneområder, også kaldet bymidteorienterede butikker. Det vil sige butikker, som sælger tøj, sportstøj, sko, briller, smykker, kosmetik, gaveartikler, isenkram, kunst,

musikinstrumenter, bøger, spil, legetøj, fotoartikler og lignende varegrupper. Det kan være med til at sikre, at bymidten ikke udtømmes eller udfordres yderligere. Det kan dog være mere vanskeligt i praksis at håndhæve bestemmelserne om branchebegrænsninger. Der er tilfælde, hvor det er op til fortolkning af butikkens hovedbranche. Er butikken primært en tøjbutik, en dagligvarebutik, boliginteriør eller måske endda en café? Størrelsesbegrænsninger er nemmere at administrere gennem byggesagsbehandlingen.

3.4 Gode rammer for funktionerne

I takt med den øgede konkurrence for de fysiske butikker med både øget koncentration, ændrede forbrugsmønstre og ikke mindst en øget e-handel, er placeringen af butikkerne blevet endnu vigtigere og et helt afgørende konkurrenceparameter.

Tilgængelighed og synlighed er altafgørende faktorer for de fleste butikkers drift og overlevelse, især når det gælder dagligvarebutikker. Men tilgængeligheden har også betydning for udvalgswarebutikkerne. Kæderne er blevet langt mere opmærksomme på at optimere og effektivisere butiksnettet og er i højere grad end tidligere villige til at lukke butikken, hvis økonomien ikke er som ønsket. Det ses ikke kun i de små byer, men også i store byer med et umiddelbart stort markedspotentiale. Et eksempel er Bestseller, som lukker deres Vero Moda butikker selv i større byers bymidter som Kolding, Svendborg og Grenaa.

Der stilles fortsat skærpede krav til bymidten i takt med en øget professionalisering, koncentration og konceptualisering af både detailhandlen og inden for servicefunktionerne. Erfaringerne viser, at placeringen og synligheden af butikkerne har en afgørende betydning, ligesom parkeringsforhold og tilgængelighed er vigtige parametre for både butikkerne og kunderne. Til en velfungerende bymidte kræves herudover i højere grad et bymiljø med invitation til ophold, som ikke nødvendigvis er kommercielle.

Trods en forventning om nedgang i antallet af butikker bør der fortsat arbejdes på at fastholde de eksisterende butikker og tiltrække flere butikker, især til de mest centrale placeringer, især i Ringkøbing og Skjern-bymidter. Set i forhold til både Ringkøbings og Skjernes størrelser er der ikke deciderede butikskæder og typer af butikker, som mangler. Tøjbutikker er den butikstype, der har oplevet det største fald i antal, især i Skjern-bymidte. Dametøjsbutikker vurderes fortsat at være styrrende for valget af indkøbssted. Derfor anbefales det at have ekstra fokus på at styrke udvalget af tøjbutikker i både Skjern og Ringkøbing.

Det er ikke kun vigtigt at have fokus på at styrke udbuddet af kendte kædekoncepter. Det er også vigtigt at fokusere på at have et bredt udbud af butikker, som ikke er medlem af en kæde. Kombinationen af det brede udbud af lokale og unikke butikker og kædebutikker er med til at styrke bymidten.

Etableringen af flere kombinationsbutikker eller hybridbutikker, hvor flere brancher kombineres, vil også være med til at understøtte et bredt vareudbud i bymidten. Der kan f.eks. være en slagter med takeaway og servering på stedet; en børnetøjsbutik med café; en frisør eller en hudplejeklinik med salg af tøj og interiør; et

kafferisteri med produktion, butik og café; en boghandel med studiemødested; eller en helsebutik med yogastudie.

Kreacafeer, hvor kunderne kan mødes og dekorere keramik, kreere smykker eller laver andre kreative sysler, er eksempler på hybridbutikker. For eksempel Creative Space eller SMYKbar, som begge har butikker i de største danske byer. Kloster Design i Kloster, KREA-huset i Tarm og Dit KunstVerk i Hvide Sande er lokale eksempler på hybridbutikker, som er med til at give en ekstra oplevelse.

Figur 3-1 *Kreariummet er et eksempel på en hybridbutik i Tarm-bymidte. Butikken har både kre-aværksted og er web-butik, og bestod indtil april 2025 også af en kombinationsbutik, da den også bestod af en garnbutik.*

3.5 Fortsæt arbejdet med at sikre en lokal dagligvareforsyning

Muligheder for at købe ind lokalt spiller en vigtig rolle for, hvor attraktivt det er at bosætte sig i en by eller et område. Især mulighederne for at købe dagligvarer tæt på bopælen har betydning, da dagligvarer typisk købes flere gange om ugen. Derfor er det et vigtigt mål at bevare de nuværende butikker og serviceerhverv lokalt, og især bevare mulighederne for at købe dagligvarer lokalt.

Anbefalinger til den fremtidige butiksstruktur for dagligvarer i Ringkøbing-Skjern Kommune skal afveje to hensyn. På den ene side er dagligvarebutikkerne i bymidten med til at understøtte det øvrige handelsliv i bymidten. Derfor er gode rammer og betingelser for udvikling af dagligvarehandlen i bymidten en vigtig forudsætning for vækst. På den anden side er det vigtigt, at borgerne har korte afstande til dagligvareindkøb, og at borgerne i de mindre byer og landområder fortsat har mulighed for at handle dagligvarer lokalt. Dette trækker i den anden retning.

Generelt købes dagligvarer så tæt på bopælen som muligt. Derfor spiller det lokale oplands størrelse og den trafikale tilgængelighed en stor rolle, når en dagligvarebutik skal vælge placering. Der er en tendens til, at mange af discountbutikkerne er søgt mod trafikale placeringer, som ofte ligger i kanten af byerne eller ud til de

større indfaldsveje – dels for at opnå en god synlighed, dels for at få en god trafikal tilgængelighed. Analyser af de enkelte dagligvarebutikkers omsætning viser også, at der er en tendens til, at butikker med en god tilgængelighed kan opnå en højere omsætning. Det vurderes, at en af grundene til både Aldis og KIWI's exit fra Danmark var netop, at en stor del af butikkerne ikke havde optimale placeringer.

Kunderne til en dagligvarebutik - og dermed også dagligvarekæderne - efterspørger lettilgængelige p-pladser, som er synlige og overskuelige ved ankomst til butikken i bil, hvilket medfører et behov for p-pladser på terræn foran butikken og ud mod vejen. P-pladsen skal have en disponering, der giver god manøvreplads og mulighed for at cirkulere. Det kan være vanskeligt at tilgodese i en bymidte, og det er en af årsagerne til, at dagligvarebutikkerne i stigende grad søger en placering uden for bymidten.

Herudover er det ved placering af nye dagligvarebutikker vigtigt, at placeringen er tilpasset det lokale opland for at undgå, at balancen i detailhandelsstrukturen tipper, så der byttes rundt på rollerne. Planlovens intentioner er både at styrke detailhandlen i bymidten og sikre en god lokal forsyning tæt på, hvor forbrugerne bor. Derfor er det vigtigt, at der er et tilstrækkeligt stort kundeunderlag i nærolandet til en lokalbutik. Hvis der ikke er et tilstrækkeligt lokalt opland, kan det få væsentlige konsekvenser for den øvrige eksisterende dagligvareforsyning. Nærolandet defineres typisk som området i gå- eller cykelafstand til butikken. Som en tommelfingerregel for gå- eller cykelafstand, er en afstand på omkring 5-10 minutter, men det afhænger naturligvis af de lokale forhold. I byområderne er afstanden for et næropland typisk kortere end i landområderne. Ligeledes afhænger oplandet også af den generelle infrastruktur og især af, hvor kunderne normalt færdes og kommer naturligt forbi.

DagligBrugsen, Hemmet

Etableringen af en discountbutik eller en anden stor dagligvarebutik vil generelt øge den lokale dagligvareforsyning. Men hvis det sker på bekostning af en væsentlig svækket detailhandel i bymidten, anbefales det at prioritere bymidtens muligheder for at opretholde en god forsyning med både daglig- og udvalgswarebutikker. Dette lægger i forlængelse af Planlovens krav om strategisk bymidteplanlægning og sikring af liv i bymidten.

Set i forhold til konkrete ønsker om etablering af dagligvarebutikker er det derfor vigtigt at foretage en nøje vurdering af hvert enkelt konkret projekt. Det indebærer både en vurdering af, om der er et tilstrækkeligt kundegrundlag, hvilke konsekvenser etableringen vil have på de eksisterende butikker og for bymidtens udviklingsmuligheder på længere sigt, samt hvorvidt det vil forbedre dagligvareforsyningen.

3.6 Fokus på flere oplevelser og mødesteder

Shopping er blevet en udflugt, en social foreteelse og en oplevelse. Shopping er ikke længere kun at få opfyldt et behov ved køb af en vare. Det er meget mere end det. Byrummet vil i endnu højere grad blive et mødested, hvor beboere og besøgende i fremtiden vil kunne finde alle former for servicefunktioner.

Mens dagligvarer i højere grad bliver købt tæt på bopælen, er kunderne villige til at køre længere for det rigtige udbud af udvalgsvarer og oplevelser. Til gengæld opholder kunderne sig også længere tid i udbudspunktet. Især på grund af oplevelserne, som både servicefunktioner og butikker er med til at skabe.

Det er vigtigt at understrege, at det ikke kun er detailhandel og kundeorienterede servicefunktioner som spisesteder, frisør mv., som anbefales koncentreret i bymidten og som kan skabe liv og mødesteder. Øvrige funktioner såsom kultur, uddannelse, offentlige servicefunktioner, idrætsfunktioner og kontorerhverv mv. kan også bidrage positivt til livet i bymidten. Synergien ved at samle forskellige typer af funktioner gør netop bymidten samlet set mere attraktiv og måske til et nødvendigt besøgsmaal. Placeringen af for eksempel kontorerhverv og offentlige funktioner, såsom sundhedshus eller uddannelsesinstitutioner i erhvervsområder uden direkte kontakt til bymidten, betyder, at antallet af daglige turer til bymidten falder, hvilket har betydning for "livet i bymidten".

Bymidterne skal fungere som attraktive mødesteder for alle borgere og besøgende. Det er derfor af stor betydning, at en bymidte kan tilbyde et attraktivt bymiljø, som giver kunderne en helhedsoplevelse med både kulturtilbud, bespisning, underholdning, nærhed og rare omgivelser.

Bymiljøet består også af kundernes oplevelse af en gåtur i byen. Her er butikkerne facader og udstillinger samt brug af udendørs arealer til varer, blomsterkummer, lys og facadeskiltning med til at skabe et attraktivt bymiljø. Det er væsentligt, at bymiljøet visuelt opleves hyggeligt og er rart at færdes i. Der er generelt mange af butikkerne og servicefunktionerne, som gør meget ud af at bidrage positivt til bymiljøet og oplevelserne i gaderummet, også i Ringkøbing-Skjern Kommune.

For at skabe endnu flere mødesteder og et endnu bedre bymiljø, kan det være en stor hjælp at se på gaderne i mikroperspektiv. En mere detaljeret gennemgang af de enkelte gader kan helt konkret afgøre, hvor det i højere grad bør være muligt at bruge arealet ude foran enkelte butikker – hvis pladsen eller potentialet er der. Det er vores erfaring, at langt de fleste butiksejere gerne bidrager mere til gademiljøet, men at de samtidig i mange handelsbyer i Danmark oplever at være begrænset af regler og retningslinjer for brugen af arealerne foran deres butikker.

Samtidig er det vigtigt – så vidt det er muligt – at fastholde de enkelte bymidter og koncentrere både detailhandlen, service og øvrige funktioner, såsom kultur- og fritidsinstitutioner, sundhed, borgerservice, bibliotek og lignende, så de kan understøtte hinanden som mødested og gøre det let og attraktivt for borgerne at handle.

Servicefunktioner og kontorvirksomheder er ikke i samme omfang som detailhandlen begrænset af Planloven, men af hensyn til at sikre både levende og spændende bymidter anbefales det, at også servicefunktioner og kontorvirksomheder begrænses udenfor bymidten i både aflastningsområder og erhvervsområder.

Strategierne skal selvfølgelig være realistiske. Det kan handle om, at handelslivet i en by realistisk set skal fylde mindre i fremtiden, og at der skal findes gode løsninger på det. Herudover er det vigtigt at holde for øje, at bevaring og udvikling af centerbyernes butikker og serviceerhverv først og fremmest afhænger af den lokale opbakning.

Figur 3-2

Torvet i Videbæk er et eksempel på et mødested og opholdsrum

3.7 Samarbejde er vigtigt

Handelslivet er ikke uvant med at samarbejde. Tidligere var ansvaret for udviklingen lagt i hænderne på relativt få nøglepersoner i en handelsstandsforening, butiksdrevende eller hos de enkelte ejendomssejere. Den centrale styring er i dag mange steder afløst af mere lokale grupperinger, og der er blevet bedre plads til de handlendes individuelle behov. Også andre typer af organiseringer, som for eksempel BID-samarbejder¹, hvor alle aktører i et begrænset område er forpligtet også økonomisk til at understøtte og udvikle bylivet, er vigtige redskaber på vejen mod mere liv i bymidten.

I takt med, at detailhandlen bliver stadig mere presset, er vigtigheden af, at handelslivet står sammen blevet større. De forretningsdrevende bruger derfor mere og mere tid på at udvikle ikke kun egen forretning, men også opbygge et fællesskab, der kan stå imod presset fra et vigende marked. Det er afgørende, at der fortsat skabes gode rammer for et sådant fællesskab og samarbejde i Ringkøbing-Skjern Kommune. Derfor er det vigtigt, at der fortsat afsættes kommunale ressourcer til at understøtte fællesskaberne bedst muligt – men på en måde, så ejerskabet til udviklingen stadig ligger hos detailhandlen og de enkelte forretningsdrevende selv. Processer, der kan facilitere samarbejdet og opkvalificere den enkelte forretningsdrevende efter behov, er vigtige at fastholde. Kun gennem et tæt og forpligtende samarbejde mellem detailhandlere, grundejere og kommune skabes positive resultater.

For at styrke detailhandlen, funktionerne og oplevelserne i kommunen bedst muligt er det vigtigt, at alle aktører, herunder detailhandlere, ejendomsbesiddere, interesseorganisationer, andre erhvervsdrevende, frivillige organisationer og Ringkøbing-Skjern Kommune, aktivt samarbejder og tager fælles ansvar for at løse opgaverne omkring at skabe et godt byliv med plads til både detailhandel og servicefunktioner.

Det vurderes, at bymidterne i Ringkøbing-Skjern Kommune generelt har et godt udgangspunkt. Der vurderes at være en god opbakning fra alle aktører, men det er vigtigt kontinuerligt at pleje de gode samarbejder.

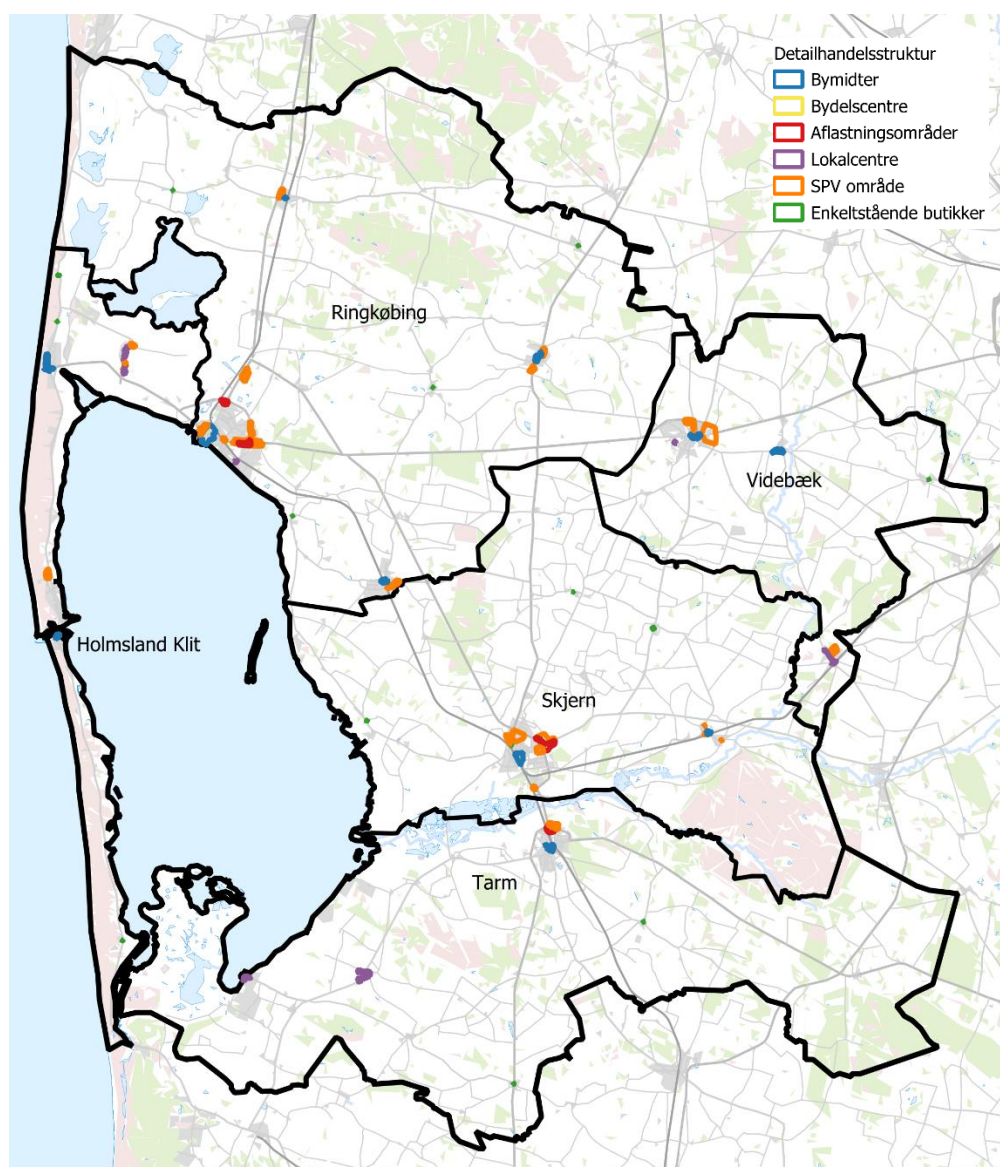
Ejendomsbesidderne skal i høj grad være aktive medspillere i udviklingen af bymidten – også økonomisk, ligesom større markedsføringsstiltag og events skal koordineres. Det er ikke kun vigtigt, at der investeres inde i butikkerne, det er også vigtigt, at ejendomsbesidderne investerer i bygningerne, så de tager sig godt ud og ikke går i forfald.

Derfor er det vigtigt at holde fast i et forpligtende samarbejde for at sikre, at gode idéer følges til dørs, så bymidterne også i fremtiden er et attraktivt sted at besøge både for de lokale borgere og turister – og er et attraktivt sted at drive virksomhed.

¹ BID – Business Improvement Districts er en samarbejdsmodel, hvor private aktører gennem et forpligtende samarbejde tager mere ansvar for de byrum de bor i. Et BID-initiativ bliver finansieret af et obligatorisk kontingent fra ejendomssejere og erhvervslejerne i kvarteret, men bygger ofte også i høj grad på frivillig arbejdskraft og frivillige initiativer.

4 Fremtidig detailhandelsstruktur og restrummelighed

I nedenstående afsnit redegøres for rummeligheden i detailhandelsområderne i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det vil sige forholdet mellem det faktiske areal til detailhandel og de maksimale rammer til detailhandel i den gældende kommuneplan². I det efterfølgende afsnit er anbefalinger og vurderinger af udvalgte områder i kommunen, som enten er fokusområder, eller hvor der er aktuelle forespørgsler om etablering af dagligvarebutikker. Det sidste afsnit er forslag til justeringer af den fremtidige detailhandelsstruktur i Ringkøbing-Skjern Kommune.

* SPV – områder til særligt pladskrævende varer

Figur 4-1 Oversigt over nuværende detailhandelsstruktur i Ringkøbing-Skjern Kommune opdelt i områder (KP25)

² Denne analyse forholder sig til Kommuneplan 2025-2037 (KP 25)

4.1 Nuværende detailhandelsstruktur og restrummelighed

Planlægningen er med til at sætte rammerne for handelslivets udvikling. Ringkøbing-Skjern Kommune kan med detailhandelsplanlægningen medvirke til at sikre, at omfanget af arealer til detailhandel er tilstrækkeligt set i forhold til planperioden, at arealerne har den rigtige beliggenhed, samt at tilgængeligheden til arealerne for både kunder, detailhandlere og leverandører af varer er god.

Detailhandelsstrukturen i Ringkøbing-Skjern Kommune består af i alt 11 bymidter, fire aflastningsområder, seks lokalcentre og en række enkeltstående butikker til områdets lokalforsyning. Herudover er der udpeget 28 områder alene til særligt pladskrævende varer.

Ifølge Kommuneplan 2025-2037 for Ringkøbing-Skjern Kommune er den samlede arealramme til detailhandel på knap 372.000 m². mens der er registreret i alt ca. 232.000 m² aktiv detailhandel i hele kommunen. Detailhandlen, der ligger inden for centerområderne, har et samlet areal på ca. 202.000 m².

Hermed er restrummeligheden til nybyggeri og omdannelse til butikksformål i centerområderne i Ringkøbing-Skjern Kommune omkring 168.000 m². Det svarer til, at omkring 54 % af de samlede rammer for detailhandelsarealet i Ringkøbing-Skjern Kommune er brugt. Dette er dog inklusive områderne alene til særligt pladskrævende varer samt aflastningsområderne, hvor der er begrænsninger for etablering af dagligvarebutikker samt en minimumsbutiksstørrelse.

Set i forhold til både den aktuelle restrummelighed og det beregnede fremtidige behov for areal inden for en 12-årig planperiode, er der umiddelbart ikke behov for generelt at hæve rammerne til detailhandel. Men der kan være behov for lokale tilpasninger for at sikre en tilstrækkelig rummelighed i de enkelte centerområder for at imødekomme en hensigtsmæssig udvikling af handelslivet i kommunen. Herunder sikre en tilstrækkelig rummelighed til etablering af særlig butikskoncepter som ikke kan rummes inden for gældende ramme.

Type	Navn	Arealramme i KP 25	Aktivt areal*	Restrummelighed
Bymidte	Hvide Sande	15.000	10.000	5.000
	Ringkøbing	29.000	18.500	10.500
	Skjern	23.000	16.400	6.600
	Tarm	11.000	5.600	5.400
	Videbæk	11.000	5.600	4.900
	Spjald	7.000	4.200	2.800
	Lem	7.500	6.500	1.000
	Tim	2.000	700	1.300
	Vorgod Barde	2.000	-	2.000
	Borris	2.000	1.100	900
	Søndervig	18.000 ¹⁾	9.100	8.900
Aflastningsområde	Ringkøbing (Herningvej)	23.111	18.200	4.911
	Tarm (Åboulevard)	8.290	10.800	-2.510
	Ringkøbing (Holstebrovej)	10.700	1.000	9.700
	Skjern (Ringvejscentret)	27.500	16.200	11.300
Lokalcentre	Ringkøbing (Fjordcentret)	2.000	2.000	-
	Videbæk (Høgevejscentret)	2.500	3.400	-900
	Bork Havn	3.000	1.400	1.600
	Troldhede	2.000	500	1.500
	Hemmet	3.000	1.600	1.400
	Kloster	2.000	1.000	1.000
	I alt	211.601	133.700	77.901

*Aktivt areal er bruttoetagearealet for eksisterende butikker i drift primo 2025.

1) 7.400 m² til dagligvarebutikker og 10.600 m² til udvalgswarebutikker

2) 6.300 m² til dagligvarebutikker og 16.811 m² til udvalgswarebutikker. Dagligvarer er fordelt med 4.900 m² i rammeområde 36ce081 og 1.400 m² i 36ce141.

Tabel 4-1 Samlet ramme til butiksformål i Ringkøbing-Skjern Kommunes detailhandelsstruktur, aktivt butiksareal 2025, rammen for butiksareal i Kommuneplan 2025-2037 og hvor meget areal, der er til rest til udvidelse af detailhandlen inden for kommuneplanens rammer.

Områder til særligt plads- krævende varer (fordelt på byer)	Navn	Arealramme i KP 25	Aktivt areal*	Restrummelighed
Hvide Sande	Parallelvej, Danevej	4.500	5.400	-900
Ringkøbing by	Vesterkær/Enghavevej	15.000	16.900	-1.900
	Herningvej/Holmegårdvej	4.000	3.800	200
	Sjællandsgade	5.000	2.000	3.000
	Ribovej	2.500	-	2.500
	Ndr. Ringvej/Ormstoftsvej	6.000	-	6.000
	Falkevej	2.000	1.500	500
	Birkmosevej	6.817	5.700	1.117
Skjern by	Engdraget	3.000	-	3.000
	Erhvervsparken	18.800	3.000	15.800
	Vardevej Syd	8.000	6.500	1.500
	Ringvejen/Smedevej	8.000	7.900	100
	Ringvejen/Østergade Øst	4.000	1.000	3.000
Tarm by	Nørremarksvej	6.000	-	6.000
Videbæk	Herningvej/Kongevejen/Brogårds- vej	12.500	10.000	2.500
	Nygade/Stålvej	8.000	400	7.600
Kloster by	Klostervej/Bandsbyvej	1.500	-	1.500
	Klostervej/mellem Strædevej	1.500	-	1.500
	Klostervej/Nord Strædevej	1.500	-	1.500
	Klostervej mod sydvest	1.500	-	1.500
Lem	Uglebjergvej	2.000	-	2.000
Spjald	Holstebrovej	3.000	-	3.000
	Brejningsvej Hovedgaden	3.000	-	3.000
Tim	Svendsgaardsvej	8.000	-	8.000
Troldhede	Industrivej	2.000	-	2.000
Borris	Flodgårdsvej	2.000	-	2.000
	Vestergade	1.000	-	1.000
	Skolevænget	1.000	-	1.000
No	Heagervej	1.000	-	1.000
	I alt	143.117	64.100	87.017

*Aktivt areal er bruttoetagearealet for eksisterende butikker i drift primo 2025.

Tabel 4-2 Samlet ramme til butiksformål i områder til særligt pladskrævende varer i Ringkøbing-Skjern Kommunes detailhandelsstruktur, aktivt butiksareal 2025, rammen for butiksarealet i Kommuneplan 2025-2037 og hvor meget areal, der er til rest til udvidelse af denne type butikker inden for kommuneplanens rammer.

4.2 anbefalinger til fremtidig detailhandelsstruktur

Ser vi på restrummelighederne i de enkelte centerområder, så viser tabel 3-1 og 3-2, at der overordnet set er tilstrækkelig plads til udvidelse og etablering af nye butikker, både i bymidterne og i den øvrige detailhandelsstruktur.

Ringkøbing-bymidte har en samlet restrummelighed til nye butikker på 10.500 m² i forhold til den eksisterende registrerede detailhandel primo 2025. Dette svarer til, at 64 % af den samlede arealramme til butikker er udnyttet. Set i forhold til kommunens størrelse og konkurrencesituation vurderes det at være en tilfredsstillende rummelighed som fortsat giver en god fleksibilitet og sikre mulighederne for fortsat at styrke detailhandlen i Ringkøbing-bymidte. Det samme er tilfældet for de øvrige bymidter. I Skjern-bymidte er knap 70 % af den samlede arealramme udnyttet, men der er stadig mulighed for 6.600 m² til yderligere butikker.

Overordnet set er det vigtigt med en tilstrækkelig stor rummelighed, da der løbende vil være butikker, der ønsker en ny og bedre beliggenhed. Der vil også være butikskæder, der har succes og ønsker at etablere sig i kommunen, ligesom der vil være eksisterende butikker, som vil ændre koncept og få behov for en justering af størrelsen på butikken og placeringen. Tilsammen skaber det et behov for, at handelslivet kan følge med udviklingen, og at der er plads til nye butikker, der skaber konkurrence og fremmer lavere priser, som er et af målene i Planlovens bestemmelser om detailhandel. Da nedlæggelse af arealer til butikker ikke vil ske i samme takt, som der kommer nye butikker, vil der være behov for en "buffer" til løbende omdannelse og fornyelse af detailhandlen.

Ved etablering af enten et lokalcenter eller enkeltstående butikker er det vigtigt at huske på, at disse ofte vil påvirke detailhandlen i bymidten. Derfor må der sikres en god balance mellem at skabe mulighed for lokal dagligvareforsyning og opretholde dagligvareforsyningen i bymidten, så bymidterne er det primære indkøbssted og mødested i kommunen. Af hensyn til at fastholde dagligvareforsyningen centralt i Ringkøbing-bymidte er det derfor vigtigt at fastholde den samlede ramme i lokalcentret Fjordcentret på 2.000 m². Ligeledes er det også vigtigt at fastholde rammen på 2.500 m² i Høgevejscentret i Videbæk, samt at fastholde Bredgade 132A i Skjern som en enkeltstående butik. Af hensyn til bymidten bør man generelt være varsom med at etablerer dagligvarebutikker i yderkanten af byen. Omvendt kan det i enkelte tilfælde være en god løsning, og være med til at forbedre dagligvareforsyningen i et lokalområde, som ikke i sig selv har et tilstrækkeligt næropland. Det er lidt situationen i Vorgod-Barde, som med en relativ kort afstand til Videbæk har et relativt begrænset opland. Før en eventuel etablering af en nye dagligvarebutik anbefales derfor at få konsekvenserne belyst for den eksisterende detailhandel.

I Hvide Sande ligger de eksisterende store dagligvarebutikker og øvrige på Parallelvej et område udlagt særligt pladskrævende varer. Butikker er eksisterende anvendelse, men af hensyn til fremtidig planlægning og ikke mindst af hensyn til Hvide Sande-bymidte kunne det overvejes at udlægge området til et aflastningsområde. Det er vigtigt at Parallelvej fortsat understøttes som hverdagens indkøbssted og at funktionerne ikke flyttes fra bymidten. Det vil et aflastningsområde med nogle klare minimumsstørrelser og brancher være med til at forhindre.

Set i lyset af den øgede koncentration af særligt pladskrævende butikker i de største byer vurderes det ikke at være realistisk at etablere hverken for eksempel bilforhandlere, byggemarkeder eller køkkenforhandlere i de mindre byer som Kloster, Lem, Spjald, Tim, Troldhede eller Borris. Derfor kunne man overveje at områderne til særligt pladskrævende varer reduceres.

4.3 Forslag til butiksstørrelser

I forhold til butiksstørrelserne er det vigtigt at understøtte og videreudvikle den klare rollefordeling mellem bymidterne, aflastningsområderne, lokalcentre og den øvrige detailhandelsstruktur. Som tidligere nævnt er det især vigtigt for mulighederne for styrkelse af bymidterne og en klar rollefordeling.

Set i forhold til de maksimale størrelser for dagligvarebutikkerne anbefales, at den maksimale butiksstørrelse fastholdes på 3.500 m² i bymidterne Ringkøbing, Skjern, Videbæk, Hvide Sande og Tarm. I Søndervig-bymidte anbefales ligeledes de forskellige maksimale butiksstørrelser for dagligvarer fastholdt i de forskellige i de enkelte rammeområder. I de øvrige bymidter anbefales ligeledes at fastholde de maksimale butiksstørrelser for dagligvarer. Det gøres af hensyn både til oplandenes størrelser og af hensyn til at tilgodese mulighederne i de øvrige bymidter. I lokalcentrene anbefales den maksimale butiksstørrelse fastholdt på 1.200 m², som Planloven giver mulighed for.

Den maksimale butiksstørrelse for udvalgswarebutikker anbefales ligeledes fastholdt på 2.000 m² i Ringkøbing, Skjern, Videbæk, Hvide Sande og Tarm-bymidter og 1.000 m² i Spjald, Lem, Tim og Borris og Vorgod-Barde bymidter. I Søndervig anbefales den maksimale butiksstørrelse for udvalgswarebutikker fastholdt til 500 m² af hensyn til rollefordelingen, hvor bymidterne i Hvide Sande og i Ringkøbing-bymidte prioriteres som hovedbyer, mens Søndervig har en anden rolle som badeby.

Som udgangspunkt bør udvalgswarebutikker alene placeres i bymidterne eller i aflastningsområderne for de typer af butikker, som ikke er hensigtsmæssige at placere i bymidten. Det betyder, at den maksimale butiksstørrelse for udvalgsvarer anbefales reduceret fra 1.200 m² til 500 m² i lokalcentrene Fjordcentret, Høgevejscentret og Kloster for i højere grad at understøtte udvalgswarebutikkerne skal koncentrerer i henholdsvis Ringkøbing og Søndervig-bymidter. Landsbyen Troldhede har relativ lang afstand til større byer og byen har i sig selv et begrænset opland. I lokalcentret ligger en købmand og ingen udvalgswarebutikker. Set i forhold til de lokale forhold og konkurrencesituationen kunne den maksimale butiksstørrelse på 1.200 m² fastholdes for at understøtte mulighederne i landsbyen. Bork Havn anbefales ligeledes at den maksimale butiksstørrelse for udvalgsvarer fastholdes for at understøtte lokalcentret som en turistdestination.

Mindre butikker til salg af egne produkter, herunder webshops med tilhørende fysisk butik og showrooms, bør i første omgang henvises placeret inden for den eksisterende detailhandelsstruktur for at understøtte bylivet og den eksisterende detailhandel bedst muligt. Ved en placering uden for detailhandelsstrukturen anbefales

en maksimal butiksstørrelse fastholdt på 300 m² for butikker med salg af egne produkter.

Som tidligere nævnt anbefales den minimale butiksstørrelse som udgangspunkt at være 1.000 m² i aflastningsområderne af hensyn til bymidterne. Set i forhold til at aflastningsområdet i Tarm har en anden rolle end de øvrige aflastningsområder anbefales minimumsbutiksstørrelsen fastholdt på 400 m², for at aflastningsområdet Tarm differentieres fra aflastningsområdet Skjern og har et fokus på en rolle som hverdagens mødepunkt.

Type	Navn	KP 25 maks. størrelse dag- ligvarer	KP 25 maks. størrelse ud- valgsvarer og SPV*	KP 25 Minimumsstørrelse
Bymidte	Hvide Sande	3.500	2.000	-
	Ringkøbing	3.500	2.000	-
	Skjern	3.500	2.000	-
	Tarm	3.500	2.000	-
	Videbæk	3.500	2.000	-
	Søndervig	5.000/1.500/400*	500/300	-
	Spjald	1.700	1.000	-
	Lem, Tim, Vorgod-Barde, Borris	1.500	1.000	-
Aflastningsområde	Ringkøbing (Herningvej)	3.500/400*	2.000/500*	1.000/400
	Ringkøbing (Holstebrovej)	3.500	3.000	1.000
	Tarm	3.500	2.000	400
	Skjern	1.200	2.000/5.000*	1.000/400
Lokalcentre		1.200	500	-
Særligt pladskrævende		-	1.500-2.000***	-
Enkeltstående butik		1.200	-	-

*SPV Særligt pladskrævende varer

** forskellige maksimale butiksstørrelser i de enkelte rammeområder.

***alene til butikker med særligt pladskrævende varer. Her må ikke placeres hverken dagligvare- eller udvalgswarebutikker

Tabel 4-3 Kommuneplan 2025 – 2037 retningslinjer for maksimale og minimale butiksstørrelser i Ringkøbing-Skjern Kommune (tal er oplyst som m²)

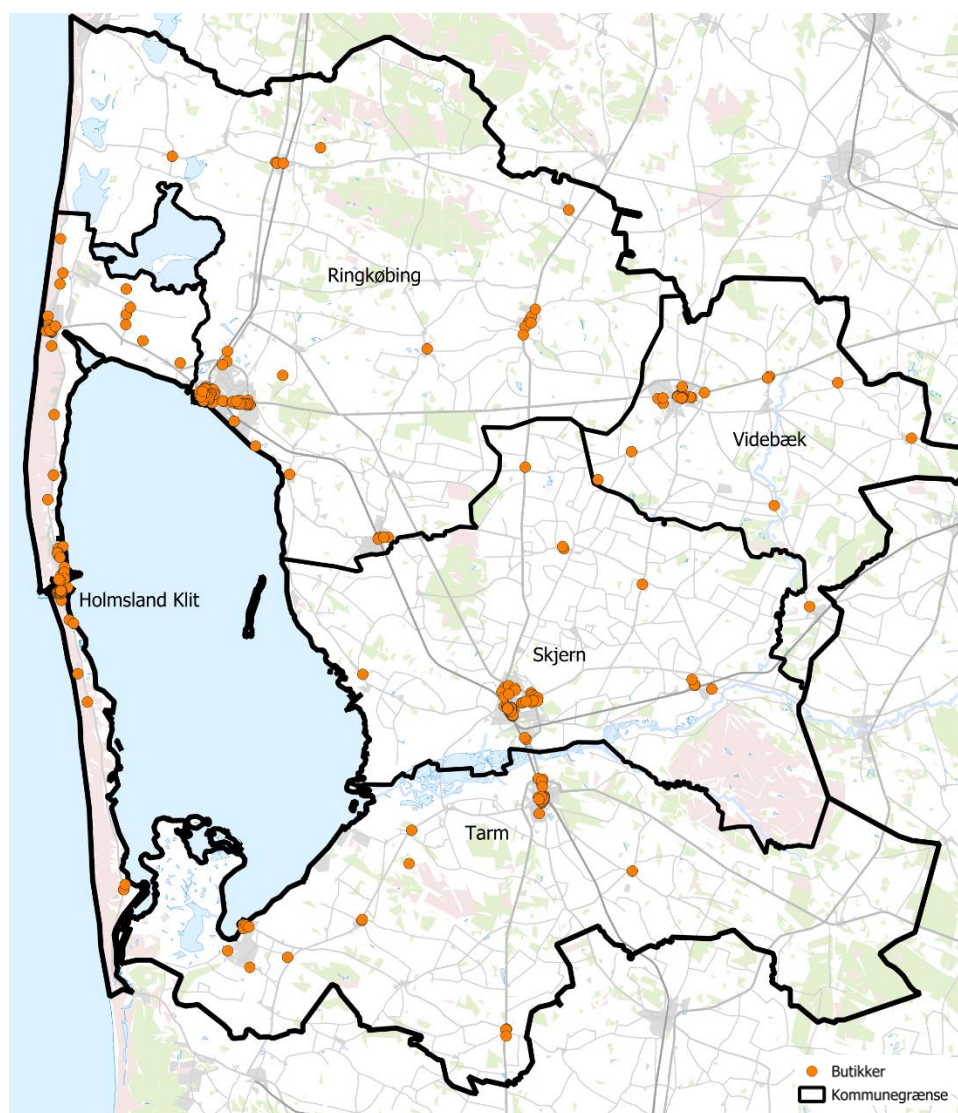
Havnepladsen, Ringkøbing bymidte

5 Detailhandlens status og udvikling

Generelt er handelslivet i Ringkøbing-Skjern Kommune udbygget siden 2015, og står grundlæggende stærkt. På trods af en tilbagegang i antallet af butikker fra 2015 og frem mod 2025 er butiksarealet fastholdt, og omsætningen steget. Faktisk er 15 % af udvalgswarebutikkerne forsvundet i kommunen, men udvalgswareomsætningen er steget 14 %. Udviklingen har været meget forskellig i de enkelte områder i kommunen.

De følgende afsnit indeholder en præsentation af hovedresultaterne vedrørende detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune. Der vil i disse afsnit være et særligt fokus på udviklingen for dagligvare- og udvalgswarebutikkerne i kommunen generelt, set i forhold til antal butikker, butiksareal og -omsætning samt udviklingen i handelsbalancen. I Bilag A vises en mere detaljeret oversigt over antallet af butikker og arealerne for de enkelte områder registreret primo 2025.

Figur 5-1

Oversigt over butikker i Ringkøbing-Skjern Kommune primo 2025 fordelt på områder. Butikkerne, som både er dagligvarer, udvalgsware og særligt pladskrævende er vist med en orange prik

5.1 Detailhandelsudviklingen 2015-2025

Rammebetingelserne og markedsudviklingen for detailhandlen presser butikkerne generelt over hele landet. Dette er også tilfældet i Ringkøbing-Skjern Kommune.

På landsplan falder antallet af butikker, og siden 2008 er næsten hver femte butik forsvundet. Den samme tendens ses også i Ringkøbing-Skjern Kommune, hvor antallet af butikker er faldet 15 % siden 2015. Arealet til detailhandel er i samme periode nogenlunde fastholdt. Således er butikkerne generelt bliver større. Detailhandelsomsætningen er steget 14 % i Ringkøbing-Skjern Kommune målt i årets priser i perioden 2014 til 2024.

Der er 347 detailhandelsbutikker i Ringkøbing-Skjern Kommune i 2024. 27 % af butikkerne handler med dagligvarer, 64 % handler med udvalgsvarer og 8 % er butikker der forhandler særligt pladskrævende varer. Butikkerne har et samlet areal på ca. 232.000 m² som fordeler sig på 28 % dagligvarer, 47 % udvalgsvarer og 25 % til særligt pladskrævende. Den samlede detailhandelsomsætning var 3,2 mia. kr. i 2024, heraf udgør dagligvarer 59 %.

I nedenstående afsnit beskrives udviklingen for henholdsvis dagligvarer og udvalgsvarer i Ringkøbing-Skjern Kommune i perioden 2015 til 2025.

5.1.1 Dagligvarer

I Ringkøbing-Skjern Kommune blev primo 2025 registeret i alt 95 dagligvarebutikker. Siden 2015 er antallet af dagligvarebutikker i kommunen faldet med 16 % svarende til 18 butikker. De fleste områder har mistet butikker, undtagen Holmsland-området, som har fastholdt antallet af dagligvarebutikker, se figur 4-2.

Siden 2015 er etableret enkelte nye discountbutikker, mens andre har skiftet navn. I Ringkøbing er Rema 1000 åbnet på Herningvej, mens Coop 365 er lukket på Skaadsmosevej. I bymidten i Ringkøbing er Aldi udskiftet til Rema 1000, og på Vellingvej er Netto etableret i stedet for Kiwi. Herudover flytter og udvider DagligBrugsen i Kloster til en placering tættere på Søndervig Landevej. Butikken åbner sommeren 2025. I Søndervig er Meny udvidet, og Netto åbnede til april 2025 i bymidten syd for Søndervig Landevej overfor Lalandia.

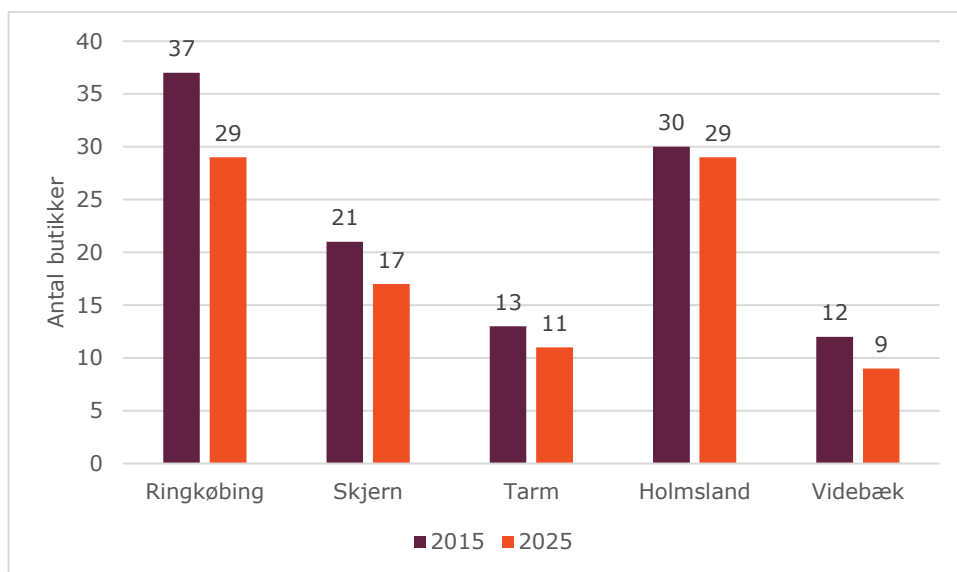
I Skjern er der etableret en Rema 1000 i aflastningsområdet, mens KIWI er lukket i bymidten og Aldi i den nordlige del af byen er lukket.

I Hvide Sande er Aldi på Parallelvej udskiftet med Rema 1000, mens der ikke er ændringer i udvalget af store dagligvarebutikker i Videbæk. DagligBrugsen i Tarmbymidte er medtaget i analyserne, men lukker i slutningen af april 2025.

Selv om antallet af dagligvarebutikker er faldet med 16 %, er arealet til dagligvarebutikker kun faldet med 10 % fra 2015 til 2025, hvilket viser, at udviklingen i Ringkøbing-Skjern følger udviklingen på landsplan med færre men større butikker.

Dette er samme tendens som på landsplan at de mindre købmænd og kiosker lukker, mens der etableres flere store dagligvarebutikker især discountbutikker. I

Ringkøbing-Skjern er den gennemsnitlige butiksstørrelse for dagligvarebutikker steget 7 % fra knap 650 m² til knap 700 m².

Figur 5-2 Udviklingen i antal dagligvarebutikker fordelt på områder i Ringkøbing-Skjern Kommune 2015 og 2025

I Ringkøbing-Skjern Kommune udgør de 35 store dagligvarebutikker, som er supermarkeder og discountbutikker, 37 % af det samlede antal dagligvarebutikker og står for 87 % af den samlede dagligvareomsætning og 76 % af arealet til dagligvarebutikker. I 2015 var der i alt 36 store dagligvarebutikker, som dengang udgjorde 72 % af arealet til dagligvarebutikker.

Den samlede dagligvareomsætning i Ringkøbing-Skjern Kommune er steget 14 % målt i årets priser fra 2014 til 2024. Samtidig er det samlede befolkningstal i kommunen faldet med knap 1 % i perioden, mens antallet af overnatninger fra turister er steget markant siden 2014. Alene fra 2017 til 2024 er antallet af overnatninger steget 38 %. Til sammenligning er dagligvareomsætningen på landsplan steget 18 %, mens befolkningstallet er steget 5 %.

Ringkøbing-Skjern Kommune har fortsat en god lokal dagligvareforsyning med butikker i de største byer, mens udbuddet af dagligvarebutikker er mere begrænset i de mindre byer og landsbyer. Siden 2015 har blandt andet Grønbjerg, Stadil og Række Mølle mistet den lokale købmandsbutik.

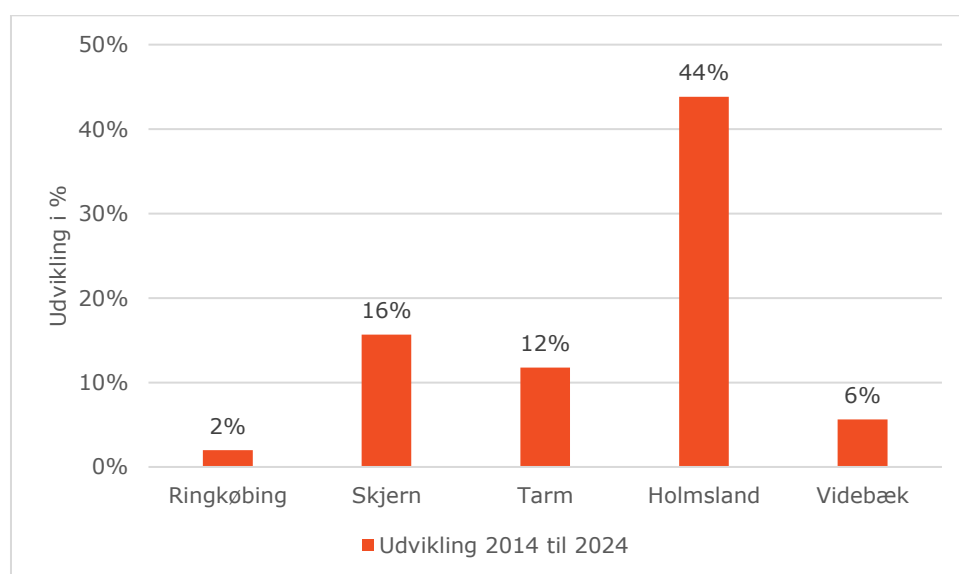
Ringkøbing-området har stadig det største udbud af dagligvarebutikker. Her udgør de 29 dagligvarebutikker 31 % af det samlede antal dagligvarebutikker og 32 % af den samlede dagligvareomsætningen i kommunen. Ringkøbing-området har, trods et fald i antallet af dagligvarebutikker på 22 %, fastholdt en dagligvareomsætning på omkring 600 mio. kr., se figur 4-3.

I Skjern-området er der 17 dagligvarebutikker. Disse udgør 20 % af den samlede dagligvareomsætning i kommunen. På trods af et fald i antallet af

dagligvarebutikker er omsætningen steget 16 % siden 2014, og Skjern-området har fortsat et stærkt udbud af dagligvarebutikker.

Dagligvareomsætningen er især steget i Holmsland-området, hvilket især skyldes den omfattende stigning i turismen som igen har betydet at flere turister handler i Holmsland. Den samlede dagligvareomsætning er steget 44 % i Holmsland siden 2014.

Både Tarm og Videbæk har ligeledes oplevet en stigning i dagligvareomsætningen på trods af færre dagligvarebutikker. Begge byer har enkelte store markante dagligvarebutikker som ABC Lavpris og Løvbjerg, som tiltrækker kunder fra et større opland.

Figur 5-3 Udviklingen i dagligvareomsætningen i de enkelte områder 2014 til 2024 målt i procent i årets priser

Figur 5-4 SuperBrugsen i Skjern-bymidte

5.1.2 Udvalgsvarer og butikker med særligt pladskrævende varer

Udvalgsvarer er en fællesbetegnelse for varer, som kan anvendes flere gange og gennem en længere periode, dvs. langvarige forbrugsgoder. Udvalgsvarer er opdelt underkategorierne beklædning, boligudstyr og øvrige udvalgsvarer. Der var i alt 226 udvalgswarebutikker i Ringkøbing-Skjern Kommune primo 2025, heraf er ca. 35 % beklædningsbutikker, 39 % butikker med boligudstyr og 26 % butikker med øvrige udvalgsvarer. Omkring 38 % af udvalgswarebutikkerne ligger i Ringkøbing-området, mens 25 % ligger i Holmsland-området og 20 % ligger i Skjern-området, hvilket ses i figur 5-4.

Herudover er i alt 28 butikker, som forhandler særligt pladskrævende varer, det vil sige byggemarkeder, planteskoler, bilforhandlere mv. i Ringkøbing-Skjern Kommune. Ringkøbing-området rummer i alt 16 butikker med særligt pladskrævende varer, heraf er 11 bilforhandlere. I Skjern-området er der 6 butikker med særligt pladskrævende varer, heraf er to bilforhandlere. I Videbæk er i alt 5 særligt pladskrævende butikker og i Tarm er en enkelt butik. Holmsland har i 2025 ingen butikker med særligt pladskrævende varer.

Siden 2015 er antallet af udvalgswarebutikker i Ringkøbing-Skjern Kommune faldet med 15 %, svarende til 35 butikker. De fleste områder har oplevet et markant fald i antallet af udvalgswarebutikker, undtagen Holmsland-området, som har i alt 56 udvalgswarebutikker, og dermed samlet set kun har mistet én udvalgswarebutik.

Herudover har Holmsland mistet sin eneste butik med særligt pladskrævende varer, da det eneste byggemarked i Hvide Sande lukket.

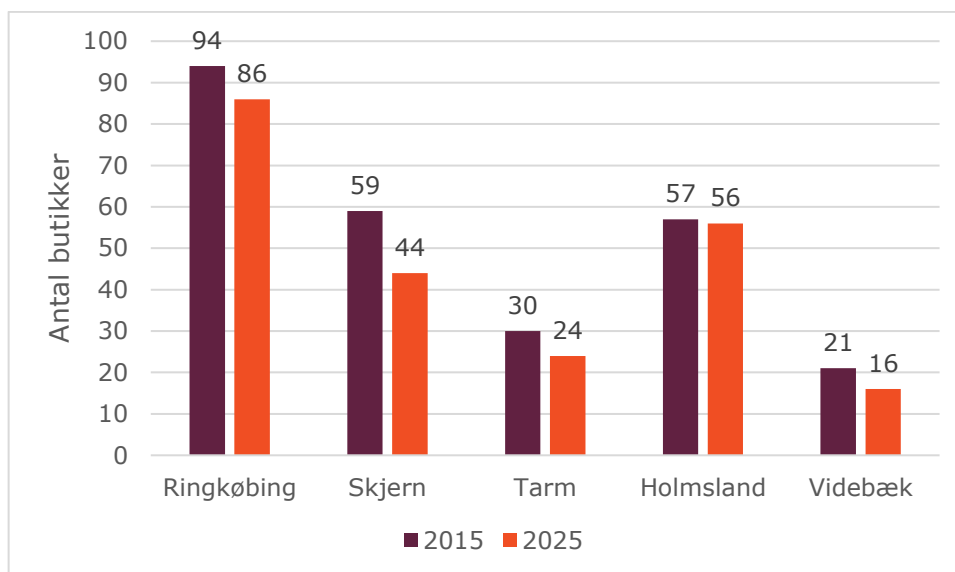
De mest markante ændringer for udvalgswarebutikker er i Skjern, hvor bymidten har mistet 9 butikker, svarende til et fald på 25 % siden 2015. Det er især tøjbutikkerne, som er forsvundet i Skjern-bymidte. Bymidten har i alt mistet 41 % af tøjbutikkerne siden 2015. Skjern-området i øvrigt har mistet 26 % af udvalgswarebutikkerne, svarende til 6 butikker. Omvendt er arealet til udvalgswarebutikker fastholdt både i Skjern-bymidte og området i øvrigt. Dette betyder, at udvalgswarebutikkerne gennemsnitligt er blevet større. I Skjern-bymidte er den gennemsnitlige butiksstørrelse steget 29 % til ca. 330 m². I Skjern-området i øvrigt er butiksstørrelsen steget 40 % til gennemsnitligt 1.470 m². En af de primære årsager skyldes, at Harald Nyborg og Skousen etableret i aflastningsområdet ved Ringvejen siden 2015.

Ringkøbing-området har det største udbud af udvalgswarebutikker med i alt 86 butikker, heraf ligger 56 butikker i Ringkøbing-bymidte. Ringkøbing-bymidte har, trods en øget konkurrence og ændrede forbrugsmønstre, fastholdt antallet af udvalgswarebutikker. Ringkøbing-området i øvrigt har dog mistet i alt 8 butikker svarende til et fald på 21 % siden 2015. Den gennemsnitlige butiksstørrelse er faldet 6 % i Ringkøbing-bymidte til ca. 210 m², mens den gennemsnitlige butiksstørrelse er steget 27 % i Ringkøbing-området i øvrigt til ca. 1.000 m².

Videbæk-området har mistet 24 % af udvalgswarebutikkerne siden 2015. Videbæk-bymidte har mistet 3 udvalgswarebutikker, og Videbæk-området i øvrigt har mistet to udvalgswarebutikker. Heraf er en beklædningsbutik flyttet i større lokaler lige uden for bymidten. Det samlede gennemsnitlige areal til udvalgsvarer er fastholdt i Videbæk-bymidte på ca. 280 m², mens det gennemsnitlige areal er steget 14 % i Videbæk området i øvrigt til ca. 410 m².

Udvalgswareudbuddet i Tarm er kendetegnet ved, at der ligger enkelte markante udvalgswarebutikker, som tiltrækker kunder fra et større opland og har et væsentlig tilskud til omsætningen fra webshop. Samlet set er antallet af udvalgswarebutikker på et relativt lavt niveau, især i Tarm-bymidte. Antallet af udvalgswarebutikker er faldet med 20 % i Tarm-området siden 2015. Tarm-bymidte har mistet i alt to udvalgswarebutikker og området i øvrigt har mistet 4 butikker. Den gennemsnitlige butiksstørrelse er ca. 470 m² i bymidten og 430 m² i Tarm området i øvrigt, som også inkluderer Bork Havn.

Den generelle udvikling på landsplan er færre, men større butikker, hvilket også er tilfældet i Ringkøbing-Skjern Kommune.

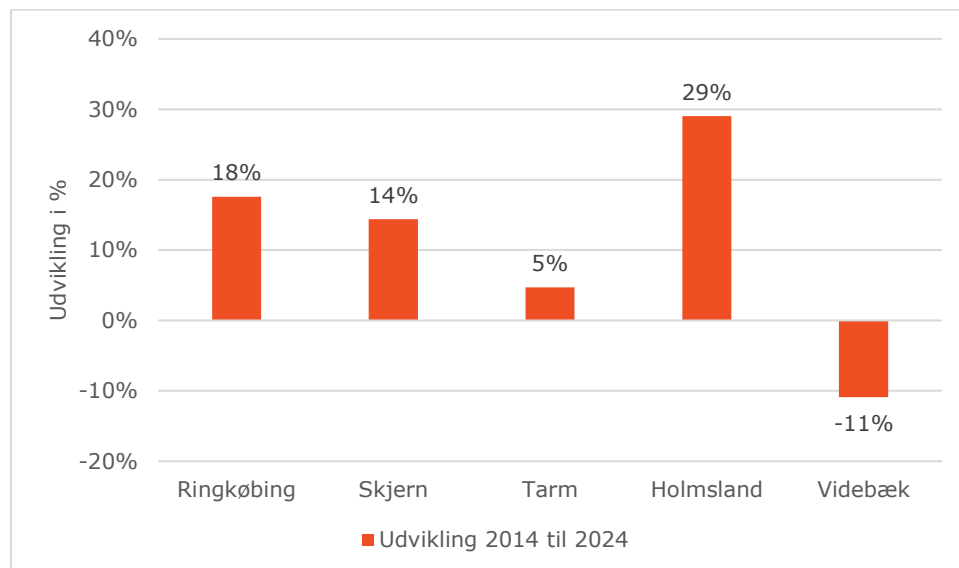
Figur 5-5 Udviklingen i antal udvalgswarebutikker i Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder 2015 til 2025 (eksklusive butikker med særligt pladskrævende varer)

Den samlede udvalgswareomsætning i Ringkøbing-Skjern Kommune var 1,34 mia. kr. i 2024. Siden 2014 er den samlede udvalgswareomsætning steget 15 % målt i årets priser. Ringkøbing-Skjern kommune har oplevet en højere vækst end landsgennemsnittet, hvor den generelle udvalgswareomsætning i samme periode er steget med 12 %. Her skal dog tages højde for, at både dagligvare- og udvalgswareomsætningerne på landsplan er inklusive e-handel i danske netbutikker, mens de opgjorte omsætninger for Ringkøbing-Skjern Kommune er eksklusive e-handel. Det er ikke muligt at adskille internethandel fra de samlede omsætningstal for detailhandel opgjort på landsplan, da en lang række detailhandelsvirksomheder både har fysisk handel og e-handel. Faldet i beklædningsomsætningen i fysiske butikker og fordoblingen i nethandlen i samme periode, er en indikation på udviklingen i e-handlens betydning.

Udviklingen i udvalgswareomsætningen har dog været meget forskellig i de enkelte områder af kommunen. Holmsland har oplevet en stigning i udvalgswareomsætningen på 29 %, mens Ringkøbing har oplevet en stigning på 18 % og Skjern på 14 % siden 2014. Omvendt er udvalgswareomsætningen i Videbæk faldet med 11 %. Udviklingen i udvalgswareomsætningen i Videbæk svarer mere overens med udviklingen i andre byer og kommuner i Danmark. Udvalgswareomsætningen i både Ringkøbing, Skjern, Holmsland og Tarm vurderes især at være steget på grund af den øgede turisme og som følge af etableringen af flere store udvalgswarebutikker uden for bymidterne i aflastningsområderne.

På landsplan er der en stigende tendens til, at udvalgswareomsætningen i bymidterne falder, mens den øges i byen i øvrigt. Det skyldes blandt andet, at de store udvalgswarebutikker og butikker med særligt pladskrævende varer placeret uden for bymidten har en markant højere gennemsnitlig omsætning end den gennemsnitlige omsætning i bymidten. Det er især på grund af et generelt dyrere vareudvalg såsom elektronik, byggemarkedsvarer, møbler mv. i de store udvalgswarebutikker, men også fordi i bymidterne har en anden butikssammensætning med små

specialbutikker, som ikke nødvendigvis generer en høj omsætning. Samme tendens ses i for eksempel i Ringkøbing, hvor den samlede omsætning i udvalgswarebutikkerne er faldet 11 % i bymidten, mens den er steget 40 % i Ringkøbing-området i øvrigt.

Figur 5-6 Udviklingen i omsætningen for udvalgswarebutikker i de enkelte områder 2014 til 2024 målt i procent i årets priser

Figur 5-7 Eksempel på selvbetjeningsbutik i Lyne. Gæstehuset har både overnatning, cafe og salg af primært lokale varer.

5.2 Handelsbalancen

Handelsbalancen er forholdet mellem den faktiske omsætning i samtlige butikker i Ringkøbing-Skjern Kommune og det samlede forbrug hos borgerne i kommunen. Handelsbalancen afspejler således ikke, hvorledes omsætningen er sammensat af køb fra lokale forbrugere og forbrugere bosat i andre områder. Handelsbalancen afspejler derfor, om der omsættes for mere eller mindre end, den omsætning kommunens borgere kunne forventes selv at stå for. En handelsbalance på 100 % angiver, at der omsættes for et beløb, der svarer til, hvad der kan forventes at blive forbrugt af kommunens borgere.

Nedenstående beskrives udviklingen i handelsbalancen for henholdsvis dagligvarer og udvalgsvarer, som ses i figur 5-8.

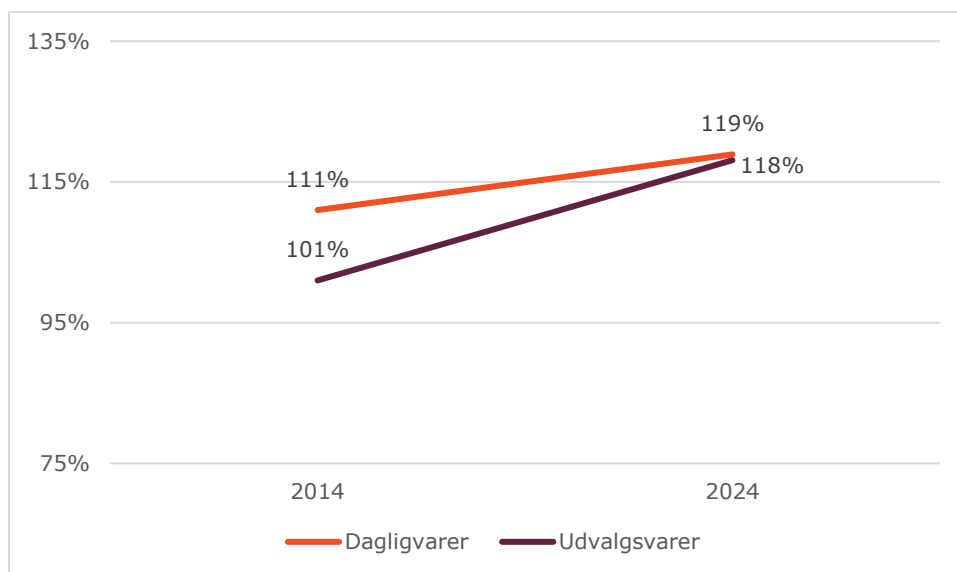
Handelsbalancen for dagligvarer var 119 % i 2024, hvilket vil sige, at dagligvareomsætningen i butikkerne i Ringkøbing-Skjern Kommune var 19 % højere end det samlede dagligvareforbrug hos kommunens borgere.

Handelsbalancen for udvalgsvarer var 118 % i 2024, hvilket vil sige, at udvalgsvareomsætningen i butikkerne i Ringkøbing-Skjern Kommune var 18 % højere end det samlede udvalgsvareforbrug hos kommunens borgere.

Tallene viser, at både dagligvare- og udvalgsvareomsætningen i Ringkøbing-Skjern Kommune får et væsentligt tilskud fra forbrugere, som er bosat uden for kommunen. Turismen har derfor en væsentlig betydning for handelsbalancerne for både dagligvarer og udvalgsvarer.

De lokale borgere får også dækket en del af deres udvalgsvareforbrug uden for Ringkøbing-Skjern Kommune. Det større udbud af udvalgsvarebutikker især i Herning og Holstebro vurderes at tiltrække en del borgere fra Ringkøbing-Skjern Kommune. Ligeledes har e-handel også en betydning. Omvendt er de relativt lange afstande også med til at fastholde en del af især udvalgsvarehandelen i kommunen.

Andelen af e-handel har generelt en mærkbar betydning på detailhandlen i Danmark både inden for dagligvarer og udvalgsvarer. E-handel med både dagligvarer og udvalgsvarer er på landsplan steget væsentligt siden 2015. E-handel med dagligvarer er på landsplan steget fra at udgøre 1-2 % i 2015 til 2-4 % i 2024, mens e-handel udgjorde 16 % af udvalgsvareforbruget i 2015 og vurderes at udgøre omkring 23 % af det samlede forbrug på landsplan i 2024. Siden 2015 er det samlede antal af handler på internettet mere end fordoblet. Det samlede forbrug på nettet i Danmark var ifølge Dansk Erhverv 192 mia. kr. i 2024, mens det blev opgjort til 87 mia. kr. i 2015. Opgørelserne af det samlede forbrug er både køb på danske og udenlandske hjemmesider, men er også inklusive ikke fysiske produkter så som rejser, kulturoplevelser, parkering, digital underholdning mv.

Figur 5-8 Udviklingen i handelsbalancen for dagligvarer og udvalgsvarer i Ringkøbing-Skjern Kommune fra 2014 – 2024

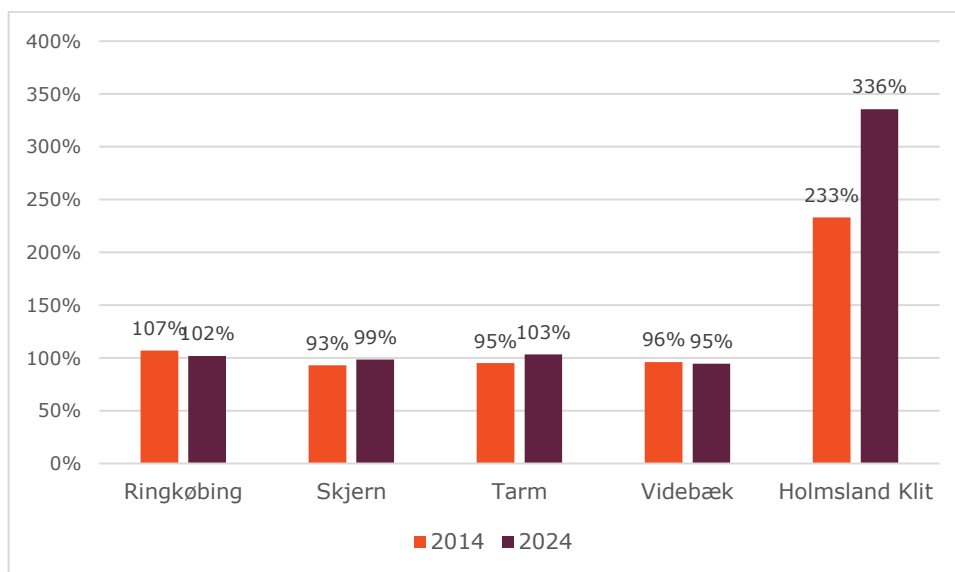
5.2.1 Dagligvarer

Handelsbalancen er samlet set for Ringkøbing-Skjern Kommune øget fra 111 % i 2014 til 119 % i 2024. Figur 5-9 viser udviklingen i handelsbalancen for de enkelte områder i Ringkøbing-Skjern Kommune. En af de primære årsager til at handelsbalancen for dagligvarer er øget i kommunen er den øgede turisme i Holmsland-området, hvilket har betydet en væsentlig stigning i antallet af overnatninger. Handelsbalancen for Holmsland-området er således steget fra 233 % i 2014 til 336 % i 2024. Det vil sige, at dagligvareomsætningen i Holmsland-området er 236 % større end borgernes forbrug i området. En væsentlig del af butikkerne er ligeledes tilrettet efter turisterne.

Generelt købes dagligvarer så tæt på bopælen som muligt, hvilket også ses på niveauerne af handelsbalancerne for dagligvarer i de øvrige områder i kommunen. Handelsbalancerne for dagligvarer i de enkelte områder viser, at der overordnet set er en god dagligvareforsyning, samt at områderne har fastholdt handelsbalancen og dermed positionen som indkøbssted for dagligvarer.

Der er mindre udsving i handelsbalancerne for både Ringkøbing-området, Skjern-området og Tarm-området. I Ringkøbing-området er handelsbalancen faldet 5 % til 102 % i 2024, men har fortsat en positiv handelsbalance, primært på grund af turismen, men også fordi Ringkøbing har et bredt udbud af store dagligvarebutikker. Videbæk-området har derimod fastholdt en høj handelsbalance på 95 %.

I både Skjern-området og Tarm-området er handelsbalancerne for dagligvarer steget. Det vurderes, at skyldes både en styrkelse af dagligvareudbuddet i Skjern-området, mens Tarm fortsat har et stærkt udbud af store dagligvarebutikker. Det kan dog ikke udelukkes at turismen især omkring Skjern Å også har haft en betydning.

Figur 5-9 Udviklingen i handelsbalancen for dagligvarer fordelt på områder i Ringkøbing-Skjern Kommune 2014 og 2024

5.2.2 Udvalgsvarer

Handelsbalancen for udvalgsvarer var 118 % i Ringkøbing-Skjern Kommune i 2024, hvor den var 101 % i 2014.

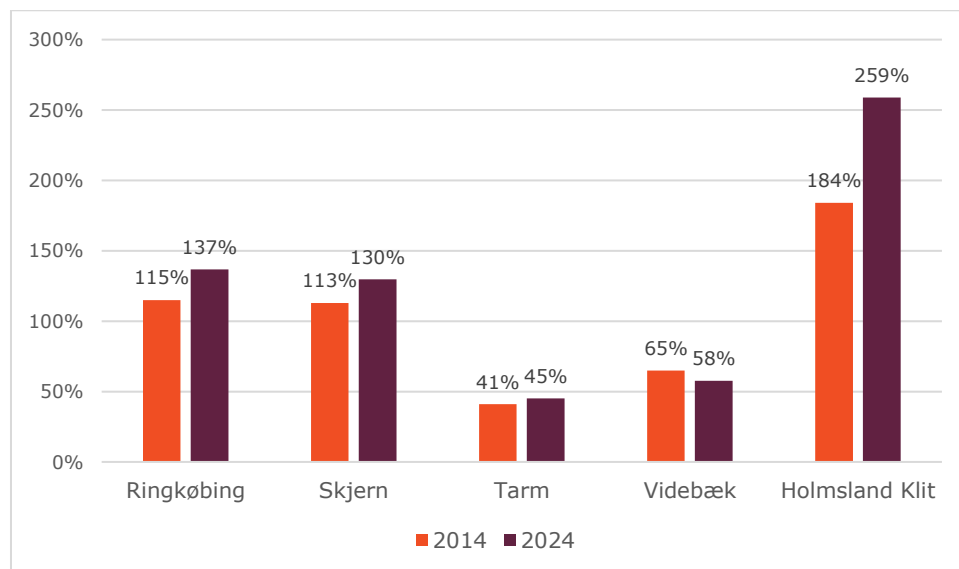
Set i forhold til den generelle udvikling har Ringkøbing-Skjern Kommune klaret sig relativt godt siden 2014. På trods af en øget e-handel og en fortsat øget konkurrence fra både Herning og Holstebro er handelsbalancen steget. Figur 5-10 viser handelsbalancen for udvalgsvarer fordelt på de enkelte områder.

Det skyldes i væsentligt omfang den øgede turisme, som især har en stor betydning for udvalgsvareomsætningen i Holmsland-området og Ringkøbing-området. I Hvide Sande og Søndervig udgør turismen mellem 70-90 % af udvalgsvareomsætningen i butikkerne. I butikkerne i Ringkøbing-området er der større variation af, hvor meget betydning turismen har for omsætningen. For nogle butikker betyder turisterne 20 % og for andre 75-85 %. I Skjern-området har turismen ligeledes en vis betydning.

Styrkelsen af detailhandlen med flere store udvalgswarebutikker i Skjern-området har ligeledes haft en positiv effekt på handelsbalancen for Skjern-området. Skjern-området har samlet set styrket sin position på udvalgsvarer og har holdt mere handel lokalt i området.

Den korte afstand til Skjern by betyder, at forbrugerne i Tarm-området fortsat får dækket en stor del af deres forbrug i Skjern by. Derfor har Tarm-området en relativ lav handelsbalance for udvalgsvarer. Handelsbalancen er dog fastholdt siden 2014, hvilket skyldes, at butiksudvalget i Tarm-området er præget af enkelte unikke butikker, som ikke kun har Tarm-området som opland. Herudover er der også i den sydlige del af Tarm-området, især omkring Bork Havn, en del turisme.

Handelsbalancen for udvalgsvarer udfordres i Videbæk-området af den relativt korte afstand til Herning, og det betyder, at handelsbalancen for udvalgsvarer er relativt lav. På trods af styrkelsen af detailhandlen i Herning med en udvidelse af Herning Centret, etablering af flere store udvalgswarebutikker og en styrkelse af Herning bymidte samt en øget e-handel, har Videbæk-området nogenlunde fastholdt handelsbalancen i perioden 2014 til 2024. Videbæk-området har i modsætning til de andre områder i kommunen ikke et tilskud fra turisme, men formår alligevel fortsat at holde en del af handlen lokalt i Videbæk-området, og det vurderes at Videbæk by nogenlunde har fastholdt sin position som handelssted.

Figur 5-10 Udviklingen i handelsbalance for udvalgsvarer fordelt på områder i Ringkøbing-Skjern Kommune

5.3 Turismens betydning

Byernes handels- og bymiljø er en vigtig del af oplevelsen ved at være turist, samtidig med at detailhandlen, spisestederne og kulturtilbuddene er vigtige kilder til at skabe lokal indtjening og arbejdspladser på baggrund af turismen.

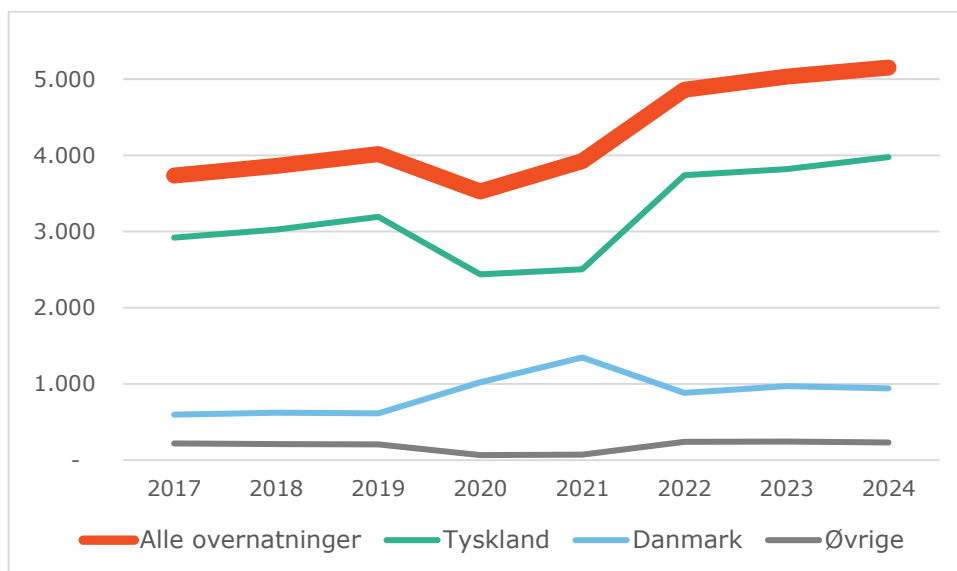
Antallet af overnatninger i Ringkøbing-Skjern Kommune var i 2024 omkring 5,15 mio. overnatninger ifølge oplysninger fra VisitDenmark. Det dækker over både hoteller, feriecentre, camping, feriehuse, lystbådehavne og vandrehjem. Siden 2017 er antallet af overnatninger steget 38 % i Ringkøbing-Skjern Kommune fra 3,73 mio. overnatninger i 2017. Det er især på grund af etableringen af Lalandia i Søndervig som åbnede i 2022. Antallet af overnatninger på hoteller og feriecentre er mere end tredoblet fra 163.000 overnatninger i 2017 til 574.000 overnatninger i 2024. Hermed har det overgået antallet af overnatninger på campingpladser på 415.000 overnatninger i 2024. De fleste turister overnatter dog fortsat i feriehuse/sommerhuse. Her er antallet af overnatninger steget 30 % til 4,14 mio. overnatninger. Heri er ikke indregnet overnatninger i eget sommerhus, flexbolig eller privat udlejning, som ikke går gennem et bureau.

Ringkøbing Skjern kommune har samlet set 10.600 fritidsboliger i 2025 og antallet er steget 11 % siden 2014.

De tyske turister udgør langt størstedelen af de overnattende turister i kommunen og stod i 2024 for godt 4 mio. overnatninger. Det vil sige, at 77 % af alle overnattende turister var fra Tyskland i 2024. Antallet af overnattende tyske turister er steget 36 % i perioden 2017 til 2024.

Antallet af overnatninger fra danske turister udgjorde knap 950.000 i 2024, men er steget 58 % siden 2017.

Overnattende turister fra andre lande er samlet set steget godt 6 % i perioden 2017 til 2024 til cirka 230.000 overnatninger. Det er primært hollandske og norske turister. Antallet af norske turister er dog faldet 30 % siden 2017 og stod i 2024 for ca. 35.000 overnatninger. Antallet af hollandske turister er steget 7 % og stod for ca. 83.000 overnatninger i 2024. Ringkøbing-Skjern Kommune oplever en stigning i antal besøgende fra mange andre europæiske lande som Polen, Østrig, Schweiz, Belgien og Storbritannien. Men også et stigende antal gæster fra USA besøger kommunen.

Figur 5-11 Udviklingen i antal overnatninger i Ringkøbing-Skjern Kommune Kilde: VisitDenmark

5.3.1 Omsætning fra turister i butikkerne i kommunen

For at vurdere turismens betydning i Ringkøbing-Skjern Kommune har COWI bedt de butiksdrevende i bymidterne i de seks udvalgte byer om at vurdere, hvor stor en andel af omsætningen i deres butik, der kommer fra turister. Det vil sige både udenlandske og danske turister, såvel som overnattende turister og éndagsturister.

Byernes handels- og bymiljø er en vigtig del af årsagen til at være turist i Ringkøbing-Skjern Kommune, og dermed er detailhandlen, spisestederne og kulturtilbudene vigtige kilder til at skabe omsætning på turismen.

På baggrund af blandet andet oplysningerne fra de butiksdrevende i de seks udvalgte byer er turisternes forbrug i butikkerne i Ringkøbing-Skjern Kommune estimeret til at udgøre omkring 26 % af den samlede omsætning i kommunen i 2024.

Det svarer til, at turisterne stod for en omsætning på ca. 840 mio. kr. i 2024. Heraf udgjorde dagligvarer ca. 325 mio. kr. og udvalgsvarer ca. 515 mio. kr. I procent vurderes det, at turisterne i 2024 udgjorde omkring 17 % af den samlede dagligvareomsætning og 38 % af den samlede udvalgswareomsætning i kommunen.

Der er dog stor forskel på turismens betydning både for de enkelte områder, men også for de enkelte butikker. Det afhænger i høj grad af branche og sortiment i butikken, men også af placeringen af butikken. Turismen har en væsentlig betydning, især for butikkerne i Holmsland-området. I både Hvide Sande og Søndervig er størstedelen af butikkerne henvendt til turisterne i de omkringliggende sommerhuse, campingpladser med videre.

Ifølge de butiksdrivende i både Hvide Sande og Søndervig bliver butikkerne dog ikke kun benyttet af turisterne, men også benyttet af de lokale forbrugere. I Hvide Sande har butikkerne et vist lokalt opland fra de fastboende i Hvide Sande. En del af butikkerne i både Hvide Sande og Søndervig bliver ligeledes besøgt af kunder fra især Ringkøbing-området, men også fra andre dele af kommunen. Det er især på grund af enkelte unikke butikker, som ikke findes andre steder. Samtidig med at det bedre udbud af spisesteder og koncentrationen af butikker også tiltrækker de lokale borgere fra Ringkøbing og Skjern.

Det vurderes, at turisterne i 2024 lagde ca. 490 mio. kr. i detailhandlen i Holmsland-området og udgjorde således ca. 75 % af detailhandelsomsætningen for området. Det vurderes, at dagligvareomsætningen fra turismen i Holmsland-området i 2024 var omkring 310 mio. kr., mens udvalgswareomsætningen fra turister var omkring 180 mio. kr.

Turisterne brugte også mange penge i Ringkøbing-området – især i Ringkøbing-bymidte. Turismeomsætningen i 2024 i Ringkøbing-området vurderes at udgøre ca. 260 mio. kr. Heraf udgjorde udvalgswareomsætningen fra turisterne størstedelen. Samlet set udgjorde salg til turister i 2024 omkring 22 % af omsætningen i Ringkøbing-området. I Ringkøbing-bymidte har turismen en større betydning for flere af butikkerne. Betydningen varierer dog fra ingen til en meget stor betydning, helt op til 85-95 % af omsætningen. Det skyldes, at bymidtens butikssammensætning er bred og henvender sig forskelligt til turister og lokale.

Det samme billede er gældende for Skjern-bymidte og Skjern-området i øvrigt. Her er vurderingen, at turismen i 2024 udgjorde ca. 9 % af den samlede omsætning, hvilket svarer til omkring 65 mio. kr.

I både Tarm-området og Videbæk-området har turismen en mindre betydning for omsætningen for de fleste butikker. Der er naturligvis enkelte unikke butikker, som tiltrækker kunder fra et opland uden for kommunen. Typisk fordi de har et særligt sortiment eller har en stærk e-handelsbutik. Men hovedparten af omsætningen hos disse butikker kommer også primært fra det lokale opland. Det er få procent af omsætningen i de enkelte butikker, som kan tilskrives turisterne.

Holder Danske på Torvet i Skiern bymidte

6 Udviklingen og anbefalinger til de enkelte udvalgte byer

I denne del af analysen zoomes der ind på de fem områder og de seks udvalgte byer Ringkøbing, Skjern, Tarm, Videbæk, Hvide Sande og Søndervig. Først ses på udviklingen i detailhandlen fra 2015 til 2025 med særlig fokus på bymidten. Der ses både på udviklingen i antal funktioner, antal butikker, areal og omsætning samt på udviklingen i handelsbalancen.

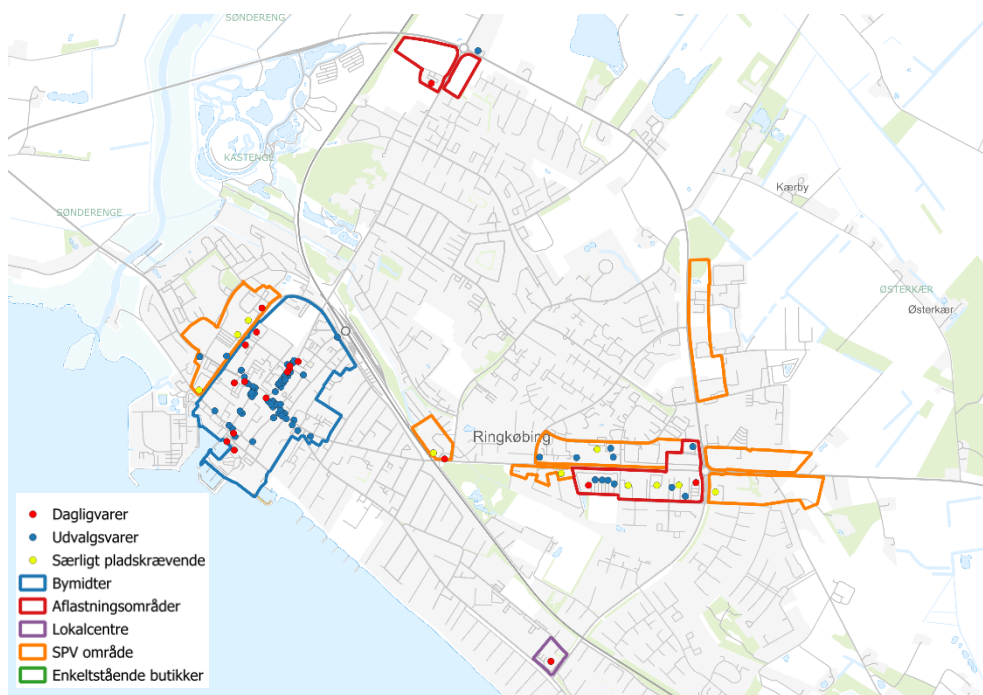
Udviklingen i de enkelte bymidter og områder danner herefter grundlag for de vurderinger og hovedanbefalinger COWI har til detailhandlen for de seks udvalgte byer, herunder til de enkelte bymidter i de udvalgte byer.

6.1 Ringkøbing

Ringkøbing by er med 10.000 indbyggere den største by i kommunen. Ringkøbing-området har ligeledes det største antal butikker med i alt 131 butikker, heraf er langt hovedparten placeret i Ringkøbing by.

Detailhandelsstrukturen i Ringkøbing by, der ses i figur 6-1, består af Ringkøbing-bymidte, aflastningsområdet ved Herningvej og Holstebrovej samt lokalcentret Fjordvejscentret samt i alt syv områder til særligt pladskrævende varer.

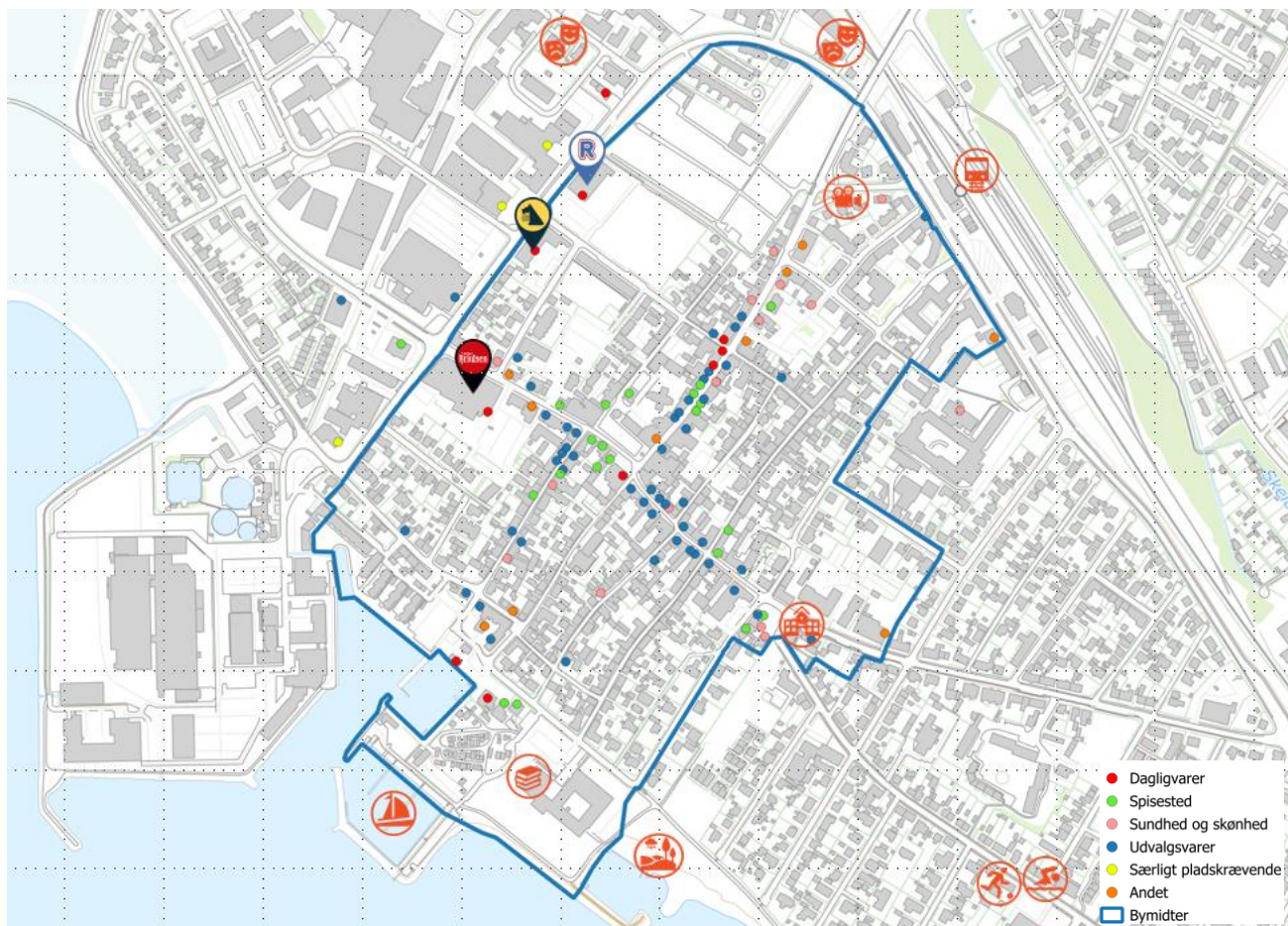
I Ringkøbing-bymidte er der i alt 69 butikker, heraf er 56 udvalgswarebutikker. I aflastningsområdet Herningvej ligger i alt 12 butikker primært store udvalgswarebutikker og særligt pladskrævende butikker som Jysk, T Hansen, Jem & Fix, Maxi Zoo og dagligvarebutikkerne Kvickly og Lidl.

Figur 6-1 Oversigt over gældende detailhandelsstruktur KP25 og placeringen af butikker i Ringkøbing by primo 2025

6.1.1 Ringkøbings bymidte

Ringkøbing-bymidte har et bredt og varieret udbud af både butikker og funktioner. Detailhandlen og funktionerne i bymidten er koncentreret i gågaderne Nygade og Algade og omkring Torvet. Ca. 25 % af kommunens udvalgswarebutikker er placeret i Ringkøbing-bymidte og udgør omkring 13 % af den samlede omsætning i kommunen.

Figur 6-2

Placering af butikker, servicefunktioner og udvalgte bylivsgeneratorer i Ringkøbing-bymidte primo 2025. Butikker er fordelt på dagligvarer (supermarked, apotek, blomster mv.), udvalgsvarer (tøj, sko, boligtilbehør, optik mv.), spisesteder, personlig pleje (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

Udviklingen i Ringkøbing-bymidte 2015 til 2025

Indenfor den afgrænsede bymidte i Ringkøbing er der i alt 69 detailhandelsbutikker og 51 servicefunktioner. Der er i alt 13 dagligvarebutikker, 56 udvalgswarebutikker, heraf er der 24 beklædningsbutikker. Derudover er der 22 spisesteder og 19 skønhed/sundhedsfunktioner. Det samlede butiksareal er faldet 9 % siden 2015 til ca. 18.500 m² primo 2025. Det er især arealet til dagligvarebutikker, der er faldet med 900 m² til i alt 7.000 m² primo 2025.

I Ringkøbing-bymidte er der forsvundet 2 detailhandelsbutikker siden 2015, men omvendt er der kommet flere spisesteder og skønhedsfunktioner, jf. figur 6-3. Detailhandlen har fået en mindre betydning i gadebilledet og udgør nu kun halvdelen

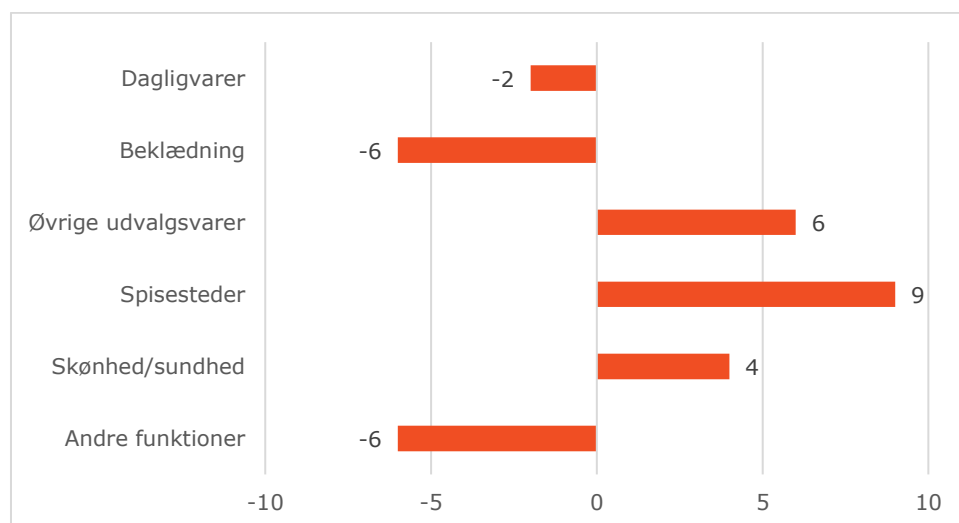
(49 %) af antallet af funktionerne i Ringkøbing-bymidte. Til sammenligning udgjorde detailhandel 59 % af det samlede antal funktioner i 2015.

Samlet set er antallet af dagligvarebutikker faldet med to siden 2015, hvilket blandt andet skyldes, at Matas har sammenlagt to butikker til en stor butik på en central placering på Torvet. Bymidten har fortsat tre store dagligvarebutikker med supermarkedet SuperBrugsen og discountbutikkerne Netto og Rema 1000. Herudover har bymidten enkelte profilerede dagligvarespecialbutikker som Ringkøbing Bolcher og Kjærstrup Chokolade.

Ringkøbing-bymidte har mistet seks beklædningsbutikker svarende til et fald på 20 %, men omvendt er der kommet seks butikker med øvrige udvalgsvarer, svarende til en stigning på 23 %. Ringkøbing-bymidte har dog fortsat et bredt udbud af butikker både kædebutikker og unikke butikker, som ikke er medlem af en kæde. Den samlede andel af kædebutikker er relativt lav i Ringkøbing-bymidte og udgør 38 % primo 2025, hvor den i 2015 udgjorde på 43 %.

Detailhandelsudviklingen betyder, at en række tidligere butikslokaler i dag anvendes til andre funktioner i bymidten. Særligt antallet af spisesteder er steget i Ringkøbing-bymidte, da antallet er steget med 9 siden 2015, hvilket svarer til en stigning på 70 %. Udvalget af skønheds- og sundhedsfunktioner er ligeledes steget med 27 % siden 2015, svarende til 4 funktioner mere. Samtidig er antallet af øvrige funktioner faldet med 6, hvilket inkluderer pengeinstitutter, ejendomsmæglere med videre, set i forhold til 2015.

Tomgangen af butikslokaler er primo 2025 opgjort til 14 % i Ringkøbing-bymidte. Dette er markant højere end i 2015, hvor den var godt 5 %. Tomgangen er også højere, end sammenlignelige byer i Danmark og deres bymidter. Tomgangen er dog primært isoleret til Algade, hvor der er registeret i alt 10 tomme lokaler, svarende til en tomgang på 34 %. I de øvrige gader i bymidten er tomgangen ikke på samme måde iøjnefaldende.

Figur 6-3

Udviklingen i antal funktioner i Ringkøbing-bymidte 2015 til primo 2025 fordelt på dagligvarer, beklædning (tøj, sko mv.), øvrige udvalgsvarer (optik, boligtilbehør, guld, boghandel mv.), spisesteder, skønhed/sundhed (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

6.1.2 Ringkøbing-bymidte kontra Ringkøbing-området i øvrigt

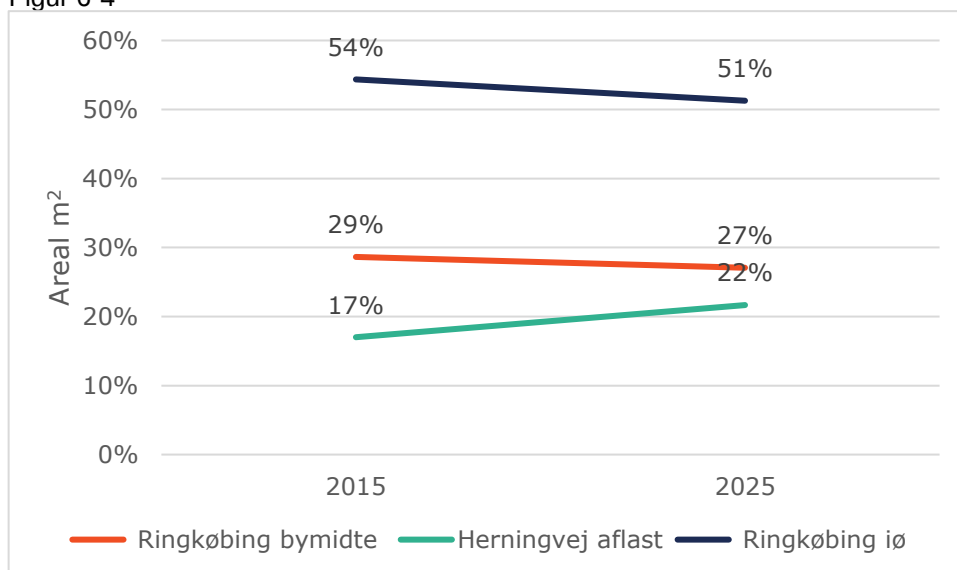
Forholdet mellem Ringkøbing-bymidte og byen i øvrigt har ændret sig både for dagligvarer og udvalgsvarer i perioden 2015 til primo 2025. Ringkøbing-bymidte har stort set fastholdt antallet af både dagligvare- og udvalgswarebutikker, mens antallet af butikker er faldet i Ringkøbing-området i øvrigt. Ringkøbing-området i øvrigt har mistet 6 dagligvarebutikker, svarende til et fald på 27 % og 8 udvalgswarebutikker, svarende til 21 % siden 2015. På trods af et fald i antallet af butikker og butiksareal i Ringkøbing-området i øvrigt, er den samlede omsætning i Ringkøbing-området i øvrigt steget med ca. 13 %, mens den er steget ca. 3 % i Ringkøbing-bymidte i perioden 2015 til primo 2025. For udvalgsvarer har omsætningsudviklingen været ujævnt fordelt, idet omsætningen er faldet med 11 % i Ringkøbing-bymidte, mens den i resten af Ringkøbing-området er steget med 40 %.

66 % af udvalgswarebutikkerne og 27 % af butiksarealet af udvalgswarebutikkerne er placeret i Ringkøbing-bymidte, men bymidten udgør primo 2025 kun 33 % af den samlede udvalgswareomsætning i området.

Primo 2025 indeholder aflastningsområdet ved Herningvej 7 udvalgswarebutikker, og 3 butikker med særligt pladskrævende varer. Set i forhold til hele Ringkøbing-området, så udgør aflastningsområdet ved Herningvej 22 % af udvalgswarebutiksarealet og 29 % af udvalgswareomsætningen.

Figur 6-4 viser udviklingen i arealet til udvalgswarebutikker i Ringkøbing-bymidte, aflastningsområdet ved Herningvej og Ringkøbing-området i øvrigt fra 2015 og til primo 2025. Af figuren fremgår det, at det samlede areal til udvalgswarebutikker er steget i aflastningsområdet ved Herningvej, mens arealet i Ringkøbing-bymidte er gået fra at udgøre 29 % af det samlede areal til udvalgswarebutikker i Ringkøbing-området i 2015 til 27 % i 2025.

Figur 6-4

Figur 6-4

Andel af det samlede areal til udvalgswarebutikker fordelt på Ringkøbing-bymidte, aflastningsområdet ved Herningvej og Ringkøbing-området i øvrigt, i år 2015 og primo 2025. Figuren viser hvilken andel af det samlede areal de enkelte områder udgjorde i

henholdsvis 2015 og 2025. Således udgjorde Ringkøbing-bymidte 29 % af det samlede udvalgsvareareal i 2015, og 27 % i 2025.

En del af forklaringen på, at der kommer mere areal til udvalgsvarebutikker i aflastningscentret, er, at de store udvalgsvarebutikker gennemsnitligt har et større areal end de typiske butikker i en bymidte. Samtidig har de store udvalgsvarebutikker også en gennemsnitlig højere omsætning end den gennemsnitlige omsætning i udvalgsvarebutikkerne i bymidten. Udviklingen i Ringkøbing flugter fint med de generelle tendenser, hvor detailhandlen udenfor bymidterne får en øget betydning. Detailhandlen i Ringkøbing-bymidte bliver dog på mange måder reddet af, at et væsentligt tilskud fra den øgede turisme i området. Men det er klart, at der skal holdes fokus på, at de mere bymidteorienterede butikker fortsat skal placeres i bymidten, mens aflastningsområderne ved Herningvej og Holstebrovej alene skal anvendes til store udvalgsvarebutikker, som på grund af deres størrelse og vareudvalg ikke er hensigtsmæssige af hensyn til de bevaringsværdige kulturmiljøer og bygninger i Ringkøbing-bymidte.

Nygade, Ringkøbing bymidte

6.1.3 Hovedanbefalinger til Ringkøbing by

Anbefaling til definition af roller:

Ringkøbing by skal prioriteres som hovedby i Ringkøbing-Skjern Kommune. Byen skal være et stort og vigtigt indkøbssted i kommunen. Især for borgerne i Ringkøbing-området, men også for Holmsland-området og Videbæk-området.

Ringkøbing-bymidte skal være en vigtig og spændende shopping- og oplevelsesdestination for både borgerne og turister. Bymidten skal kunne tilbyde et bredt udbud af butikker, servicefunktioner og andre oplevelser, som ikke findes andre steder i kommunen.

Aflastningsområderne Herningvej og Holstebrovej skal alene være til store butikker, som ikke naturligt kan indpasses i den historiske bymidte.

Nedenstående er de vigtigste anbefalinger til detailhandlen i Ringkøbing by med særlig fokus på bymidten.

- › Fasthold Ringkøbing-bymidtes gældende bymidteafgrænsning, men hav et øget fokus på at styrke og koncentrere alle funktionerne centralt i bymidten omkring Torvet, Nygade og Torvegade.
- › Fasthold den klare rollefordeling mellem bymidten og aflastningsområderne med fokus på, at butikker og servicefunktioner som udgangspunkt skal placeres centralt i Ringkøbing-bymidte. Placering af butikker udenfor bymidten skal som udgangspunkt ske, fordi butikstypen ikke er hensigtsmæssig at placere i bymidten af hensyn til de bevaringsværdige kulturmiljøer og bygninger.
- › Minimumsbutiksstørrelsen anbefales fastholdt i aflastningsområderne på 1.000 m², mens der ikke bør være begrænsninger for etablering i bymidten.
- › Arbejd fortsat med at styrke "latinerkvarteret" med de små kunsthåndværkere i området mellem Torvet og havnen. Herved styrkes mulighederne for oplevelser, men også for at forbedre forbindelserne til havnemiljøet fra Torvet og gaderne.
- › Fasthold og understøt et bredt udvalg af butikker og servicefunktioner. Understøt især de mange unikke og specielle butikker i bymidten, som er attraktive for turisterne, men arbejd fortsat med at tiltrække nye butikskoncepter og kædebutikker til både bymidten og byen.
- › Fortsat fokus på kvaliteten og bredden af spisesteder, især mulighed for udeservering. Hav fokus på flere spisesteder, som også har aftenåbent.
- › Fokuser på at skabe flere oplevelser i byrummet i bymidten både permanente og midlertidige, særligt omkring Torvet og havnen. Som for eksempel flere opholdsrum og naturlige oaser, men også kunst, kultur, events, grønt, blomster og byrumsinventar kan give oplevelser.

- › Fortsæt arbejdet med at tiltrække og fastholde turisterne til en byoplevelse i Ringkøbing i den velbevaringsværdige og historiske købstad.
- › Aktiver butiksfacaderne i gadeplan i bymidten, så de bidrager positivt til bylivet.
- › Aktiver og koordiner brugen af tomme lokaler i bymidten, for eksempel med pop-up butikker eller midlertidige aktiviteter.
- › Sikre, at der også i fremtiden er en god tilgængelighed for alle trafikarter til bymidten.
- › Fortsæt det gode samarbejde mellem alle interessenter og samarbejdspartnere. Det er vigtigt, at alle aktører er aktive og tager et fælles ansvar både i Ringkøbing by, men også på tværs af kommunen.

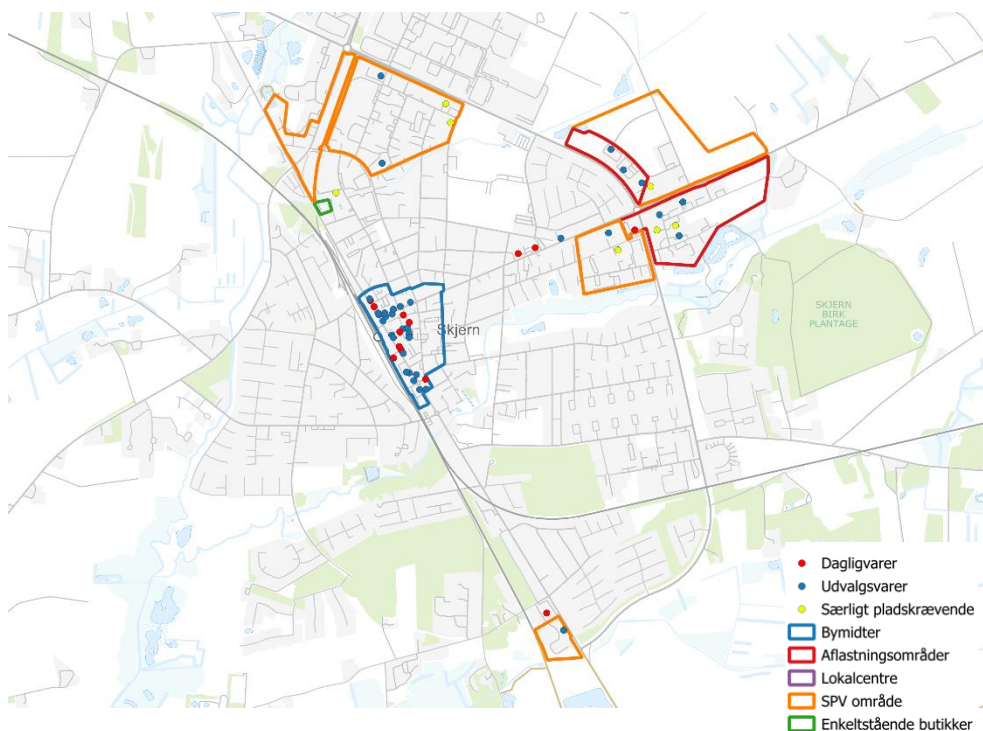
Figur 6-5 Nygade i Ringkøbing-bymidte

6.2 Skjern

Skjern by er med i alt 7.900 indbyggere den næststørste by i kommunen. Byen ligger med kort afstand på godt 2 km til Tarm, hvilket reelt betyder, at Skjern og Tarm tilsammen har i alt 12.000 indbyggere. Skjern-området har i alt 67 butikker, heraf er langt hovedparten placeret i Skjern by.

Detailhandelsstrukturen i Skjern by, der ses i figur 6-5, består af Skjern-bymidte, aflastningsområdet Skjern, to placeringer til enkeltstående butikker samt i alt fem områder til særligt pladskrævende varer.

I Skjern-bymidte er der i alt 37 butikker, heraf er 27 udvalgswarebutikker. I aflastningsområde Skjern ligger der i alt 11 butikker, primært store udvalgswarebutikker og særligt pladskrævende butikker som Jysk, Harald Nyborg, Jem & Fix, Korsholm og dagligvarebutikken Rema 1000.

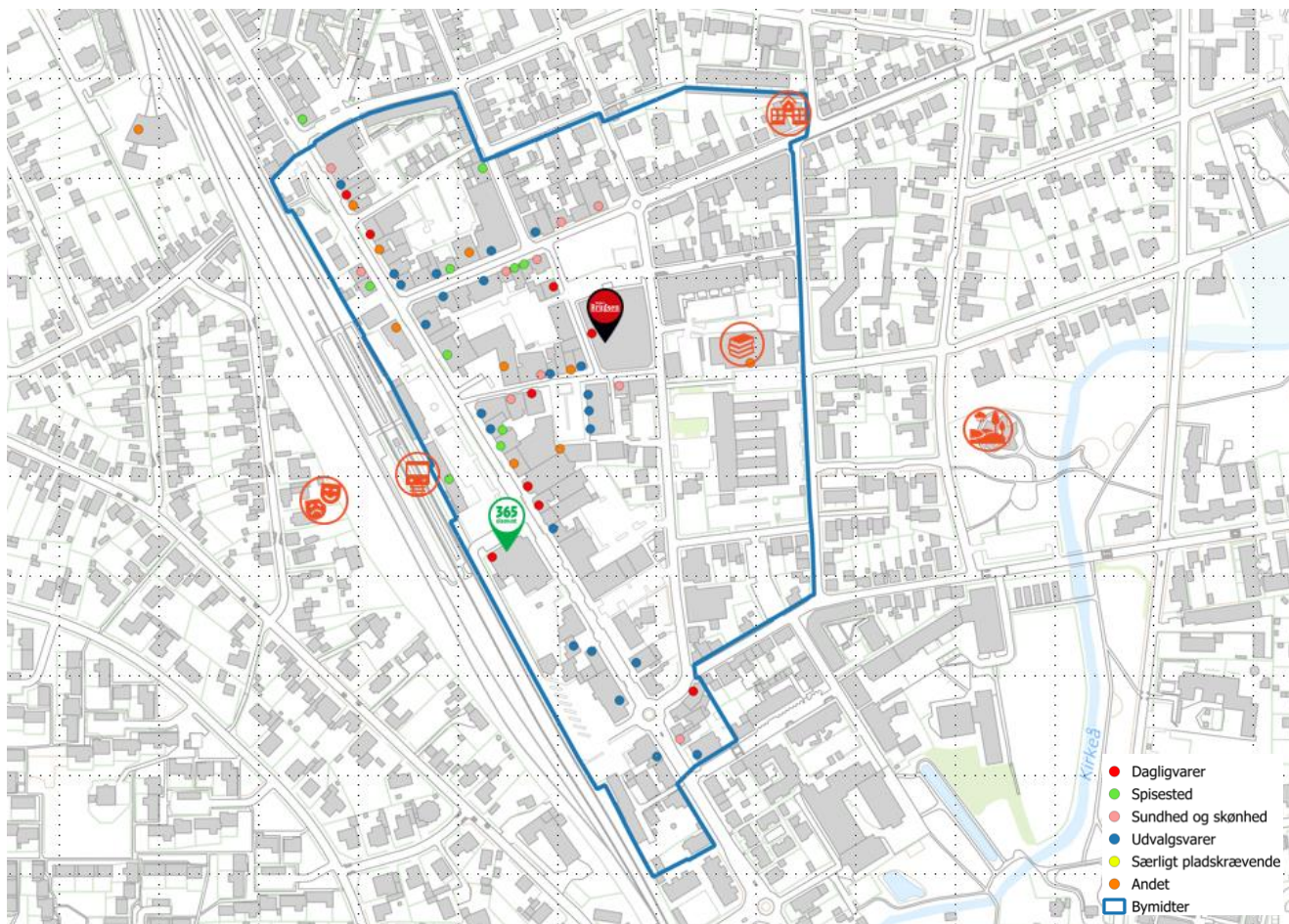

Figur 6-6 Oversigt over gældende detailhandelsstruktur KP25 og placeringen af butikker i Ringkøbing by primo 2025

6.2.1 Skjerns bymidte

Skjern by og Skjern-bymidte har det største udbud af butikker i den sydøstlige del af kommunen.

Detailhandlen i bymidten i Skjern er koncentreret i sivegaderne Bredgade, Østergade og Jernbanegade samt omkring Torvet. Der er primo 2025 registreret 27 udvalgswarebutikker i bymidten. Disse butikker udgør 12 % af det samlede antal udvalgswarebutikker i kommunen, og står for ca. 9 % af den samlede omsætning i kommunen.

Figur 6-7 Placering af butikker, servicefunktioner og udvalgte bylivsgeneratorer i Skjern-bymidte primo 2025. Butikker er fordelt på dagligvarer (supermarked, apotek, blomster mv.), udvalgsvarer (tøj, sko, boligtilbehør, optik mv.), spisesteder, personlig pleje (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

Udviklingen i Skjern-bymidte 2015 til 2025

Skjern-bymidte har primo 2025 i alt 37 detailhandelsbutikker og 33 servicefunktioner. Der er i alt 10 dagligvarebutikker, 27 udvalgswarebutikker, heraf er 10 beklædningsbutikker. Herudover er registreret 12 spisesteder og 10 skønhed/sundhedsfunktioner. Det samlede butiksareal er, trods faldet i butikker, nogenlunde fastholdt på 16.400 m² siden 2015.

Skjern-bymidte har siden 2015 og til primo 2025 mistet en væsentlig del af butikkerne. Bymidten har i alt mistet to dagligvarebutikker, herudover har bymidten mistet 40 % af beklædningsbutikkerne svarende til syv butikker. Det er særligt damebeklædningsbutikker, som Skjern-bymidte har mistet siden 2015. I 2015 fandtes i alt 9 butikker med dametøj, mens der primo 2025 er i alt 4 dametøjsbutikker.

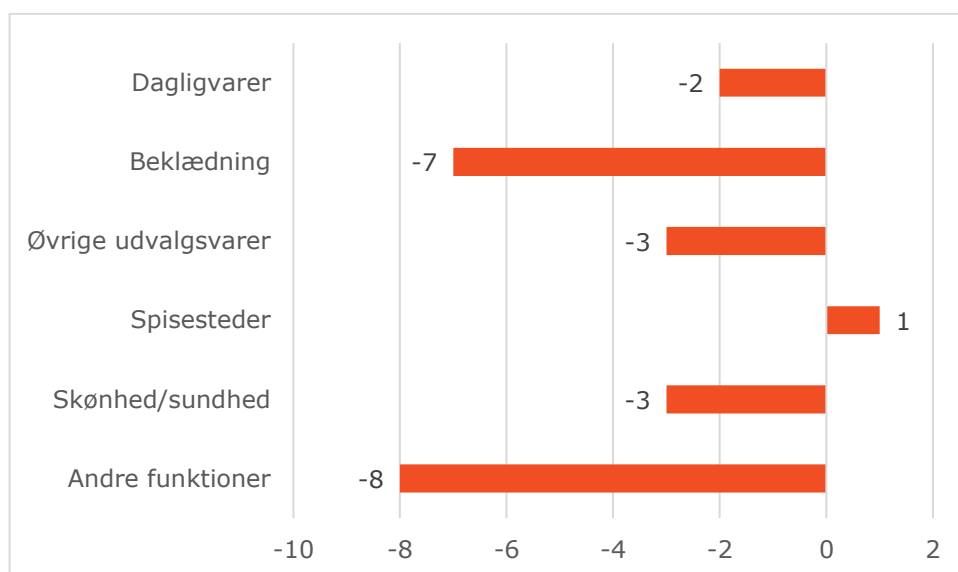
Skjern-bymidte har derudover mistet 4 butikker i øvrige udvalgsvarer, svarende til et fald på 19 %. De typer af øvrige udvalgswarebutikker, som Skjern-bymidte har mistet, er specialbutikker som forhandler maling, VVS, gulve mv. Altså en type butikker som har den samme slags varer, som typisk er placeret i et aflastningsområde.

På trods af faldet i antallet af udvalgswarebutikker har Skjern-bymidte fortsat et stort udbud af udvalgswarebutikker, men udbuddet er præget af enkelte markante butikker såsom Coast, Trendhouse, Mr. Thomsen samt Sahl Cykler og Legetøj. Den samlede andel af kædebutikker er ligeledes steget i Skjern-bymidte fra 46 % i 2015 og til 57 % primo 2025.

I modsætning til udviklingen i andre byer, hvor tidligere butikslokaler i dag anvendes til andre funktioner, er situationen i Skjern-bymidte, at det samlede antal butikker og servicefunktioner er faldet ca. 18 %. Antallet af skønheds- og sundhedsfunktioner, som typisk er de funktioner, som udfylder hullerne i en bymidte, er faldet med i alt 3 funktioner, og bymidten har mistet ca. 8 øvrige kundesvendte funktioner, som for eksempel pengeinstitutter, ejendomsmæglere, køreskole.

Bymidten er blevet styrket med yderligere ét spisested. Således at der er i alt 12 spisesteder i Skjern-bymidte. Her er et bredt udbud både af restauranter, pub og take away. Herudover er fastfoodkæden McDonalds åbnet i 2025 i aflastningsområdet godt 2 km fra bymidten.

Antallet af tomme butikslokaler er steget i Skjern-bymidte. Tomgangen er 8 % i Skjern-bymidte primo 2025, hvilket er markant højere end i 2015, hvor den var 1 %. Tomgangen er på niveau med andre byer af samme størrelse og er fortsat lavere end i Ringkøbing-bymidte.

Figur 6-8

Udviklingen i antal funktioner i Skjern-bymidte 2015 til primo 2025 fordelt på dagligvarer, beklædning (tøj, sko mv.), øvrige udvalgsvarer (optik, boligtilbehør, guld, boghandel mv.), spisesteder, skønhed/sundhed (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

6.2.2 Hovedanbefalinger til Skjern

Anbefaling til definition af roller:

Skjern by skal prioriteres som hovedby i Ringkøbing-Skjern Kommune. Byen skal vigtigt indkøbssted for den sydlige del af kommunen for borgerne i områderne Skjern og Tarm.

Skjern-bymidte skal være en vigtig shoppingdestination, som har et bredt udbud af butikker og servicefunktioner med særlig fokus på et bredt udbud af alle typer af udvalgswarebutikker både kædebutikker og unikke butikker. Bymidten skal desuden også i højere grad italesættes som en turistdestination.

Aflastningsområdet Skjern skal alene være til store udvalgswarebutikker og butikker med særligt pladskrævende varer, som ikke naturligt kan indpasses Skjern-bymidte. Aflastningsområdet Skjern skal desuden prioriteres til placering af store butikker i forhold til aflastningsområdet i Tarm.

Nedenstående er de vigtigste anbefalinger til detailhandlen i Skjern by:

- › Den gældende bymidteafgrænsning af Skjern-bymidte anbefales fastholdt. Det er dog vigtigt at have fokus på at styrke og koncentrere detailhandlen og øvrige funktioner i Skjern-bymidte i området omkring Torvet, Jernbanegade, Bredgade og Østergade. Udviklingen skal ske indefra og ud.
- › Fasthold den klare rollefordeling mellem bymidten og aflastningsområdet med fokus på, at butikker og servicefunktioner som udgangspunkt skal placeres i Skjern-bymidte. Placering udenfor bymidte skal som udgangspunkt være, fordi butikstypen ikke er hensigtsmæssig at placere i bymidten af hensyn til de bevaringsværdige kulturmiljøer og bygninger i Skjern-bymidte.
- › Fasthold og understøt et bredt og varieret udvalg af butikker og servicefunktioner i bymidten, og understøt især de unikke butikker i bymidten.
- › Styrk sammenhængen og det daglige kundeflow fra SuperBrugsen til resten af bymidten. Det er en styrke at have en markant dagligvarebutik placeret centralt i bymidten, som sikrer en høj kundestrøm.
- › Fortsæt arbejdet med at styrke forbindelserne i bymidten for at understøtte bedre muligheder for rundgange og attraktive smutveje, herunder bedre sammenhæng mellem Jernbanegade, Østergade og Bredgade, samt bedre sammenhæng fra Torvet til Stationen. Også en styrkelse af forbindelserne til den øvrige by, især en bedre sammenhæng med den vestlige del af Skjern by, er vigtig.
- › Skab et mere varieret og spændende udbud af spisesteder centralt i bymidten med mulighed for udeservering. Det kunne være en café centralt på Torvet eller flere spisesteder på Banktorvet.

- › Fokuser på at skabe flere oplevelser i byrummet i bymidten både permanente og midlertidige. Herunder flere naturlige oaser og opholdsrum, hvor borgerne har lyst til at være. Især området omkring Torvet vurderes at have potentiale herfor.
- › Aktiver og koordiner brugen af tomme lokaler i bymidten for eksempel med pop-up butikker eller midlertidige aktiviteter.
- › Sikre, at der også i fremtiden er en god tilgængelighed for alle trafikarter, også for cykler og gående, til bymidten.
- › Udnyt turismen som et potentiale i Skjern-bymidte bedre.
- › Fortsæt det gode samarbejde mellem alle interessenter og samarbejdspartnere. Det er vigtigt at alle aktører er aktive og tager et fælles ansvar både i Skjern-bymidte, men også på tværs af kommunen og især i forhold til Tarm.

›

Figur 6-9

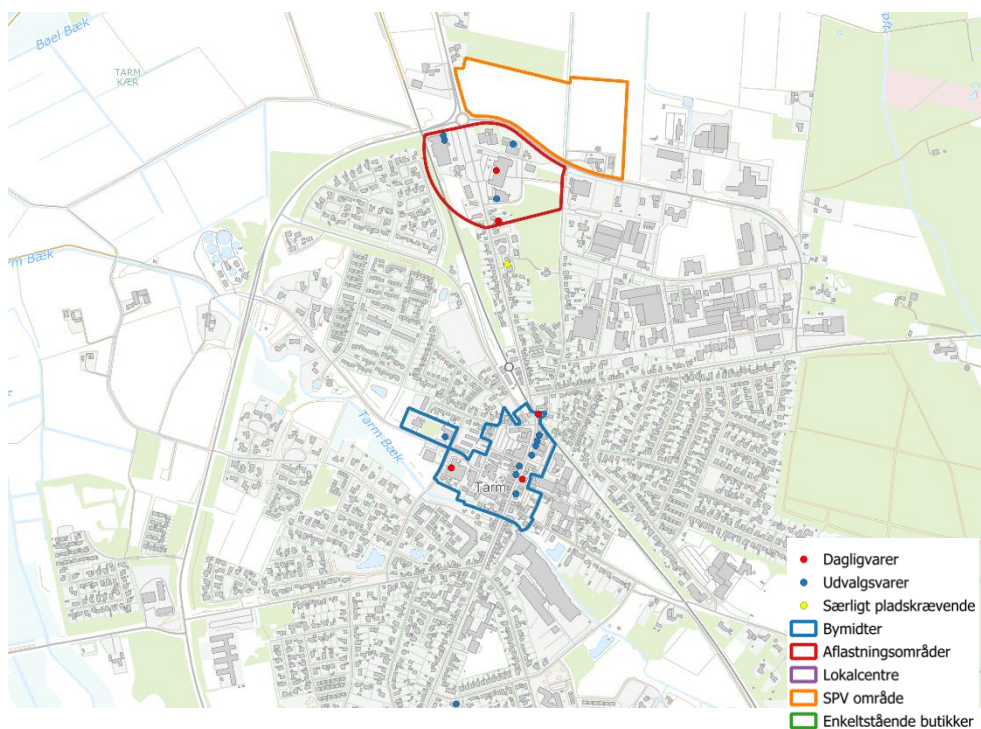
Jernbanegade i Skjern-bymidte

6.3 Tarm

Tarm-by har i alt 4.100 indbyggere, men ligger med kort afstand på godt 2 km til den meget større by Skjern. Skjern og Tarm tilsammen har i alt 12.000 indbyggere. Tarm-området har i alt 36 butikker, her af ligger i alt 19 butikker i Tarm-by. I Tarm-området i øvrigt ligger enkelte butikker, primært dagligvarebutikker til lokalområdets forsyning samt en mindre koncentration af butikker og funktioner i Bork Havn.

Detailhandelsstrukturen i Tarm-by, ses i figur 6-8, der består af Tarm-bymidte, aflastningsområdet Tarm samt et område til særligt pladskrævende varer.

I Tarm-bymidte er i alt 12 butikker, heraf er 8 udvalgswarebutikker. I aflastningsområdet i Tarm ligger i alt 7 butikker primært to store dagligvarebutikker ABC Lavpris og Løvbjerg samt enkelte store udvalgswarebutikker såsom tøjbutikken Dansk, hvidevarebutik Elsalg, en genbrugsbutik, en legetøjsbutik og en møbelbutik.

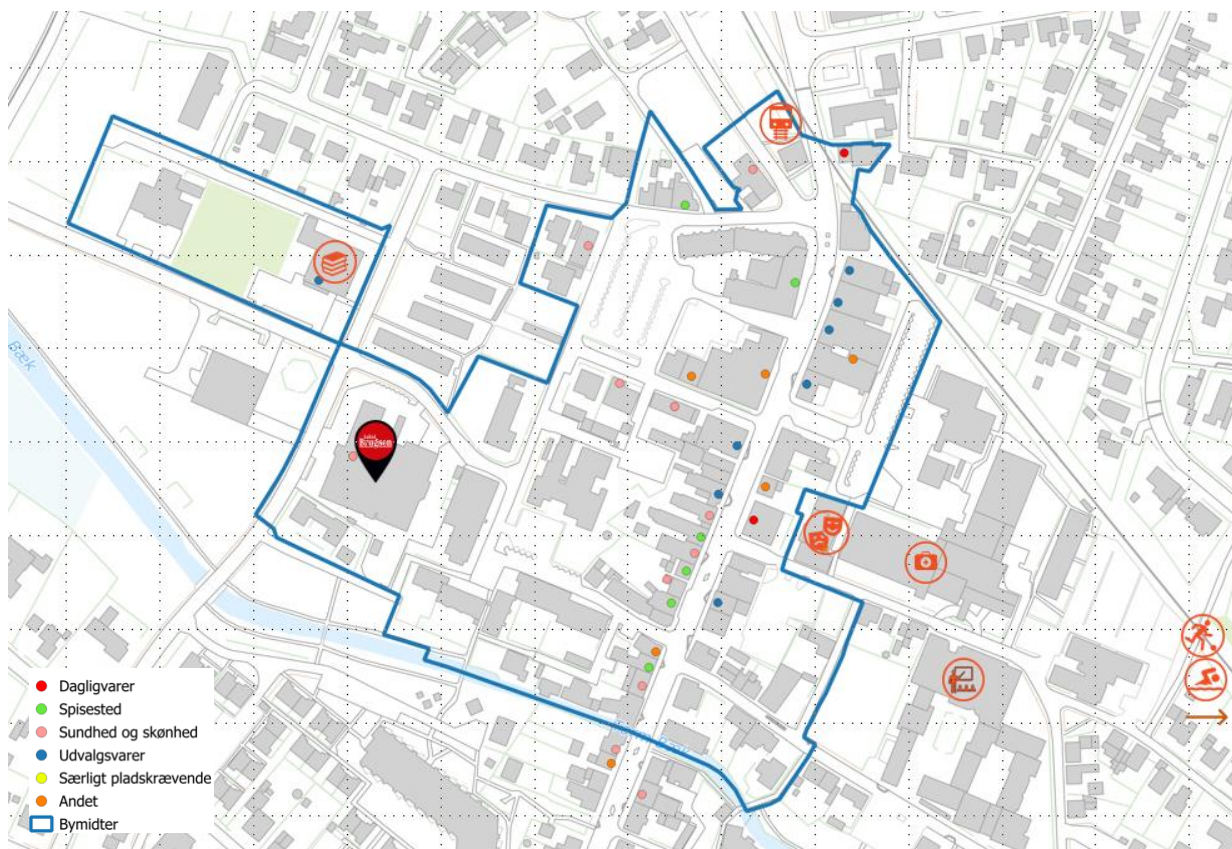

Figur 6-10 Oversigt over gældende detailhandelsstruktur KP25 og placeringen af butikker i Tarm-by primo 2025

6.3.1 Tarms bymidte

Detailhandlen i Tarm er præget af, at der kun er 5 km til det meget større udbud i Skjern. Herudover er detailhandlen og de fremtidige muligheder i Tarm-bymidte påvirket af, at byens to største og snart eneste store dagligvarebutikker, ABC Lavpris og Løvbjerg, er placeret i Tarm-aflastningsområde godt 1 km fra nord for bymidte.

Hovedparten af detailhandlen i Tarms bymidte er placeret i Storegade. DagligBrugsen, som ligger i en lidt decentral placering væk fra Storegade i bymidten, lukker april 2025.

Figur 6-11

Placering af butikker, servicefunktioner og udvalgte bylivsgeneratorer i Tarm-bymidte primo 2025. Butikker er fordelt på dagligvarer (supermarked, apotek, blomster mv.), udvalgsvarer (tøj, sko, boligtilbehør, optik mv.), spisesteder, personlig pleje (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition

Udviklingen i Tarms bymidte 2015 til 2025

Tarm-bymidte har i alt 12 detailhandelsbutikker og 26 servicefunktioner. Der er i alt 4 dagligvarebutikker inklusive DagligBrugsen, 8 udvalgswarebutikker, 6 spisesteder og 12 skønhed/sundhedsfunktioner.

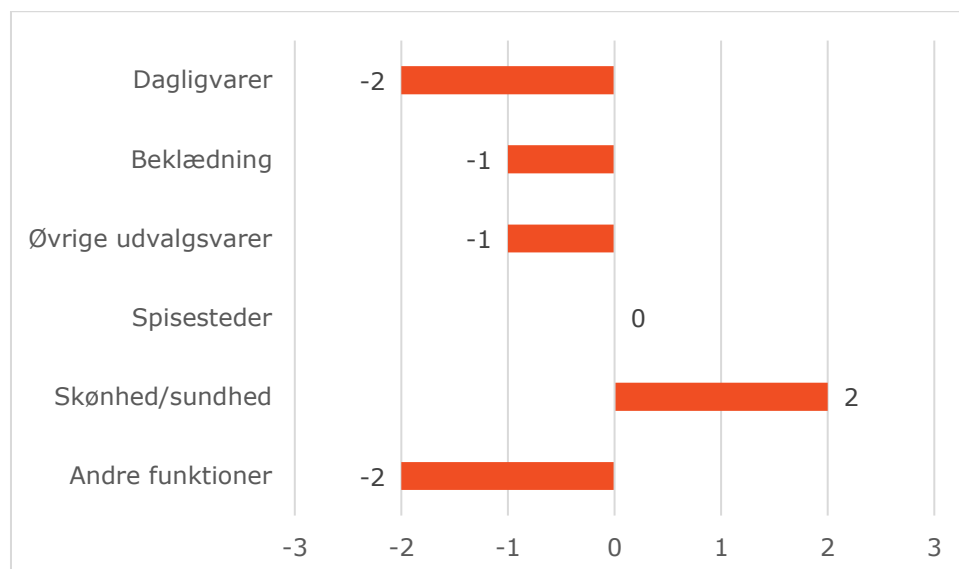
Tarm-bymidte har siden 2015 mistet 25 % af butikkerne, men fastholdt antallet af servicefunktioner. Bymidten havde i 2015 to egentlige tøjbutikker, men i 2025 er disse forsvundet, og her ligger nu kun to genbrugsbutikker som sælger tøj. Antallet af øvrige udvalgswarebutikkerne er fastholdt. Her ligger fortsat enkelte unikke butikker, som tiltrækker kunder fra et stort opland.

Bymidten har desuden mistet to dagligvarespecialbutikker i Storegade siden 2015. Herudover er det efter opgørelsen meldt ud af DagligBrugsen i Tarm lukkede ultimo april 2025.

Tarm-bymidte har fortsat 6 forskellige spisesteder. Her ligger et par pizzeriaer og take away-steder samt Bechs Hotel, som både er hotel og restaurant.

Overordnet set har Tarm-bymidte fastholdt antallet af øvrige servicefunktioner. Antallet af skønhed/sundhedsfunktioner er øget med to, men bymidten har omvendt mistet 2 øvrige servicefunktioner.

Antallet af tomme butikslokaler er faldet i Tarm-bymidte. Tomgangen er 12 % i Tarm-bymidte primo 2025, hvilket er lavere end i 2015, hvor den var 17 %. Tomgangen er dog fortsat relativt høj i bymidten.

Figur 6-12 Udviklingen i antal funktioner i Tarm-bymidte 2015 til primo 2025 fordelt på dagligvarer, beklædning (tøj, sko mv.), øvrige udvalgsvarer (optik, boligtilbehør, guld, boghandel mv.), spisesteder, skønhed/sundhed (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

6.3.2 Hovedanbefalinger til Tarm by

Anbefaling til definition af roller:

Tarm by skal være et vigtigt indkøbssted for især dagligvarer for borgerne i Tarm.

Tarm-bymidte skal være et mødested for kultur, sundhed og uddannelse for borgerne i Tarm. Den korte afstand til Skjern betyder, at Tarms bymidte skal kunne noget andet end både Skjerns bymidte og aflastningsområderne Tarm og Skjern. I Tarms bymidte anbefales der en begrænset detailhandelsmæssig rolle med fokus på enkelte butikstyper som kombinerer privatsalg, web-shop og erhvervssalg.

Aflastningsområdet Tarm skal understøttes som hverdagens indkøbssted for borgerne i Tarm. Placeringen af de to eksisterende store dagligvarebutikker gør det muligt i gåafstand at have et bredt udbud af dagligvarer kombineret med enkelte store udvalgswarebutikker. Set i forhold til det nuværende udbud og struktur anbefales aflastningsområdet at få mulighed for at indeholde støttefunktioner til hverdagslivet herunder enkelte butikker og servicefunktioner. Nyetablering af store udvalgswarebutikker over 1.000 m² skal som udgangspunkt placeres i aflastningsområde Skjern

Nedenstående er de vigtigste anbefalinger til detailhandlen i Tarm-by:

- › Fasthold den nuværende bymidteafgrænsning af Tarm-bymidte, men have fokus på at styrke og koncentrerer alle funktioner både detailhandlen og servicefunktioner på Storegade.
- › Fasthold og understøt at de eksisterende butikker bliver i Tarm-bymidte. Ved for eksempel at sikre fortsat gode vilkår for at drive butik i Storegade, såsom god tilgængelighed og parkering.
- › Brug de andre eksisterende bylivsgeneratorer, såsom kulturhuset Mejeriet, sundhedshuset, kirken og gymnasiet aktivt til at supplere og understøtte bylivet i bymidten. Herunder at gøre bylivsgeneratorerne mere synlige i Storegade.
- › Anerkend, at Tarm-bymidte skal kunne noget andet end aflastningsområdet Tarm og Skjern-bymidte, og understøt de klare rollefordelinger.
- › Aktivér tomme butikslokaler til andre formål. Et eksempel kunne være en delebutik, hvor lokale kunstnere deles om en butik med eget kunstværk. Et andet eksempel er en delebutik drevet af frivillige som både har kuraterede antikviteter eller genbrugsvarer.
- › Aktivér biblioteket mere aktivt, og flyt det eventuelt til en mere central placering på Storegade.

- › Fokuser på at skabe flere oplevelser i byrummet i Tarm-bymidte både permanente og midlertidige. Det kunne være naturlige oaser og mere spændende opholdsrum i Storegade, et opdateret byrumsinventar eller bedre sammenhænge mellem bylivsgeneratorerne.
- › Fortsæt det gode samarbejde mellem alle interessenter og samarbejdspartnere. Det er vigtigt at alle aktører er aktive og tager et fælles ansvar både i Tarm-bymidte og i aflastningsområdet, men også på tværs af kommunen og især i forhold til Skjern.

Løvbjerg Supermarked i aflastningsområdet Tarm

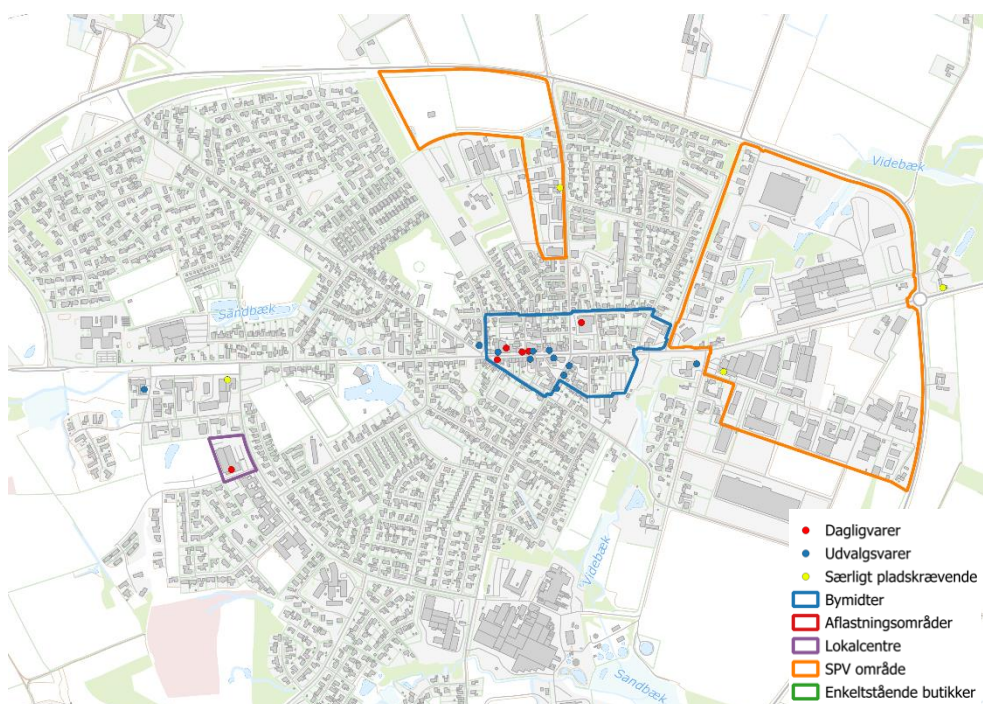

6.4 Videbæk

Videbæk-by har i alt 4.300 indbyggere, og er dermed den tredjestørste by i kommunen. Videbæk-området har i alt 30 butikker, her-af ligger hovedparten i Videbæk-by.

Detailhandelsstrukturen i Videbæk-by, ses i figur 6-8, består af Videbæks bymidte, lokalcentret Høgevej samt to områder til særligt pladskrævende varer.

I Videbæks bymidte er i alt 12 butikker, heraf er 7 udvalgswarebutikker. I lokalcentret Høgevej ligger supermarkedet ABC Lavpris, mens der i Videbæk-by i øvrigt ligger enkelte udvalgswarebutikker og butikker med særligt pladskrævende varer.

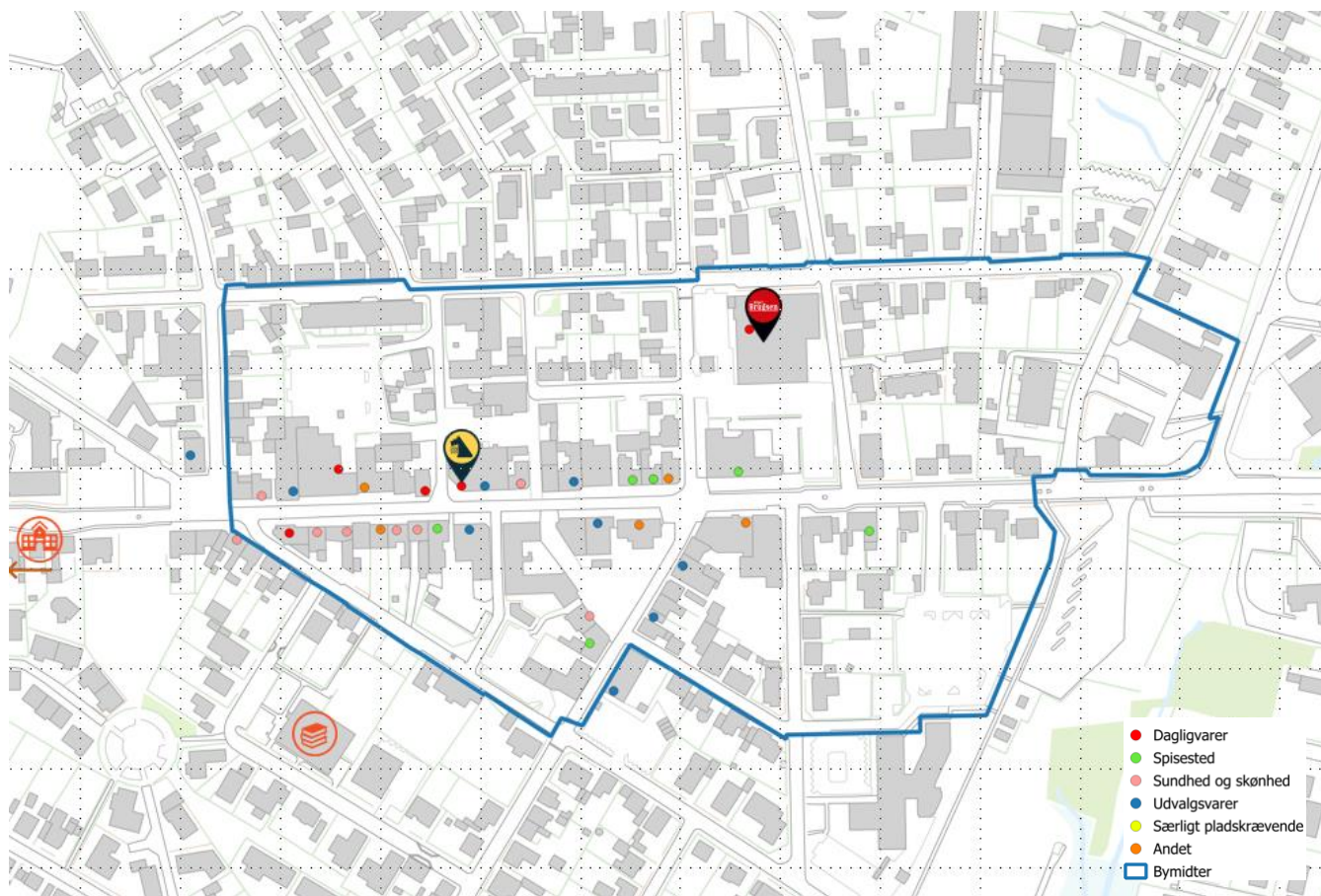

Figur 6-13 Oversigt over gældende detailhandelsstruktur KP25 og placeringen af butikker i Videbæks by primo 2025

6.4.1 Videbæks bymidte

Fra Videbæk-bymidte er der omkring 25 km til Herning-bymidte og Hernings aflastningsområde, men næsten samme afstand til både Ringkøbing og Skjern. Set i forhold til det markant større udbud i Herning er borgerne i Videbæk primært orienteret mod Herning.

Hovedparten af detailhandlen og funktionerne i Videbæk-bymidte er placeret i Bredgade samt omkring Torvet og i Søndergade. I bymidten er de største dagligvarebutikker supermarkedet SuperBrugsen og discountbutikken Netto. Supermarkedet ABC Lavpris ligger desuden på Høgevej, knap 1,5 km fra Torvet i et lokalcenterområde.

Figur 6-14 Placering af butikker, servicefunktioner og udvalgte bylivsgeneratorer i Videbæk-bymidte primo 2025. Butikker er fordelt på dagligvarer (supermarked, apotek, blomster mv.), udvalgsvarer (tøj, sko, boligtilbehør, optik mv.), spisesteder, personlig pleje (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition

Udviklingen i Videbæks bymidte 2015 til 2025

Videbæk-bymidte har i alt 13 detailhandelsbutikker og 22 servicefunktioner. Der er i alt 5 dagligvarebutikker, 8 udvalgswarebutikker, 6 spisesteder og 10 skønhed/sundhedsfunktioner. Det samlede butiksareal er faldet 17 % siden 2015 til ca. 6.000 m² primo 2025. Det er især arealet til udvalgsvarer, der er faldet med 700 m² til i alt 2.300 m² primo 2025.

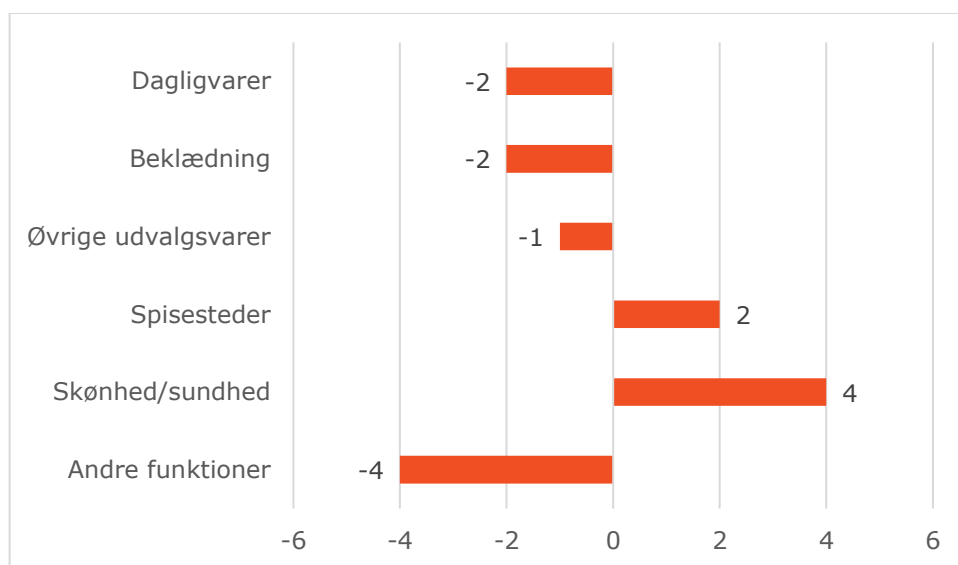
Videbæk-bymidte har siden 2015 mistet 33 % af butikkerne, svarende til et fald på i alt 5 butikker. Omvendt er antallet af servicefunktioner øget med i alt 2 funktioner.

Videbæk-bymidte har samlet set mistet to dagligvarebutikker i perioden fra 2015 til primo 2025.

Bymidten har mistet to beklædningsbutikker svarende til et fald på 40%. Heraf er en af tøjbutikkerne dog flyttet til større lokaler lige udenfor bymidten. Antallet af øvrige udvalgswarebutikker er faldet med en enkel. Videbæk-bymidte har overordnet set fastholdt et bredt udbud af de fleste typer af udvalgswarebutikker til trods for både et begrænset opland og en relativ kort afstand til Herning.

Udviklingen i Videbæk-bymidte flugter overens med udviklingen der ses i andre bymidter af samme størrelse. Både i Videbæk og i de fleste øvrige bymidter i Danmark bliver detailhandelsbutikkerne i bymidten erstattet med servicefunktioner. I Videbæk-bymidte er der kommet yderligere 2 spisesteder og 4 skønheds- og sundhedsfunktioner siden 2015. Servicefunktionerne udgør primo 2025 en større andel af det samlede antal funktioner i bymidten, mens detailhandel har fået en mindre betydning. I alt udgør servicefunktioner 56 % af det samlede antal funktioner i bymidten, mens detailhandel kun udgør 33 %. I 2015 udgjorde servicefunktioner 50 % og detailhandel 45 % af funktioner.

Antallet af tomme butikslokaler er steget i Videbæk-bymidte siden 2015. Tomgangen er 10 % i Videbæk-bymidte primo 2025, hvilket er højere end i 2015, hvor den var 5 %. Set i forhold til byens størrelse, og udviklingen i Danmark generelt, er tomgangen er på et relativt normalt niveau.

Figur 6-15 Udviklingen i antal funktioner i Videbæk-bymidte 2015 til primo 2025 fordelt på dagligvarer, beklædning (tøj, sko mv.), øvrige udvalgsvarer (optik, boligtilbehør, guld, boghandel mv.), spisesteder, skønhed/sundhed (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

Figur 6-16 Søndergade i Videbæk-bymidte

6.4.2 Hovedanbefalinger til Videbæk by

Anbefaling til definition af roller:

Videbæk by skal være et vigtigt indkøbssted for borgerne i Videbæk-området.

Videbæk-bymidte skal have fokus på at være relevant og attraktivt indkøbs- og mødested for de lokale borgere i Videbæk. Bymidten skal have et bredt udbud af hverdagsfunktioner herunder forskellige typer af dagligvarebutikker.

- › Nedenstående er de vigtigste anbefalinger til detailhandlen i Videbæk by:
- › Fasthold og understøt de eksisterende butikker i hele Videbæk by men med særlig fokus på bymidten.
- › Styrk og koncentrer detailhandlen og servicefunktionerne mellem de to dagligvarebutikker i Bredgade.
- › Brug Videbæk Bibliotek som en aktiv bylivsgenerator. Flyt den eventuelt til en mere central placering.
- › Fokuser på at skabe flere oplevelser i byrummet i Videbæk-bymidte både permanente og midlertidige for at understøtte bymidten bedre som et attraktivt mødested. Det kunne være flere naturlige oaser og mere spændende opholdsrum og pladser.
- › Udnyt potentialet for at tiltrække turister, især fra Vestjyllands Kunstpavillon, til at bruge lidt mere tid i bymidten. Det kunne eventuelt være ved at indarbejde mere kunst i bymidten for at sikre mere sammenhæng med museet.
- › Fortsæt det gode samarbejde mellem alle interessenter og samarbejdspartnere. Det er vigtigt at alle aktører er aktive og tager et fælles ansvar både i Videbæk-bymidte og i byen, men også på tværs af kommunen.

6.5 Hvide Sande

Hvide Sande-by har i alt 2.800 indbyggere, men har derudover et stort antal sommerhuse og campingpladser langs hele kysten Holmsland. Hovedparten af de fastboende bor i området nord for kanalen. Holmsland – området har i alt 85 butikker, her af ligger hovedparten i Hvide Sande-by.

Detailhandelsstrukturen i Hvide Sande-by, ses i figur 6-14, består af Hvide Sande-bymidte samt et område til særligt pladskrævende varer på Parallelvej.

I Hvide Sande-bymidte er i alt 24 butikker, heraf er 15 udvalgswarebutikker. På Parallelvej ligger supermarkedet Spar samt discountbutikkerne Rema 1000 og Coop 365 samt enkelte udvalgswarebutikker.

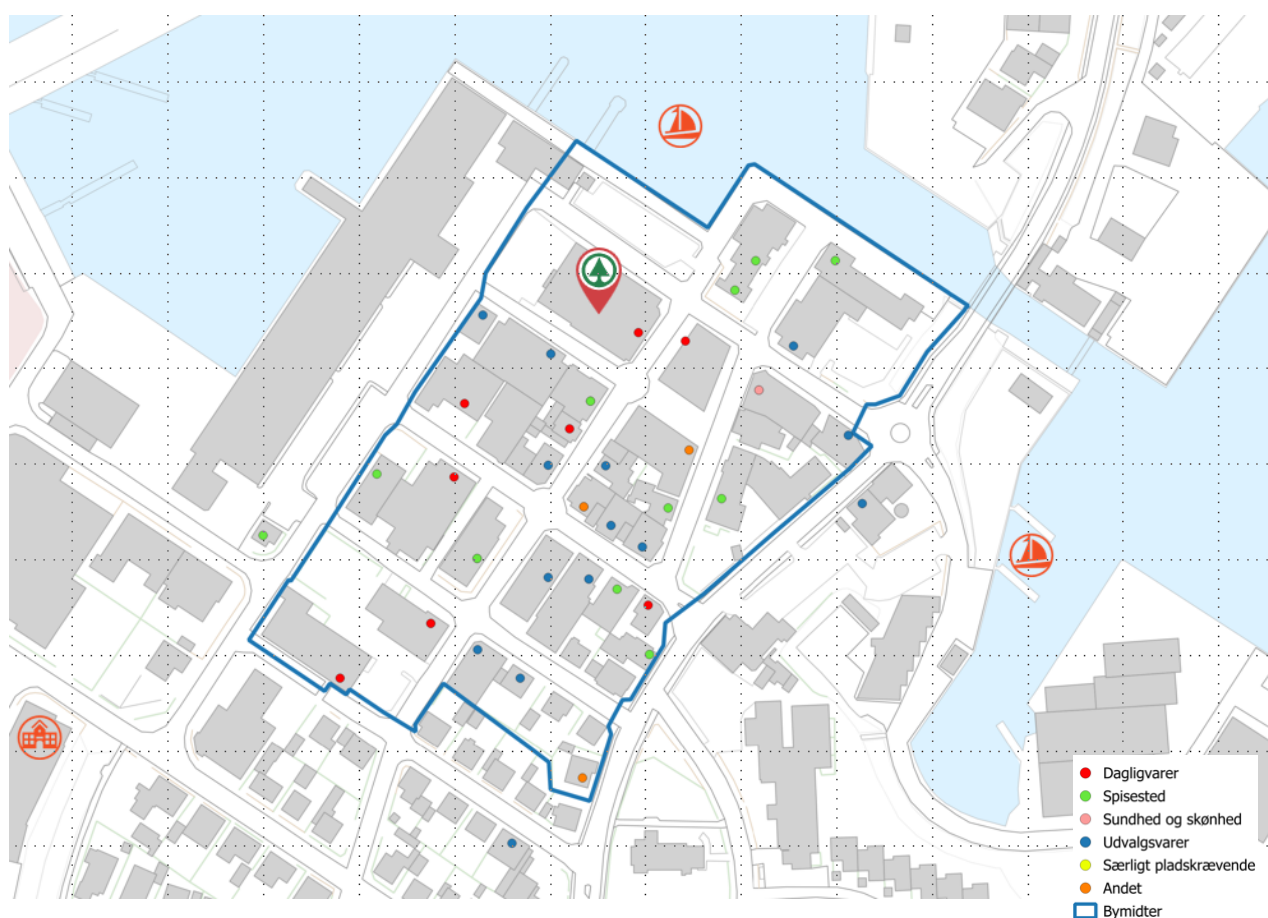
Figur 6-17

Oversigt over gældende detailhandelsstruktur KP25 og placeringen af butikker i Hvide Sande-by primo 2025

6.5.1 Hvide Sandes bymidte

Hvide Sande ligger 23 km fra Ringkøbing og er det største udbudspunkt i Holmsland. Byen er i høj grad præget af især turismen i området, men også af at være en af Danmarks største fiskerihavne. Samtidig er Hvide Sande-bymidte og detailhandlen i det øvrige Hvide Sande et naturligt indkøbssted for de omkring 2.800 fastboende i Hvide Sande-by. Turismen er øget væsentligt også i Hvide Sande i takt med at antallet af overnatninger er steget 38 % i kommunen i alt siden 2017.

Hovedparten af detailhandlen og funktionerne i Hvide Sande-bymidte er placeret i gågaderne Havnegade, Stormgade og Bredgade. I bymidten er den største dagligvarebutik supermarkedet Spar. I den nordlige del af Hvide Sande, ca. 2 km fra bymidten, ligger desuden supermarkedet Spar og discountbutikkerne Rema 1000 og Coop 365.

Figur 6-18

Placering af butikker, servicefunktioner og udvalgte bylivsgeneratorer i Hvide Sande-bymidte primo 2025. Butikker er fordelt på dagligvarer (supermarked, apotek, blomster mv.), udvalgsvarer (tøj, sko, boligtilbehør, optik mv.), spisesteder, personlig pleje (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition

Udviklingen i Hvide Sandes bymidte 2015 til 2025

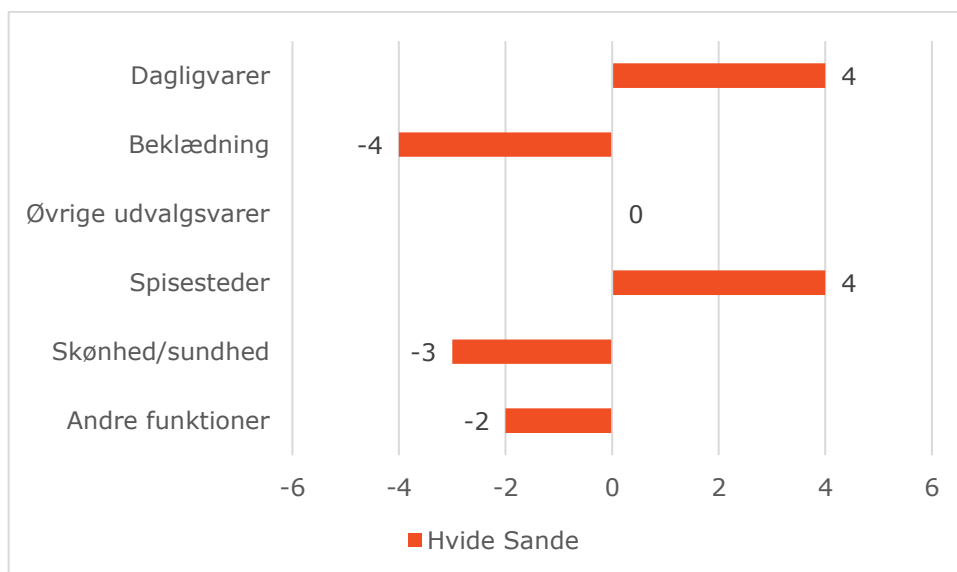
Hvide Sande-bymidte har i alt 25 detailhandelsbutikker og 16 servicefunktioner. Der er i alt 9 dagligvarebutikker, 16 udvalgswarebutikker, 11 spisesteder og én skønhed/sundhedsfunktioner. Det samlede butiksareal er faldet 9 % siden 2015 til ca. 10.000 m² primo 2025. Det er især arealet til udvalgsvarer, der er faldet med 1.800 m² til i alt 4.800 m² primo 2025.

Hvide Sande-bymidte har siden 2015 øget antallet af dagligvarebutikker med i alt fire butikker, jf. figur 6-13. Bymidten har fået en række dagligvarespecialbutikker, såsom Ringkøbing Bolcher og Hawliv. Til gengæld har bymidten mistet i alt 4 beklædningsbutikker, men fastholdt antallet af øvrige udvalgswarebutikker. Hvide Sande har fortsat et bredt udbud af især sports- og fritidsbutikker og butikker henvendt til turisterne samt enkelte markante butikker inden for både beklædning, boligindretning og andre udvalgsvarer.

Hvide Sande-bymidte er blevet styrket markant inden for bespisning. Samlet set er der etableret 4 yderlige spisesteder i bymidten siden 2015. Ud over de i alt 11 spisesteder er både de to bagerier og de fleste fiskehandlere en kombination af ud salg og cafe/spisested.

Antallet af øvrige servicefunktioner er derimod faldet i bymidten. Således er antallet af skønheds- og sundhedsfunktioner faldet med 3 og andre kundevedtente servicefunktioner er faldet med 2, hvilket inkluderer pengeinstitutter, ejendomsmæglere mv.

Antallet af tomme butikslokaler er fortsat relativt lavt i Hvide Sande-bymidte. Der er kun registreret et tomt lokale i bymidten primo 2025, svarende til en tomgang på 2 %. I 2015 blev registreret to tomme lokaler indenfor afgrænsningen af bymidten.

Figur 6-19

Udviklingen i antal funktioner i Hvide Sande-bymidte 2015 til primo 2025 fordelt på dagligvarer, beklædning (tøj, sko mv.), øvrige udvalgsvarer (optik, boligtilbehør, guld, boghandel mv.), spisesteder, skønhed/sundhed (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

6.5.2 Hovedanbefalinger til Hvide Sande-by

Anbefaling til definition af roller:

Hvide Sande-by skal være et vigtigt indkøbssted for borgerne i Hvide Sande samt en destination for især kystturisterne.

Hvide Sande-bymidte skal være en shopping- og oplevelsesdestination for især kystturisterne, men også for de lokale i Hvide Sande. Bymidten skal have et bredt udbud af oplevelser og indkøbsmuligheder med fokus på et udvalg af butikker og spisesteder som er målrettet turisterne og som udgangspunkt ikke findes i hverken Ringkøbing eller Skjern.

Parallelvej skal understøttes som hverdagens indkøbssted for de lokale borger i Hvide Sande. Placeringen af de eksisterende store dagligvarebutikker gør det muligt i gåafstand at have et bredt udbud af dagligvarer og andre hverdagsfunktioner. Parallelvejs rolle skal derfor indeholde støttefunktioner til hverdagslivet for de lokale, såsom frisør, blomster og apotek, mens hovedparten af udvalgsvarer-butikkerne og spisesteder skal placeres i Hvide Sande-bymidte.

Nedenstående er de vigtigste anbefalinger til detailhandlen i Hvide Sande-by:

- › Styrk og koncentrer detailhandlen og servicefunktioner, så især butikkerne samles centralt i området omkring Havnegade og Stormgade. For ikke at sprede butikkerne unødigt bør den detailhandelsmæssige udvikling nord for slusen begrænses så vidt det er muligt.
- › På Sluseøen (Otto Pedersvej) kan det give god mening at udvide bymidteafgrænsningen og planlægge for særlige "oplevelsesbutikker", såsom hybridbutikker som kombinerer flere brancher som for eksempel café og livsstilsbutik, vinhandel og vinbar eller vandsportsaktivitet/café og sportsbutik. Det er bare vigtigt, at Sluseøen har en god og direkte sammenhæng med den eksisterende bymidte, og det respekteres at hovedparten af butikkerne skal være i den centrale bymidte.
- › Understøt og udbyg i respekt for, at byen også er en aktiv fiskeriby. Det er en af de faktorer som adskiller byen fra andre byer.
- › Fortsæt med at styrke udbuddet af spisesteder med en større variation.
- › Fasthold og understøt de eksisterende butikker i bymidten.
- › Fokuser på at skabe flere oplevelser i byrummet både permanente og midlertidige, som for eksempel flere naturlige oaser og opholdsrum som kan øge opholdstiden i byen. Det kunne for eksempel være en centralt beliggende legeplads eller flere bænke. Fortsæt arbejdet med at udnytte nærheden til et unikt havnemiljø mere aktivt i skabelsen af flere opholdsrum og oplevelser på Sluseøen (Otto Pedersvej).

- › Arbejd med at skabe grundlag for, at flere butikkerne har åbent hele året i Hvide Sande-bymidte ved fortsat at arbejde på mere helårsturisme.
- › Parallelsvej anbefales understøttet som det lokale indkøbssted primært for dagligvarer for de lokale borgere i Hvide Sande. Af hensyn til bymidten anbefales derfor en begrænsning af mulighederne på Parallelsvej for etablering af butikstyper som skal være i Hvide Sande-bymidte. Det kan både være at sætte en minimumsstørrelse for udvalgswarebutikker på 500 m² og begrænse de brancher som typisk er i bymidten, såsom tøj, sko, boligtilbehør, sportstøj, optik mv.
- › Fortsæt det gode samarbejde mellem alle interessenter og samarbejdspartnere. Det er vigtigt at alle aktører er aktive og tager et fælles ansvar både i Hvide Sande -bymidte og i byen i øvrigt, men også på tværs af kommunen.
- ›

Metheasvej, Hvide Sande-bymidte

Figur 6-20 Placering af butikker, servicefunktioner og udvalgte bylivsgeneratorer i Søndervig-by-midte primo 2025. Butikker er fordelt på dagligvarer (supermarked, apotek, blomster mv.), udvalgsvarer (tøj, sko, boligtilbehør, optik mv.), spisesteder, personlig pleje (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition

Udviklingen i Søndervig-bymidte 2015 til 2025

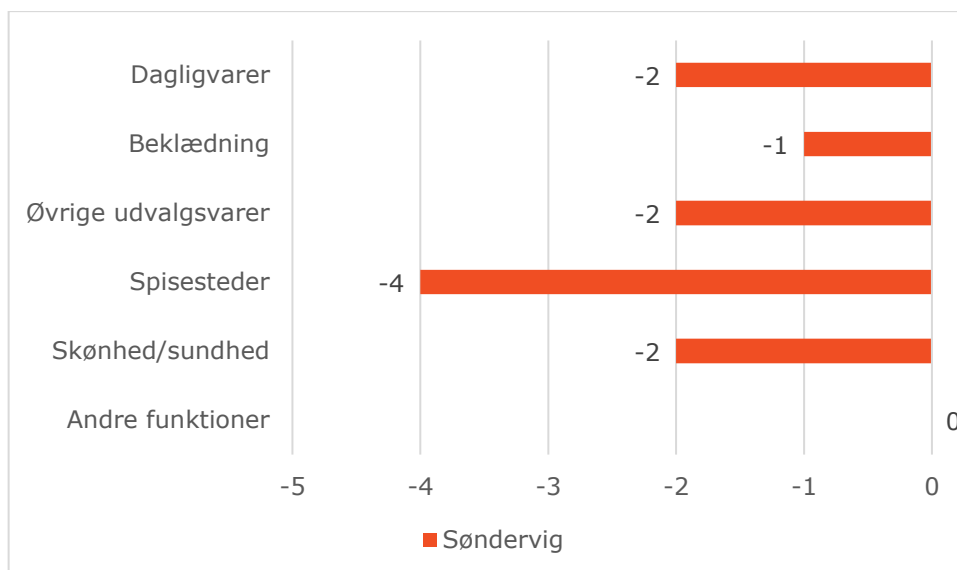
Søndervig-bymidte er præget af, at der fortsat er flere til- og ombygninger. Ikke mindst har åbningen af Lalandia øst for bymidten haft en betydning. Primo 2025 var den nordlige del af Lodbergsvej præget af at være en byggeplads, hvilket har indflydelse på antallet af butikker i Søndervig-bymidte primo 2025. Der er planlagt en udvidelse på 2.200 m² til udvalgswarebutikker i bymidten, og det forventes primært at blive mindre butikker henvendt til turisterne.

Søndervig-bymidte har primo 2025 i alt 20 detailhandelsbutikker og 18 servicefunktioner. Der er i alt primo 2025 2 dagligvarebutikker, 18 udvalgswarebutikker og 11 spisesteder. Det samlede butiksareal er primo 2025 steget 21 % siden 2015 til ca. 8.700 m². Det er især, fordi Meny har udvidet og opdateret dagligvarebutikken. Hertil kommer discountbutikken Netto, som åbnede efter opgørelsen af butikker.

Siden 2015 har Søndervig mistet 2 dagligvarebutikker og 3 udvalgswarebutikker, jf. figur 6-15. Det skyldes primært, at enkelte butikker er lagt sammen til én butik og at den nordlige del af Lodbergsvej er under ombygning. Søndervig har fortsat et bredt udbud især af tøjbutikker, primært inden for sports-og fritidsbutikker, boliginteriørbutikker og butikker målrettet turister.

Det samlede antal spisesteder er på nuværende tidspunkt faldet med i alt 4 i Søndervig-bymidte, hvilket især skyldes ombygningen af Lodbjergsvej. Søndervig har med i alt 11 spisesteder, dog fortsat et bredt udbud af både restauranter, caféer, pub og ishuse.

Søndervig-bymidte har primo 2025 ingen skønhedsfunktioner, mens der i 2015 blev registreret to frisører placeret centralt i bymidten. Antallet af tomme butikslokaler er nogenlunde fastholdt i Søndervig. Primo 2025 var der 3 tomme lokaler, mens der i 2015 var 2 tomme lokaler.

Figur 6-21 Udviklingen i antal funktioner i Søndervig-bymidte 2015 til primo 2025 fordelt på dagligvarer, beklædning (tøj, sko mv.), øvrige udvalgsvarer (optik, boligtilbehør, guld, boghandel mv.), spisesteder, skønhed/sundhed (frisør, massage, sol, læge mv.) og andre servicefunktioner. Se ordforklaring for specifik definition.

6.6.2 Hovedanbefalinger til Søndervig

Anbefaling til definition af roller:

Søndervig-bymidtes karakter som ferieby skal understøttes. Bymidten skal være det naturlige mødested for oplevelser og shopping for kystturisterne som er på ferie i Søndervig. Bymidten skal have et bredt udbud af oplevelser med fokus på et bredt udvalg af butikker og spisesteder som er målrettet turisterne og som udgangspunkt ikke findes i Ringkøbing.

Nedenstående er de vigtigste anbefalinger til detailhandlen i Søndervig-bymidte:

- › Koncentrer detailhandlen og funktionerne på Badevej og Lodbergsvej, så turisterne bruger bymidten som det naturlige mødested.
- › Fortsæt arbejdet med at styrke udbuddet, variationen og kvaliteten af spisesteder centralt i bymidten
- › Arbejd med at skabe grundlag for, at flere butikkerne har åbent hele året.
- › Fokuser på at skabe flere oplevelser i byrummet i Søndervig-bymidte både permanente og midlertidige. Det kunne være flere spændende opholdsrum eventuelt en centralt beliggende legeplads eller et centralt torv med mulighed for aktiviteter.
- › Fasthold bymidten i Søndervig og den maksimale butiksstørrelse for udvalgs- varebutikker på 500 m². Det er både af hensyn den nuværende struktur med korte afstande mellem de enkelte butiksfacader og et butiksmiks med mange mindre butikker rettet mod turisterne. Samtidig skal butiksudbuddet i Søndervig ikke blive en konkurrent hverken til bymidterne eller aflastningsområderne i Hvide Sande og Ringkøbing. Det er vigtigt at butiksudbuddet i Søndervig ikke "overhaler" Hvide Sande og Ringkøbing som handelsbyer.
- › Fortsæt det gode samarbejde mellem alle interessenter og samarbejdspartnere. Det er vigtigt at alle aktører er aktive og tager et fælles ansvar både i Søndervig-bymidte, men også på tværs af kommunen.

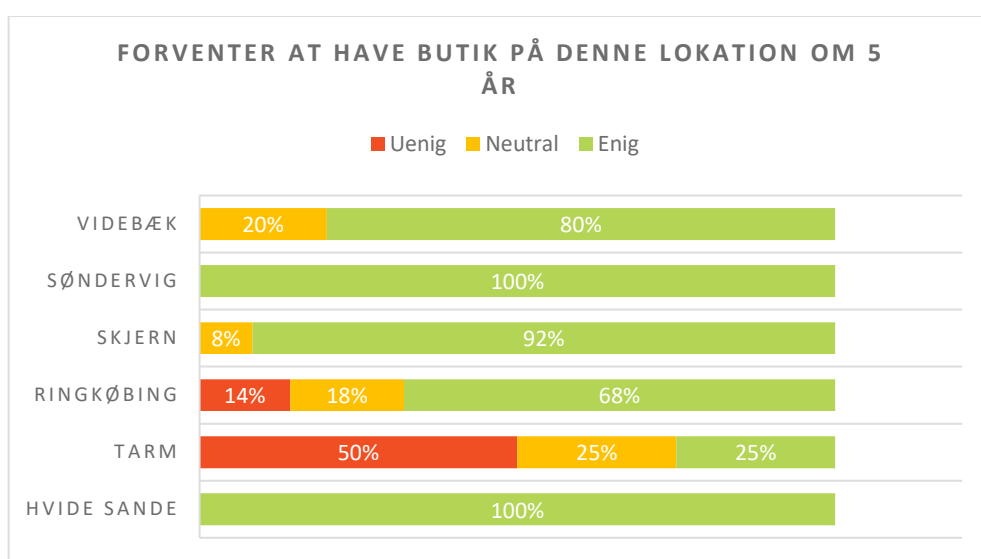

7 Synspunkter fra butiksejerne

I forbindelse med besøget i de enkelte butikker blev de enkelte butiksejere i bymidterne stillet et par enkelte spørgsmål om deres holdning til fremtiden for handelslivet i Ringkøbing.

Spørgsmålene blev fastlagt i samarbejde med Ringkøbing Fjord Handelsråd. Spørgsmålene var, om butiksejeren forventede at have en butik på denne adresse om 5 år, samt om huslejen var rimelig set i forhold til driften af butikken. Herudover blev de butikker, som er ejerledede, spurgt om der var en plan for generationsskifte.

Nedenstående skitseres resultaterne af spørgsmålene.

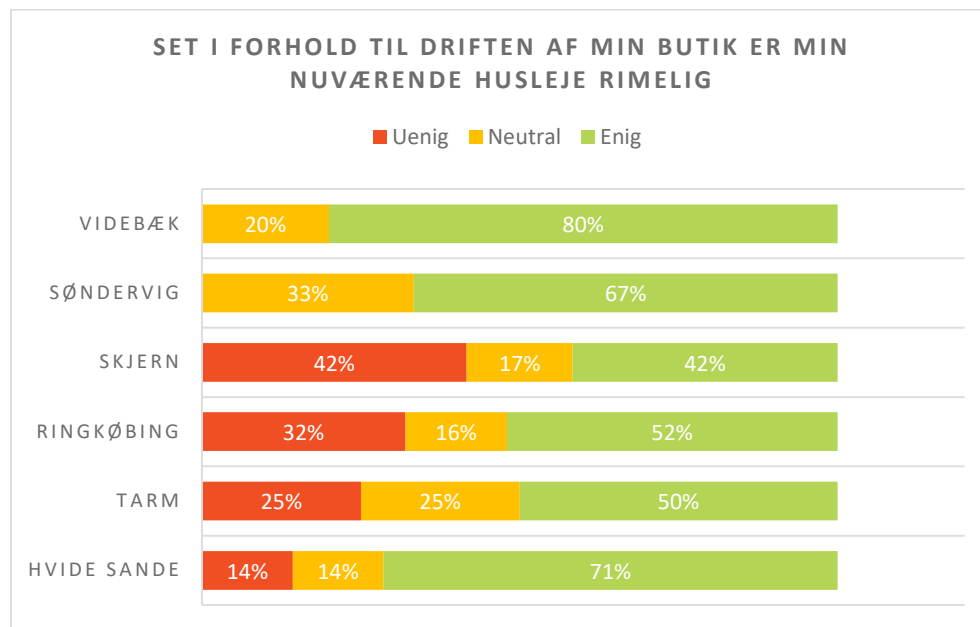
Figur 7-1 Spørgsmål "Jeg forventer at have en butik på denne lokation om 5 år"

Langt hovedparten af butiksejerne forventer, at de fortsat vil have en butik på den samme lokation om fem år. Samlet set er 77 % af butiksejerne enig i at her ligger en butik om 5 år, mens 11 % er uenige. Især i Hvide Sande og Søndervig var butiksejerne ikke i tvivl om, at her vil fortsat være butikker på grund af turisterne. Omvendt i Tarm mente halvdelen af butiksejerne, at der ikke ville være en butik på lokationen om 5 år.

En af de primære årsager til, at der forventes fortsat at være en butik om 5 år er, at butiksejeren ejer ejendommen, butikken er placeret i, og at butikken bliver betragtet som en sund og god forretning. Andre fremhæver, at butikken ligger på en central placering, som derfor altid vil huse en butik.

Størrelsen på butikken blev både fremhævet som et argument for at forblive på den nuværende lokation, og den blev også brugt som et modargument, da flere butiksejere ønskede større lejemål.

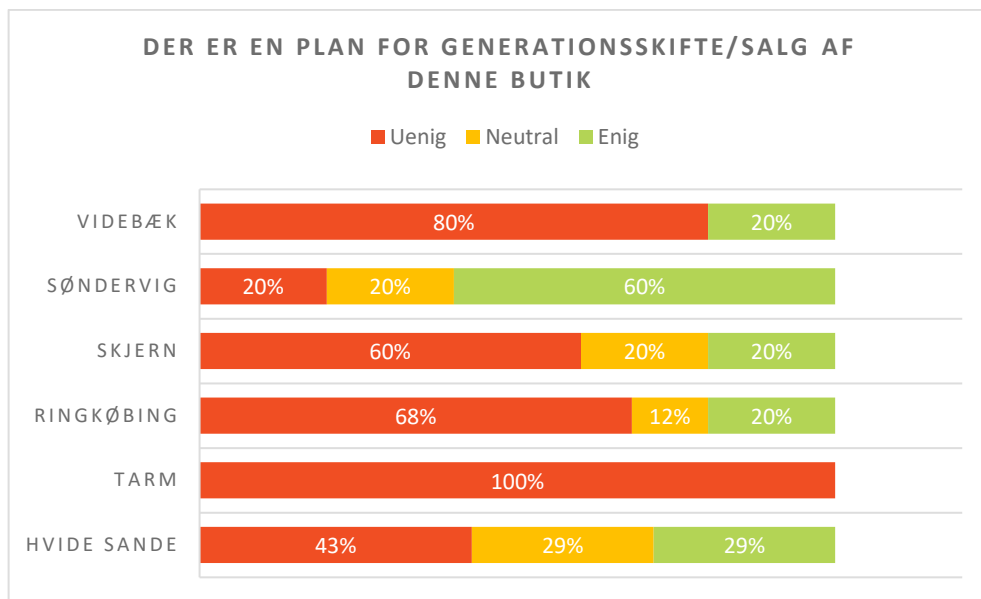
Blandt dem, der ikke ser sig selv på den samme lokation om fem år, fremhævede man flere faktorer, her i blandt et nedadgående marked og hård konkurrence fra online handel. Desuden er flere butiksejere afhængige af turister, da de står for en stor procentdel af omsætningen.

Figur 7-2 Spørgsmål "Set i forhold til driften af min butik er min nuværende husleje rimelig"

Set i forhold til spørgsmålet om huslejen er rimelig, er der mere forskel på svarerne. Ud fra ovenstående tabel kan vi se, at der er en overordnet tilfredshed blandt butiksejerne, når man sammenligner huslejen og driften. Over halvdelen (56 %) er enige i at huslejen er rimelig i forhold til driften af butikken, men 25 % ikke synes, at huslejen er rimelig.

En del af dem, der har sagt 'enig', er tilfredse, fordi de enten ejer ejendommen selv eller har ligget der i mange år. Nogle af dem, der var neutrale eller uenige, mente at huslejen var for høj. Især i Skjern og Ringkøbing var flere utilfredse med huslejeniveauet. I Skjern synes 42 % af butiksejerne ikke, at huslejeniveauet er rimeligt, og i Ringkøbing er det 32 %.

Figur 7-3 Spørgsmål "Er der en plan for generationsskifte/salg af denne butik"

Det er de færreste af butikkerne som gav udtryk for en plan for generationsskifte. Faktisk er det kun 24 % som har en plan for generationsskifte, mens 59 % ikke har en plan. Det er der dog flere årsager til. De fleste gav udtryk for at der ikke på nuværende tidspunkt var behov for en plan for generationsskifte, da butiksejeren mente, der var mange år til, at det var aktuelt. Andre havde lige været igennem et generationsskifte.

8 Ordforklaring

DETAILHANDELSBUTIK

En detailhandelsbutik er et fast fysisk forretningssted, hvorfra der sælges varer til private. Permanente showrooms eller udstillinger af varer, hvor private kan se og evt. prøve varer, som enten kan bestilles i forretningen, eller som efterfølgende kan bestilles via nettet, betragtes også som detailhandel. Der skal dog være synlige og ugentlige åbningstider for at blive betragtet som en detailhandelsbutik. Det skal dog bemærkes at ifølge vejledningen er e-handelssteder og showrooms at betegne som butikker, hvis der sker et "ikke ubetydeligt salg til private". I Ringkøbing-Skjern Kommune bliver det tolket som, at mere end 10 % af omsætningen kommer fra salg til private, der fysisk møder op i butikken.

DAGLIGVARER OG DAGLIGVAREBUTIKKER

Dagligvarer er varer, der forbruges samtidig med, at de bruges, dvs. kortvarige forbrugsgoder. Dagligvarer er både madvarer, drikkevarer, produkter til personlig pleje og rengøringsmidler. Dagligvarebutikker defineres i planlægningsmæssig sammenhæng som butikker, der forhandler dagligvarer. Det vil sige det er både discountbutikker, supermarkeder, minimarkeder, kiosker samt fødevarspecialbutikker som bager, slagter, blomster, vinhandel, men der er også materialister, parfumerier og apoteker. Butikker, der har et mere end ubetydeligt salg af dagligvarer, betragtes som dagligvarebutikker, herunder også varehuse som Føtex og Kvickly samt hypermarkedet Bilka, som har et betydeligt salg af udvalgsvarer, men samtidig har et fuldt sortiment af alle typer af dagligvarer. Se bilag B for en branchebetegnelse.

UDVALGSVARER OG UDVALGSVAREBUTIKKER

Udvalgsvarer er en fællesbetegnelse for varer, som kan anvendes flere gange og gennem en længere periode, dvs. langvarige forbrugsgoder. Udvalgsvarer er typisk opdelt i "beklædning", dvs. f.eks. tøj og sko og "øvrige udvalgsvarer", dvs. isenkram, boligtilbehør, elektronik og hårde hvidevarer, legetøj, babyudstyr, optikere, smykker mv. Hvis en butik, har mere end et ubetydeligt salg af udvalgsvarer, så er den at betegne som en udvalgswarebutik. En møbelbutik, der sælger møbler, som er en særligt pladskrævende varegruppe, og øvrige udvalgsvarer, f.eks. lamper, puder og andet boligtilbehør, i mere end et ubetydeligt omfang, er at betegne som en udvalgswarebutik. En butik, der fortrinsvist sælger dagligvarer, er at betegne som en dagligvarebutik – uanset om der sker et mere end ubetydeligt salg af udvalgsvarer. Se bilag B for en branchebetegnelse.

SÆRLIGT PLADSKRÆVENDE VAREGRUPPER (SPV) OG BUTIKKER MED SPV

Butikker, der forhandler særligt pladskrævende varegrupper, er ifølge Planloven butikker, der alene forhandler særligt pladskrævende varer eller varer, som frembyder særlige sikkerhedsmæssige forhold. Butikker, der forhandler særligt pladskrævende varegrupper, er f.eks. motorkøretøjer, lystbåde, campingvogne, trailere, planter, havebrugsvarer, tømmer, byggematerialer, grus, sten- og betonvarer og møbler samt ammunition og eksplosiver. Se bilag B for en branchebetegnelse.

Af Vejledning om detailhandelsplanlægning fremgår, at arealer til særligt pladskrævende varegrupper ikke omfatter arealudlæg til andre store butikker med mange varer eller butikker, der både forhandler pladskrævende og ikke-pladskrævende varer som f.eks. dagligvarer, tøj, legetøj, babyudstyr, elektronik, hårde hvidevarer, boligtilbehør mv. I bygge- marked må der også forhandles udvalgsvarer. Et bygge- marked klassificeres på trods af et evt. salg af udvalgsvarer som en butik med særligt pladskrævende varegrupper. Ligeledes er køkkenforhandlere kategoriseret som en butik med særligt pladskrævende varer.

For at være en butik, der forhandler særligt pladskrævende varer, skal enheden have et egentligt salgslokale. Det vil sige, at for eksempel bilforhandlere med et mindre kontor og et uoverdækket p-areal til biludstilling, ikke regnes som butik.

KUNDEORIENTEREDE SERVICEERHVERV

I de fem udvalgte bymidter er desuden foretaget en kortlægning af andre kundeorienterede servicefunktioner i stueplan. De kundeorienterede serviceerhverv omfatter,

- › Restauration: Restaurant, pizzeria, café, bar, kaffebar, takeaway mv.
- › Personlig pleje: Frisør, solcenter, hudpleje, massage, fitnesscenter mv.
- › Finansiell service: Bank, ejendomsmægler o.lign.
- › Sundhed: Læge, tandlæge, speciallæge o.lign.
- › Kultur: Biograf, bibliotek, museum mv.
- › Andet: Renseri, køreskole, bedemand, tankstation uden kiosk, offentlig service, galleri, showroom uden åbningstider, kontor mv
- ›
- › Se bilag C for en omfattende branchebetegnelse.
- ›

EKSISTERENDE BRUTTOETAGEAREAL

Arealet af den eksisterende, aktive detailhandel. Butiksareal, personalefaciliteter, overdækket lager mv. til butiksformål medregnes i *bruttoetagearealet jf. Planlovens bestemmelser*. Tomme butikslokaler samt kundevedtø servicefunktioner er således ikke medtaget i *bruttoetagearealet* til detailhandel.

OMSÆTNING

Tal for butikernes omsætning i 2024 er indhentet ved direkte henvendelse til de enkelte butiksdrevende. Omsætningen er alene salg ud af den enkelte fysiske butik til private, hvorfor eventuel e-handel ikke indgår i omsætningen. For butikker, der har aktiviteter, der ikke er relateret til detailhandel, er den del af omsætningen fratrukket. F.eks. vil omsætning fra brændstofsalg hos tankstationer med kiosker, receptpligtig medicin på apoteker, elinstallatørers servicearbejde mv. ikke indeholdt i detailhandelsomsætningen. Omsætningen er opgjort for henholdsvis dagligvarer og udvalgsvarer efter samme gruppering som forbruget. Den samlede udvalgswareomsætningen er inklusive udvalgswareomsætning til private hos butikkerne med særligt pladskrævende varegrupper, såsom byggemarkeder, planteskoler og køkkenforhandlere. Omsætningen hos forhandlere af motorkøretøjer indgår ikke i detailhandelsomsætningen i overensstemmelse med beregningerne af detailhandelsforbruget.

AREALBEHOV

Det beregnede *arealbehov* er et udtryk for, hvor meget detailhandel der er behov for i et opland. Behovet for yderligere detailhandel ved nybyggeri eller omdannelse til butiksformål beregnes med udgangspunkt i en vurdering af omfanget af den eksisterende detailhandel set i forhold til den forventede udvikling i indbyggertallet, privatforbruget, turismen, omsætningen pr. m² og handelsbalancen.

AREALRAMME OG RESTRUMMELIGHED

Arealrammen for et detailhandelsområde angiver det maksimalt tilladte bruttoetageareal til butikker i området. *Restrummeligheden/udbygningsrammen* i et område til butikker beregnes ved at trække bruttoetagearealet af de eksisterende butikker fra arealrammen for området. Restrummeligheden er uden eventuelle projekter og byggeretter i lokalplaner omfattet af området samt eventuelle tomme butikslokaler.

DETAILHANDELSSTRUKTUREN

En kommunens detailhandelsstruktur fastlægges i kommuneplanens retningslinjer. Detailhandelsstrukturen betyder, hvor og hvor meget detailhandel det er muligt at placere i detailhandel i en kommune. Detailhandelsstrukturen består af bymidte, lokalcenter, aflastningsområde, område til særligt pladskrævende varer områder til enkeltstående butikker. Herudover kan der i byer med over 20.000 indbyggere etableres et bydelscenter. I kommuneplanen afgrænses geografisk forskellige områder til butikker, samt der er retningslinjer for det maksimale areal til butikker, maksimale og minimale butiksstørrelser samt i nogle tilfælde også en angivelse af hvilke brancher der tillades i et givent område.

FORBRUGSGRUNDLAG

Borgerne bosiddende i et afgrænset område har et samlet forbrug af varer, som betegnes *forbrugsgrundlaget*.

OPLAND

Et opland er det geografiske område, som en bymidte, et aflastningscenter eller et lokalcenter forventes at henvende sig til og tiltrække kunder fra. Et opland kan herudover opdeles i et primært og sekundært opland. Det primære opland defineres som det område, hvor forbrugerne fortrinsvist vil vælge netop dette område til indkøb. Hvis det er en dagligvarebutik, vil det ofte være på grund af kortest afstand fra bopælen. Det sekundære opland er det område, hvor forbrugere af og til vil vælge at handle i dette område. Der kan dog ikke opstilles ensartede definitioner på et oplands størrelse og udformning, da oplandet afhænger af blandt andet afstand og tilgængelighed til konkurrerende butiksområder.

HANDELSBALANCE

Handelsbalancen er defineret som forholdet mellem omsætningen og forbruget i det samme område. Hvis handelsbalancen for en kommune er under 100 %, betyder det, at butikkerne i kommunen omsætter for mindre end kommunens borgere køber for. En del af borgernes forbrug bliver således lagt i butikker uden for kommunegrænsen. Tilsvarende betyder en handelsbalance over 100 %, at butikkerne i kommunen tiltrækker kunder fra uden for kommunen, f.eks. pendlere eller turister. Handelsbalancen er således en måde at vurdere detailhandlens styrke og tiltrækningskraft. En stigning i handelsbalancen er ikke nødvendigvis udtryk for, at detailhandlen i et område er gået frem. Handelsbalancen kan f.eks. stige, hvis omsætningen ikke falder lige så meget som forbrugsgrundlaget.

9 Metode

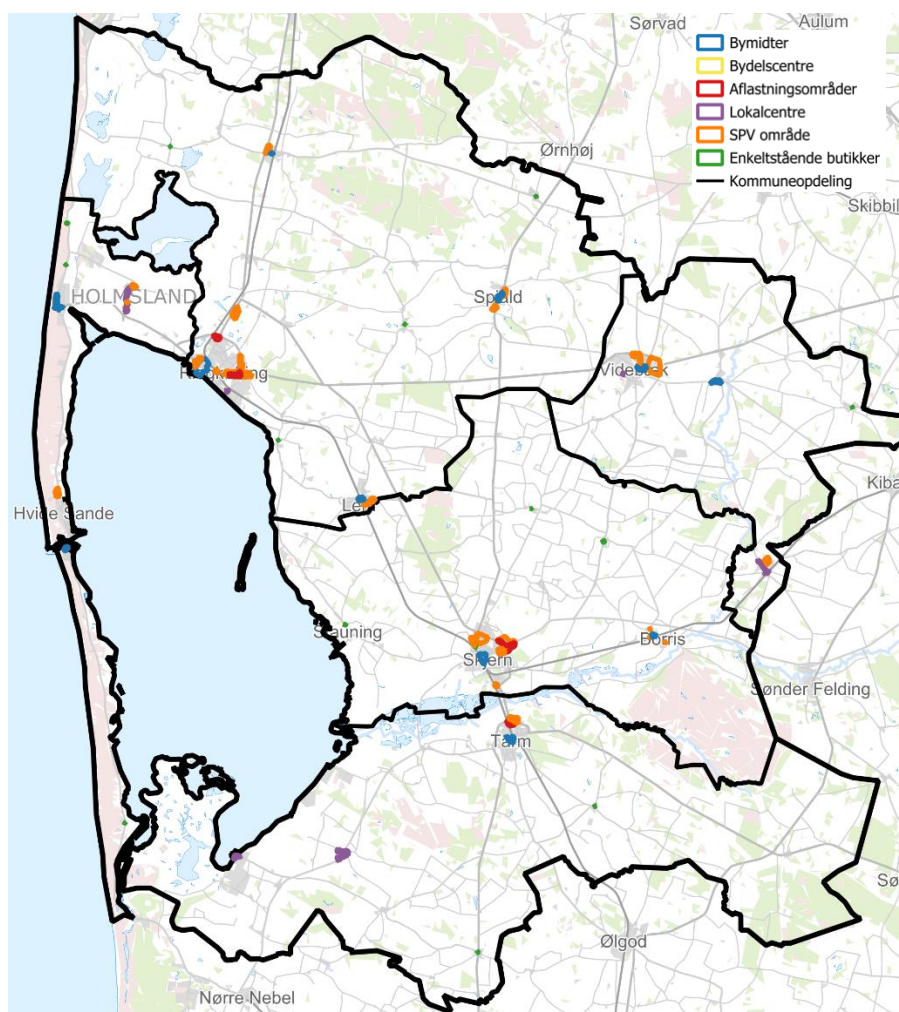
Nedenfor gives en kort introduktion til analysens metode, herunder dataindsamlingen og definitionerne i detailhandelsanalysen.

Resultaterne af detailhandelsanalysen 2025 bliver sammenlignet med den tidligere detailhandelsanalyse, som Ringkøbing-Skjern Kommune har fået foretaget i 2015. Analyserne er foretaget efter samme metode, og herved kan kommunen følge den udvikling, som detailhandlen har været igennem.

Opdeling af kommunen i områder og centerstrukturen

I analyserne er kommunen opdelt både i områder og efter detailhandelsstrukturen. Detailhandlen er opdelt i hovedområderne Ringkøbing, Skjern, Videbæk, Tarm og Holmsland. Herudover forholder analysen sig til detailhandelsstrukturen i Kommuneplan 2025-2037. Den detailhandlen opdelt i bymidter, aflastningsområder, lokalcentre og områder til særligt pladskrævende varegrupper.

Nedenstående kort viser således opdelingen på områder og detailhandelsstruktur.

Figur 9-1

Opdeling af Ringkøbing-Skjern Kommune i områder samt detailhandelsstruktur i Kommuneplan 2025-2037

Periodisering

Alle oplysninger om antallet af butikker og øvrige servicefunktioner samt arealer og befolkningstal henføres til henholdsvis 2015 og 2025. Befolkningstallet er opgjort primo 2025.

Alle forhold, der drejer sig om forbrug, omsætning og handelsbalance henføres til henholdsvis 2014 og 2024.

Indsamling af data

Data om detailhandlen i Ringkøbing Skjern Kommune er indsamlet ved besøg i alle butikker inden for bymidteafgrænsningen i Ringkøbing, Skjern, Tarm, Videbæk, Hvide Sande og Søndervig samt butikker over 5 mio. kr. i omsætning.

De øvrige butikker er kortlagt uden besøg i selve butikken, men på baggrund af en besigtigelse udefra og på grundlag her af en vurdering af en erfaren konsulent. Vurderingen af butikkernes omsætning er udført på baggrund af et indgående kendskab til butikkernes omsætninger fra de mange andre detailhandelsanalyser, COWI har udført.

Resultaterne omfatter samtlige butikker i Ringkøbing Skjern Kommune i drift i februar 2025. Herudover vil der periodevis være enkelte butikslejemål, der er under ombygning eller ændring.

Udover navn, adresse og branche på butikken blev der indsamlet oplysninger om butikkernes bruttoetageareal og omsætning for 2024, ligesom den enkelte butiks kædestatus er registreret. Herudover blev der i forbindelse med besøget spurgt ind til turismens betydning for omsætningen i den enkelte butik, samt de enkelte butiksejere i bymidterne stillet et par enkelte spørgsmål om deres holdning til fremtiden for handelslivet i Ringkøbing.

Kategorisering i brancher

Butikkerne er kategoriseret inden for fire hovedbrancher afhængig af, hvilke varegrupper der fortrinsvist sælges fra butikken.

- › **Dagligvarer** (mad og andet til det daglige forbrug, herunder apotek, parfume, blomster mv.)
- › **Udvalgsvarer** som består af:
 - › Beklædning (tøj og sko)
 - › Boligudstyr (køkkenudstyr, boligtilbehør/møbler, hårde hvidevarer/elektronik, radio/tv mv.)
 - › Øvrige udvalgsvarer (cykler, bøger, legetøj, optiker og guldsmed mv.)
- › **Særligt pladskrævende varegrupper** (byggemarked, planteskole, køkkenforhandler, bilforhandler mv.)

Se Bilag B for en nærmere branchefortegnelse.

Opgørelse af bruttoetageareal

Butikkernes bruttoetageareal er i forbindelse med en rekognoscering primo 2025 vurderet i forhold til de oplysninger, der foreligger i detailhandelsanalysen fra 2015. Hvor der er tale om nye butikker eller udvidede butikker, er der foretaget en ny vurdering af arealet, samt i mange tilfælde foretaget en kontrol i forhold til tilgængelige BBR-oplysninger.

Opgørelse af omsætningen

Tal for butikkernes omsætning i 2024 er indhentet ved direkte henvendelse til de enkelte butiksdrivende. Omsætningen er alene salg ud af den enkelte fysiske butik til private, hvorfor eventuel e-handel ikke indgår i omsætningen.

For butikker, der har aktiviteter, der ikke er relateret til detailhandel, er den del af omsætningen fratrasket. F.eks. vil omsætning fra brændstoffsalg hos tankstationer med kiosker, receptpligtigt medicin på apoteker, elinstallatørers servicearbejde mv. give fejlagtig stor omsætning i butikkerne.

Omsætningen i butikker med særligt pladskrævende varegrupper, eksklusive forhandlere af motorkøretøjer, indgår i udvalgswareomsætningen.

Bemærk, at omsætningen til private fra møbelforretninger, der alene sælger møbler, planteforhandlere, byggemarkeder, køkkenbutikker samt butikker med udstyr til camping og både indgår, selvom planloven definerer disse grupper som særlig pladskrævende. Dette skyldes, at disse varegrupper indgår i de senere forbrugsberegninger.

Køkkenbutikker, planteforhandlere, byggemarkeder samt forhandlere af campingvogne, både og motorcykler tæller dog kun med én gang med antal og bruttoareal, hvilket sker under forhandlere af særlig pladskrævende varegrupper.

Af anonymitetshensyn er det ikke muligt at vise omsætningstallene for alle områder.

Opgørelse af forbruget

Borgernes forbrug af dagligvarer og udvalgsvarer er beregnet samlet set for Ringkøbing Skjern Kommune samt fordelt på områder på baggrund af specialkørsler fra Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse. Forbrugsundersøgelsen baserer sig på interviews med 1.100 husstande. Husstandenes samlede årlige forbrug af varer og tjenesteydelser nedbrudt på omkring 1.300 grupper, hvilket i princippet giver en mulighed for at foretage en detaljeret beregning af husstandenes forbrug. Beregningen af forbruget er udregnet på baggrund af forbrugsundersøgelsen kombineret med forbrugernes indkomster og det nuværende og fremtidige befolkningstal.

Forbruget i 2024 for Ringkøbing Skjern Kommune for de enkelte områder er beregnet på baggrund af et gennemsnitligt forbrug pr. person for kommunen kombineret med den gennemsnitlige husstandsstørrelse i de enkelte områder.

Tallene for forbruget skal ses som alle husstandes samlede forbrug i hele året 2014 og 2024.

Tomgang

I forbindelse med rekognosceringen er antallet af tomme, kommercielle lejemål i stueetagerne i bymidterne Ringkøbing, Skjern, Tarm, Videbæk, Hvide Sande og Søndervig registreret. Samme registrering blev gjort i 2014.

Kundeorienterede servicefunktioner

I bymidterne er desuden foretaget en kortlægning af andre kundeorienterede servicefunktioner i stueplan. De er opdelt i "spisesteder" som restauranter, caféer, take-aways og andre former for bespisning, "funktioner inden for finansielle ydelser" som f.eks. banker, forsikringsselskaber og ejendomsmæglere, "skønhed og sundhed" som frisører, skønhedsklinikker, massører, læger, tandlæger etc. Ligeledes er registeret "underholdningsfunktioner" som biografer, museer og andre former for forlystelser. Øvrige kundeorienterede servicefunktioner er blandt andet pakkeudlevering, renserier, vaskerier, bedemænd, køreskoler, øvrige kontorer samt øvrige funktioner og showrooms som sælger varer, men som ikke har en synlig åbningstid.

Bilag A Baggrundstal for detailhandlen i Ringkøbing-Skjern Kommune

COWI har primo 2025 ved en rekognoscering foretaget en opgørelse over antallet af butikker i Ringkøbing-Skjern kommune, indsamlet oplysninger om butikkernes bruttoetageareal (areal) og omsætning for 2024, ligesom den enkelte butiks kædestatus er registreret.

Resultaterne omfatter samtlige butikker i Ringkøbing-Skjern Kommune i drift i februar 2025. Herudover vil der periodevis være enkelte butiksejemål, der er under ombygning eller ændring.

Butikkerne er kategoriseret inden for fire hovedbrancher afhængig af, hvilke varegrupper der fortrinsvist sælges fra butikken.

- › **Dagligvarer** (mad og andet til det daglige forbrug, herunder apotek, parfume, blomster mv.)
- › **Udvalgsvarer** som består af:
 - › Beklædning (tøj og sko)
 - › Boligudstyr (køkkenudstyr, boligtilbehør/møbler, hårde hvidevarer/elektronik, radio/tv mv.)
 - › Øvrige udvalgsvarer (cykler, bøger, legetøj, optiker og guldsmed mv.)
- › **Særligt pladskrævende varegrupper** (byggemarked, planteskole, køkkenforhandler, bilforhandler mv.)

Se Bilag B for en nærmere branchefortegnelse.

Har en butik aktiviteter inden for flere hovedbrancher, er omsætningen fordelt inden for disse. Omsætningen i butikker med særligt pladskrævende varer på nær forhandlere af motorkøretøjer indgår i omsætningen af boligudstyr.

Detailhandelsanalysen 2025 bliver sammenlignet med den tidligere detailhandelsanalyse, som Ringkøbing-Skjern Kommune har fået foretaget i 2015. Analyserne i 2015 og 2025 er foretaget efter samme metode, og herved kan kommunen følge den udvikling, som detailhandlen har været igennem.

Nedenstående tabel viser antal butikker, bruttoetageareal fordelt på de enkelte centerområder i Ringkøbing-Skjern Kommune. Herudover vises omsætning for hovedområderne i kommunen.

A.1 Antal butikker

Områder	Dagligvarer	Udvalgsvarer i alt	Beklædning	Boligudstyr	Øvrige udvalgsvarer	SPV*	I alt
Ringkøbing-bymidte	13	56	24	17	15	0	69
Ringkøbing omr- iø.	16	30	2	22	6	16	62
Ringkøbing i alt	29	86	26	39	21	16	131
Skjern-bymidte	10	27	10	7	10	0	37
Skjern omr. iø.	7	17	0	11	6	6	30
Skjern i alt	17	44	10	18	16	6	67
Tarm-bymidte	4	8	2	3	3	0	12
Tarm omr. iø	7	16	4	8	4	1	24
Tarm i alt	11	24	6	11	7	1	36
Hvide Sand- bymidte	9	16	9	5	1	0	24
Søndervig-bymidte	2	18	13	2	2	0	19
Holmsland iø.	18	22	9	7	6	0	40
Holmsland i alt	29	56	31	15	10	0	85
Videbæk-bymidte	5	7	2	2	3	0	12
Videbæk omr. iø.	4	9	4	3	2	5	18
Videbæk i alt	9	16	6	5	5	5	30
Ringkøbing-Skjern i alt	95	226	79	88	59	28	349

Tabel 9-1 Antal butikker i Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder primo 2025

*SPV- Særligt pladskrævende varer

UDVIKLINGEN I ANTAL BUTIKKER

Områder	Daglig- varer	Daglig- varer	Ud- valgs- varer	Ud- valgs- varer	SPV*	SPV*	I alt	I alt
	2015	2025	2015	2025	2015	2025	2015	2025
Ringkøbing-bymidte	15	13	56	56	0	0	71	69
Ringkøbing omr- iø.	22	16	38	30	19	16	79	62
Ringkøbing i alt	37	29	94	86	19	16	150	131
Skjern-bymidte	12	10	36	27	1	0	49	37
Skjern omr. iø.	9	7	23	17	9	6	41	30
Skjern i alt	21	17	59	44	10	6	90	67
Tarm-bymidte	6	4	10	8	0	0	16	12
Tarm omr. iø	7	7	20	16	1	1	28	24
Tarm i alt	13	11	30	24	5	1	44	36
Hvide Sande-bymidte	5	9	20	16	0	0	25	24
Søndervig-bymidte	4	2	21	18	0	0	25	19
Holmsland iø.	21	18	16	22	1	0	38	40
Holmsland i alt	30	29	57	56	5	0	88	85
Videbæk-bymidte	7	5	11	7	0	0	18	12
Videbæk omr. iø.	5	4	10	9	5	5	20	18
Videbæk i alt	12	9	21	16	5	5	38	30
Ringkøbing-Skjern i alt	113	95	261	226	36	28	186	349

Tabel 9-2 Udviklingen i antallet af butikker fra 2015 til 2025 i Ringkøbing-Skjern Kommune

*SPV- Særligt pladskrævende varer

A.2 Areal

Områder	Dagligvarer	Udvalgsvarer i alt	Beklædning	Boligudstyr	Øvrige udvalgsvarer	SPV*	I alt
Ringkøbing-bymidte	7.000	11.500	6.200	2.700	2.600	-	18.500
Ringkøbing omr- iø.	12.400	31.000	600	24.400	6.000	33.300	76.700
Ringkøbing i alt	19.400	42.500	6.800	27.100	8.600	33.300	95.200
Skjern-bymidte	7.400	8.900	3.700	2.800	2.400	-	16.300
Skjern omr. iø.	5.900	25.000	-	14.200	10.800	9.500	40.400
Skjern i alt	13.300	33.900	3.700	17.000	13.200	9.500	56.700
Tarm-bymidte	1.800	3.900	1.000	1.000	1.900	-	5.700
Tarm omr. iø	9.700	6.900	1.500	5.400	-	600	15.200
Tarm i alt	11.500	10.800	2.500	6.400	1.900	600	20.900
Hvide Sande-bymidte	5.200	4.800	3.100	500	1.200	-	10.000
Søndervig-bymidte	5.400	3.300	3.200	100	-	-	8.700
Holmsland iø.	7.000	7.600	2.000	4.700	900	-	14.600
Holmsland i alt	17.600	15.700	8.300	5.300	2.100	-	33.300
Videbæk-bymidte	3.800	1.800	800	500	500	-	5.600
Videbæk omr. iø.	4.300	3.900	2.200	900	800	13.300	21.400
Videbæk i alt	8.100	5.700	3.000	1.400	1.300	13.300	27.100
Ringkøbing-Skjern i alt	69.900	108.600	24.300	57.200	27.100	57.300	33.800

Tabel 9-3 Areal Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder primo 2025

*SPV- Særligt pladskrævende varer

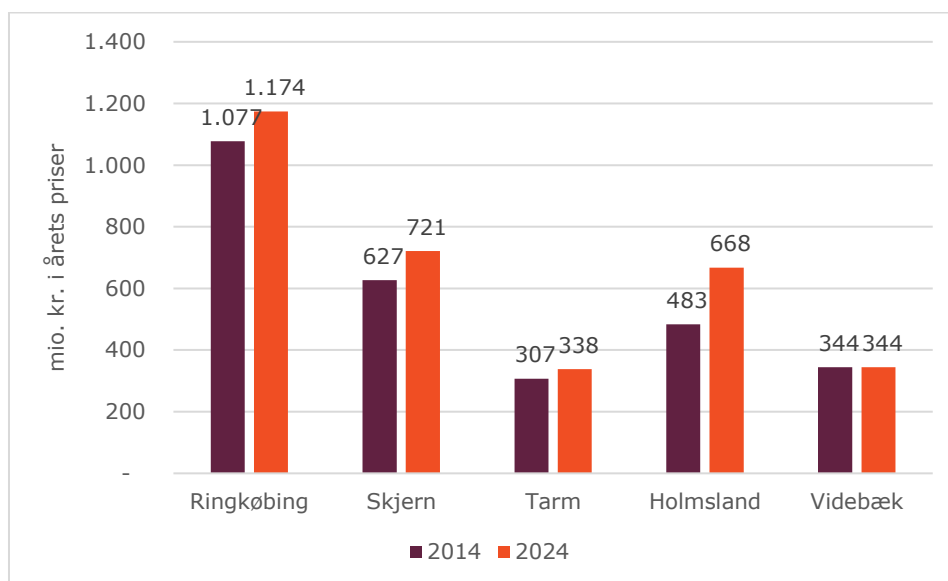
UDVIKLINGEN I AREALET

Områder	Daglig- varer	Daglig- varer	Udvalgs- varer	Ud- valgs- varer	SPV*	SPV*	I alt	I alt
	2015	2025	2015	2025	2015	2025	2015	2025
Ringkøbing-bymidte	7.900	7.000	12.400	11.500	-	-	20.300	18.500
Ringkøbing omr. iø.	16.500	12.400	30.900	31.000	32.600	33.300	80.000	76.700
Ringkøbing i alt	24.400	19.400	43.300	42.500	32.600	33.300	100.300	95.200
Skjern-bymidte	7.600	7.400	9.300	8.900	100	-	17.000	16.300
Skjern omr. iø.	5.900	5.900	24.200	25.000	12.500	9.500	42.600	40.400
Skjern i alt	13.500	13.300	33.500	33.900	12.600	9.500	59.600	56.700
Tarm-bymidte	2.500	1.800	2.800	3.900	-	-	5.300	5.700
Tarm omr. iø	7.500	9.700	7.100	6.900	600	600	15.200	15.200
Tarm i alt	10.000	11.500	9.900	10.800	600	600	20.500	20.900
Hvide Sande-bymidte	4.400	5.200	6.600	4.800	-	-	11.000	10.000
Søndervig-bymidte	3.800	5.400	3.400	3.300	-	-	7.200	8.700
Holmsland iø.	8.400	7.000	4.100	7.600	2.100	-	14.600	14.600
Holmsland i alt	16.600	17.600	14.100	15.700	2.100	-	32.800	33.300
Videbæk-bymidte	4.300	3.800	3.000	1.800	-	-	7.300	5.600
Videbæk omr. iø.	3.700	4.300	3.600	3.900	13.300	13.300	20.600	21.400
Videbæk i alt	8.000	8.100	6.600	5.700	13.300	13.300	27.900	27.100
Ringkøbing-Skjern i alt	72.500	69.900	107.400	108.600	61.200	57.300	241.100	238.800

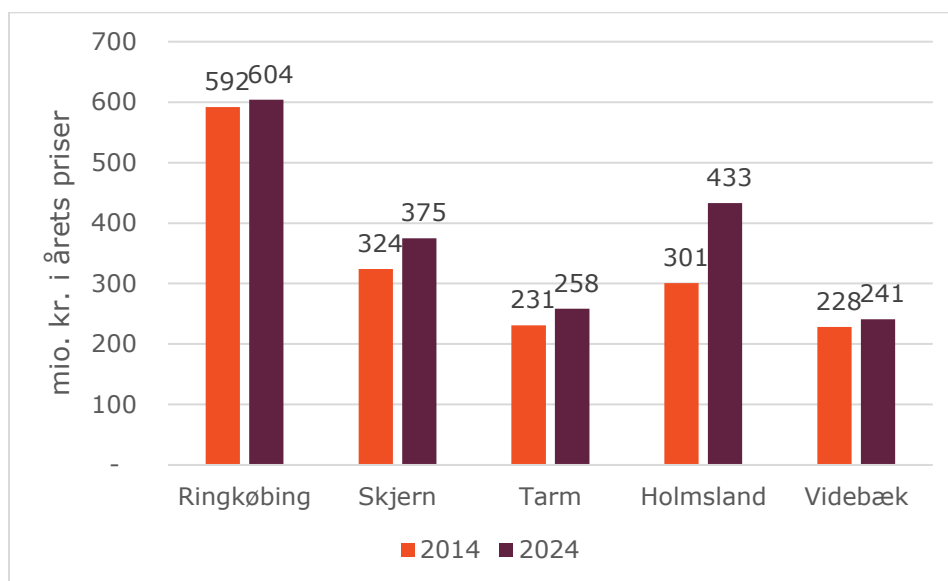
Tabel 9-4 Udviklingen i antallet af butikker fra 2015 til 2025 i Ringkøbing-Skjern Kommune

*SPV- Særligt pladskrævende varer

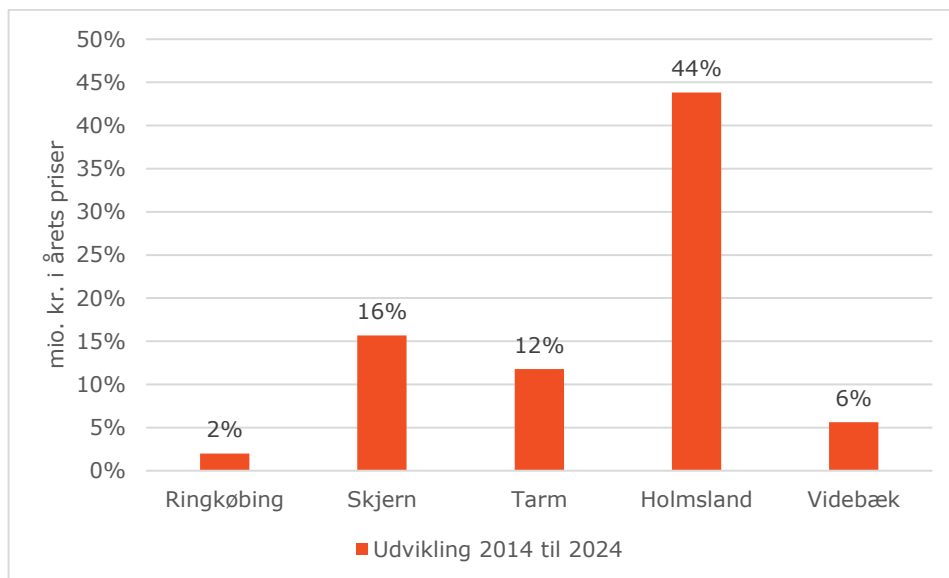
A.3 Omsætning

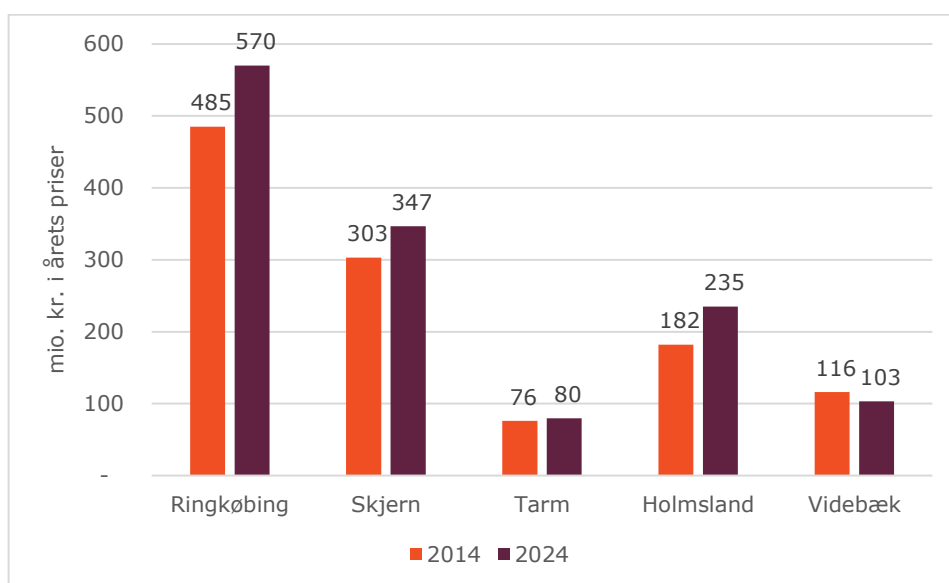
Figur 9-2 Udviklingen i samlet omsætningen Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder 2014 til 2024

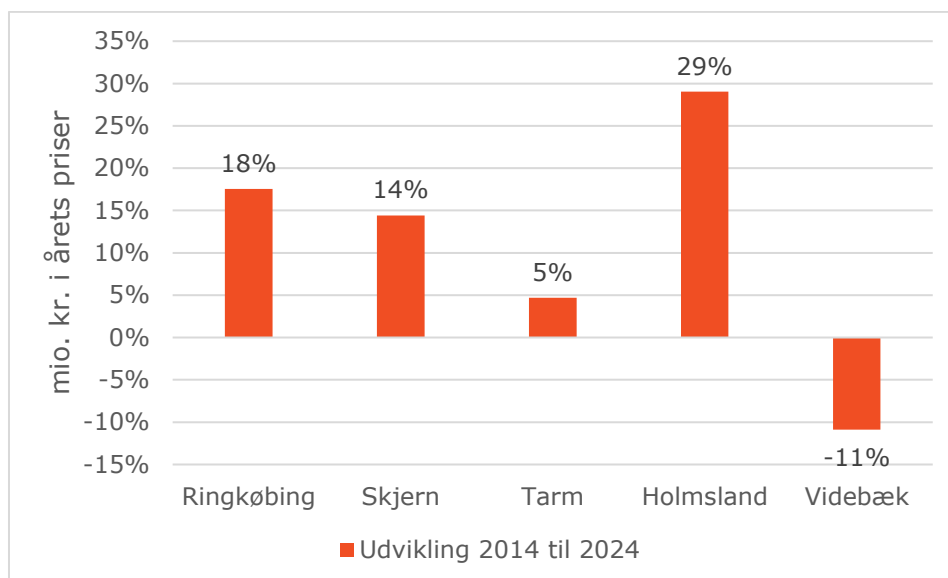
Figur 9-3 Udviklingen i dagligvareomsætningen Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder 2014 til 2024

Figur 9-4 Udviklingen i dagligvareomsætning fordelt på områder 2014 til 2024

Figur 9-5 Udviklingen i udvalgsvareomsætningen Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder 2014 til 2024

Figur 9-6 Udviklingen i udvalgsvareomsætningen Ringkøbing-Skjern Kommune fordelt på områder 2024 til 2024

Bilag B Branchefortegnelse detailhandel

DAGLIGVARER

471110	Købmænd og døgnkiosker
471120	Supermarkeder
471130	Discountforretninger
471900	Anden detailhandel fra ikke-specialiserede forretninger
472100	Frugt- og grøntforretninger
472200	Slagter- og viktualieforretninger
472300	Fiskeforretninger
472400	Detailhandel med brød, konditori- og sukkervarer
472500	Detailhandel med drikkevarer
472600	Tobaksforretninger
472900	Anden detailhandel med fødevarer i specialforretninger
473000	Servicestationer med kiosk
477300	Apoteker
477400	Detailhandel med medicinske og ortopædiske artikler
477500	Detailhandel med kosmetikvarer og produkter til personlig pleje
477610	Blomsterforretninger

BEKLÆDNING

475100	Detailhandel med kjolestoffer, garn, broderier mv.
477110	Tøjforretninger
477120	Babyudstyrs- og børnetøjsforretninger
477210	Skotøjsforretninger
477900	Forhandlere af brugt tøj
476410	Forhandlere af sports- og campingudstyr (hvis alene de sælger beklædning)

BOLIGUDSTYR

474100	Detailhandel med computere, ydre enheder og software
474200	Detailhandel med telekommunikationsudstyr
474300	Radio- og tv-forretninger
475210	Farve- og tapetforretninger
475300	Detailhandel med tæpper, vægbeklædning og gulvbelægning
475400	Detailhandel med elektriske husholdningsapparater
475910	Møbelforretninger
475920	Boligtekstilforretninger

475930	Detailhandel med køkkenudstyr, glas, porcelæn, bestik, vaser, lysestager mv.
475990	Detailhandel med møbler og belysningsartikler samt husholdningsartikler i.a.n.
477830	Forhandlere af gaveartikler og brugskunst
477840	Kunsthandel og gallerivirksomhed
477900	Detailhandel med brugte varer i forretninger
952900	Låsesmede, hvis salgslokale
477900	Andre forhandlere af brugte varer

ØVRIGE UDVALGSVARER

453200	Detailhandel med reservedele og tilbehør til motorkøretøjer
475940	Forhandlere af musikinstrumenter
476100	Detailhandel med bøger
476200	Detailhandel med aviser og papirvarer
476300	Detailhandel med musik- og videoptagelser
476410	Forhandlere af sports- og campingudstyr
476420	Cykel- og knallertforretninger
476500	Detailhandel med spil og legetøj
477220	Lædervareforretninger
477630	Dyrehandel
477700	Detailhandel med ure, smykker og guld- og sølvvarer
477810	Optikere
477820	Fotoforretninger
477890	Detailhandel med andre varer i.a.n.
477900	Bogantikvariater
477900	Andre forhandlere af brugte varer

SÆRLIGT PLADSKRÆVENDE (SPV)

451120	Detailhandel med personbiler, varebiler og minibusser
451910	Engros- og detailhandel med campingkøretøjer, små trailere mv.
451920	Engros- og detailhandel med lastbiler og påhængsvogne mv.
454000	Salg, vedligeholdelse og reparation af motorcykler og reservedele og tilbehør hertil
475220	Byggemarkeder og værktøjsmagasiner
476430	Forhandlere af lystbåde og udstyr hertil
477620	Planteforhandlere og havecentre
477890	Detailhandel med køkken og badeværelselementer

Bilag C Branchefortegnelse kundevedtede servicefunktioner

SPISESTEDER - RESTAURANTER, CAFE MV.

- 55.10.10 Hoteller med restauranter
- 55.10.20 Konferencecenter og kursusejendomme
- 55.10.10 Hoteller uden restauranter
- 56.10.10 Restauranter
- 56.10.20 Cafeterier, pølsevogne, grillbarer
- 56.10.10 Selskabslokaler
- 56.29.00 Forsamlingshuse mv.
- 56.30.00 Værtshuse, bodegaer mv.
- 56.30.00 Diskoteker og natklubber
- 56.30.00 Kaffebarer
- 56.21.00 Catering og diner transportable

PENGEINSTITUTTER, EJENDOMSMÆGLER MV.

- 53.10.00 Postvæsen
- 64.19.00 Pengeinstitutter
- 64.92.10 Realkreditinstitutter
- 65.12.00 Skadesforsikringsvirksomhed
- 68.31.10 Ejendomsmæglere

SKØNHED - PERSONLIG PLEJE

- 96.02.10 Frisørsaloner
- 96.02.20 Skønheds- og hudpleje
- 96.04.00 Sol- og motionscentre mv.

SUNDHED

- 86.21.00 Praktiserende læger
- 86.21.00 Alment praktiserende læger
- 86.23.00 Praktiserende tandlæger
- 86.90.20 Fysioterapeutiske klinikker og praktiserende fysioterapeuter
- 86.90.40 Kiropraktorer
- 86.90.90 Fodplejere
- 86.90.90 Kuranstalter, naturlæger mv.
- 75.00.00 Dyrlæger

BIOGRAFER, BIBLIOTEK MV.

- 59.14.00 Biografer
- 90.01.10 Teater- og koncertvirksomhed
- 93.21.00 Forlystelsesparker
- 91.01.10 Folkebiblioteker
- 91.02.00 Museer
- 91.04.00 Botaniske og zoologiske haver

ANDEN SERVICE

- 58.13.00 Udgivelse af dagblade med eget trykkeri
- 18.12.00 Bogtrykkerier og offsettrykkerier
- 45.20.10 Autoreparationsværksted
- 45.20.40 Dækservice
- 55.20.00 Vandrehjem
- 55.30.00 Campingpladser
- 55.20.00 Feriecentre
- 55.90.00 Andre faciliteter til korttidsophold
- 79.90.00 Turistbureauer
- 79.12.00 Rejsebureauer, turarrangerende
- 79.11.00 Rejsebureauer, billetudstedende
- 68.31.20 Ferieboligudlejning
- 79.90.00 Biludlejning
- 69.10.00 Advokatvirksomhed
- 74.20.00 Fotografer
- 84.11.00 Offentlig administration
- 84.24.00 Politiet
- 85.53.00 Køreskoler mv.
- 94.20.00 Fagforeninger
- 94.99.00 Andre organisationer og foreninger i øvrigt
- 93.11.00 Idræts- og svømmehaller
- 93.11.00 Andre sportsanlæg
- 93.12.00 Idrætsklubber
- 92.00.00 Lotteri og anden spillevirksomhed
- 96.01.20 Selvbetjeningsvaskerier mv.
- 96.01.20 Renserier mv.
- 96.03.00 Bedemænd
- 96.03.00 Begravelsesvæsen